

2004

№ 1708 ✓ 254-64

ԲԱՆ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ

Որ է մի միայն խնդրելին ամ
բանաւորի :

ԵՒ ԳՈՐԾ ԲԱՆԱԿԱՆ

() Ինչոք է օրինակօք Չորից Բարոյա-
հան Առաքինո-ւնց :

Յօրինեալ 'ի Հ. Մկրտիչ վարդէ Աւգե-
րեան 'ի միաբանուածէ մեծին Միսի
Թարայ Աբբայօր :

3523-52

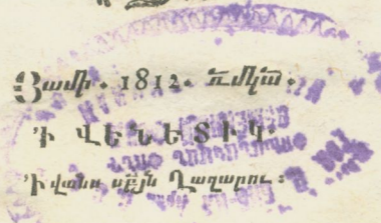
Ըստ հայցման բանասերի և անասերի Պրն
Մինասայ քր Պեպրոսեան , որ 'ի
արատելչոնայ :

Յամի . 1812 . Կմկմ .

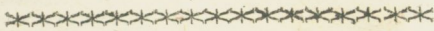
Ի ՎԵՆԵՏԻԱ

Ի վանս սբյն Ղաղարու :

891.99-1

ԱՌ ԲԱՆԱՆՆԵՐԻՆ

Գ Եւ իննաց խնորհես՝ խնորհողք Բանի, եւնէ
 զիւնան գլխովին: Իւննի՛ն ո՛ւ յինիւնն է խնորհե
 շի, այլ՝ զն զիւնան աստեւոյ, ասաց աստեւոյ որ
 գփանէ զիւնան, զի՛ն աս ՚ի խնորհիւ շինիցի տե
 ղոյ: ո՛ւն էն ոչիւն, գրեալ է, Բժշկիւն, Բնո՛ւն է
 զեզտ նոցա, ոչ ընդ իսմ իարողաց, այլ՝ հիւնանդոց:
 Իսկ արդ՝ ո՛ր այն իւննիւն էրէ, զոր Բանն խոստա
 նայ, եւնէ ո՛ւ ինիւն իսկ Բանն - ըստ այնմ, * Ա
 ստեւոյ զԲանն իւր, և Բժշկեաց զնոսա, և իւր
 իննաց զնն յամ աստիանոսէ իւրեանց || - որ և եկա
 սորեալ աստեւո՛ւ ասաց: * Եւ ինի, զի զիւնան
 սանիցին, և աստեւոյ ևս սանիցին ||: և թէ՛
 * ՉԲանն, զոր էս խօսեցայ ընդ Յեզ, հոգի է և
 իննիւն ||: և դարձեալ: * Ո՛ւն հարձե՛ Տայն ինն
 ցի Տարդ, այլ՝ ամ Բանիւն, որ եւանէ ՚ի Բերանոց
 նոյ ||: և՝ * Ո՛ր զիս գփանէ, գփանիցի ըն
 իննս ||:

Ասել սանիս ո՛վ Բանասէր անասէր - ո՛ր է թէ
 հասից և գփից զԲանդ զայդ: զԲանն՝ զոր աստե
 վեաց ան՝ ՚ի իրիւնի փիւնիւնաց: զԲանն՝ որ զԲանն
 իննաց յաստիանիանաց սանի: զԲանն՝ որ ո՛վ էր
 զինի հաստապետան: զԲանն՝ որ էր ՚ի ո՛վ զԲանէ
 աստեւոյ, և անոյ: զԲանն՝ որ եւնայ Տարձին, և
 Բնայեաց ՚ի Տեզ: զի և ինն զինիցի Բնայեւ ՚ի

նմա յաստիանն:

Եւնէ արդարեւ ճշմարիտ Բանասէր իցես, գփա

նէս զԲանն ինդրելի • որ է՝ քէր քո և անժ քո ,
 Իէանք քո և Իեղո-ջիւ : Եւ ո՛րպէս : Ե՛ւնէ եղ
 Բայրասիրտ-նին է նշանակի անժսիրտ-ն , ապա և
 քոյն Իարեւոր Բանի՝ նշանակի գիւտի Բանին ան :
Ապա Ճշմարիտ Բանասիրտ-նին Ճանաչէ նախ
 զյարգ Բանին , որ քոնա ինքեան , այսինքն
 զԲանականոն-նի • և երկրորդ՝ զպարտականոն-նի
 Չարելոյ Բանի՝ Բանասորապէս • * զի՝ ՚ի Բանից քոյ
 արդարացիս , և ՚ի Բանից քոյ պարտասորելոցիս || ,
 անաջի ան , և ճարտիան • Ըն որոյ և ո՛չ ատեն
 անգործ՝ է՛նէ զնէրբարձարելաւ Բանն , և է՛նէ
 զարտաբերեան ընդ Բերանն , այլ՝ յանի Կնարա
 արի ատենէլ գործնական և արդիւնարար զնո
 սին , և ընդ նոսին զսերժն Բանին անժ՝ արկեալ որ
 պէս յերկիւր Բարի և պարարտ , պարզաբերութի յԿա
 ընդարտոն ըսի՝ Ժողովելի ՚ի զպէճարանս երկնից :
Եւ արդ անոն-նիք յամենայնէն , զի գործս ան
 անաջիկայ՝ սուղ Բանի՝ , և պարզաւից արդեամբք ,
 Բան Գործնական Վերայայնեալ , քոյն Բանասի
 ըստ ընդելոց ՚ի զքո ատենաւ զԲանն ընդրոն-նի ,
 որով ընդունիջիք զԲանն ընդարտոյ՝ որ Իարտն է
 Իեղո-ջանել զգիս յեր , ՚ի քո յն ՚ի քո Տեր :
Յաւելաւ և Գործ Բանական՝ որպէս ատենա
 ինց գործնական Բանի , զգաւի օրինակօք ըստ օ
 ընկաց Բանասոր գործոց՝ ըրելոցնց Բարոյական
 անասիւն-նից • * զի Իսպարեալ իցէ ճարտն անժ՝
 յամ գործս Բարոն-նի Կասարաբեալ || :

ԲԱՆ ԳՈՐԾՆԵԿԵՆ

Հ Ա Տ Ո Ւ Ա ծ . Ա :

Նպաստի բանաստեղծի, և նաև բանականի :

ա .

Բան կարևոր՝ բան գործնական ,
բանասիրիդ՝ ազդեմունական .
Թէ բան և գործ՝ են զուգական ,
դու ես յաղթօղ, ես՝ յաղթական :

բ .

Քերթող անուն՝ արդիւնական ,
կերտող արդեամբք՝ է սլատունական ,
բանիւ կրթող՝ ըղբանական ,
ի շինութի՝ որդւոց մարդկան :

գ .

Ձի և Պոճէան՝ հելլենական ,
գործէ անունամբ՝ Արարչական .
Թող զի Պէյիա՝ այլազգական ,
շինուած բանի՝ ասի ըստ տան :

դ .

Շինող էիցս՝ Էնն էական :
Բանիւ իւրով՝ արար զոր կան .
զի բան նորա՝ գոյացական ,
զանգոյս առնէ՝ գոյաւոր բան :

Է .

Իսկ արարողքս՝ ըստացական ,
 գոյս ընդ գոյից՝ զօրել ուսան .
 զի են պատեհք՝ պատահական ,
 գոցծածք իւրեանց՝ յոր պանծանան :

Ը .

Յորս ոյք կազմեն՝ բան յօդական ,
 անուն առին Վերթողութեան .
 ուստի յանձինս՝ առնկալան ,
 պարծանս անգամ՝ ունայնութեան :

Թ .

Որպէս այն թէ՛ և գեր մարդկան ,
 ՚ի հիւսս բանից՝ գուշակք գտան .
 զի ստեղծողին՝ զստեղծարանն ,
 յոյժ գուլ վարկան՝ հաղորդական :

Ճ .

Թող պարծեսցին , ոյք սւատրեցան ,
 երբ քան ըստ չափ՝ վերամբարձան .
 զանձին սահման՝ ոյք մոռանան ,
 որ ինչ եղեն՝ ոչ էանան :

Կ .

Մեզ կարևորք՝ առաջի կան ,
 բանք , բողորից՝ յոյժ շահեկան .
 զի ամենայն՝ մարդ բանական ,
 է արարչին՝ պատկեր յինքեան :

Զ .

Գ .

Եւ որ վարէ՛ դործ մարդկութեան ,
 նա առաւել՝ մերձի սկան .
 ապա թէ ոչ , անդործ այն բան ,
 բանի ընդդէմ՝ է , կամ անբան :

Ժւ .

Իմաստասեր , Խծաբան ,
 յայս են վճիռ՝ քաջ ժաբան .
 թէ աշտիճանն՝ իմացական ,
 է յաստիճան՝ ներդործական :

Ժբ .

Ուստի զոճարթուիք՝ դասք անդրանկան ,
 են երազուիք՝ յամենայն բան .
 ասեմ՝ ՚ի դործ՝ գերբանական ,
 մտօք կամօք՝ ՚ի մի վայրկեան :

Ժգ .

Իսկ Եհովահ՝ միտք անսահման ,
 ներդործութի՛ն՝ բուն իսկական .
 գերամաքուր՝ անճառական ,
 ոյր բանն է դործ՝ միշտ էական :

Ժդ .

✠ Ապա սահման՝ բանաւորին ,
 է բան ուղղեալ՝ ՚ի դործ բարին .
 ծնունդ մտաց՝ բանն յիս ներքին ,
 նմին թարգման՝ բանս արտաքին :

A 4

Ժե .

ԺԷ .

Այլ երկոքեանն՝ 'ի մի կարգին .
 յայտնել զխմաստ՝ ներգործելին .
 զոր սահանջեմ՝ գործ ըստ անձին ,
 յայտնել զհաճոյս՝ մերձաւորին :

ԺԸ .

Արկին գործեաք՝ գործք մեր կրկին ,
 հոգւոյ , մարմնոյ՝ սաշտօն հարկին ,
 մարմնաւորօքս՝ հրթիւլ յողին ,
 երկրաւորօքս՝ բերել յերկին :

ԺԹ .

Սուզ այս բանիւ բանակածին ,
 շատ ինձ տեսցէ՝ բան , ահանին .
 մարդն է յարդեանց՝ գործնականին ,
 բանք ընդ գործովք՝ միշտ անկանին :

ԺՂ .

Խորհուրդ յայտնի՝ տես 'ի դազանին ,
 յերանաւէտ՝ 'ի վիճակին .
 յոր արարաւ՝ մարդն առաջին ,
 գործել սահել՝ նախ զառաջին :

ԺՁ .

Չորմէ կախի՝ և եւք վերջին ,
 վերին վախճան , յոր գործք յանկջին :
 ապա թէ ոչ , ոյք խոտորին ,
 խոտորնակի՝ վայրաբերին :

Ե .

Ո՛հ , մարդկութեա՛ աւանդյեալին ,
 զի միշտ գլուխն՝ անսայ ոտին .
 վտարանջեալ նախ հօրն յադին ,
 միշտ է ստամբակ՝ և իւր որդին :

Իւ .

Որդիք մարդկան՝ ցե՛րք 'ի ստորին ,
 խստասրտիք դուք յանբարին .
 ունայնութի՛ որ առ օրին ,
 ջունայնասցի՛ 'ի ծագ նորին :

ԻԹ .

Տես , զի մանդաղ՝ եհաս հասկին ,
 ցորեանն օրհնի՛ արդիւնք երկրին .
 իսկ որ մնաց՝ խռի՛ւ սորին ,
 զյարդըն անպէտ՝ 'ի հուր արկին :

ԻԿ .

Թէ փայտք դալար՝ չէ չոր այրին ,
 չորք իրաւամբք՝ միշտ տոչորին .
 յանգործ պահեստ և քանքարին՝
 պատժիմք , թող թէ 'ի գործ ջարին :

ԻԿ .

Այլ ես խորհիմ՝ զանկարելին ,
 զայլազգ , անձին՝ վեճակելին .
 յոյս մի ունիմ , թէ փոխեսցին ,
 իմ վարք , հին կառք՝ ընթացողին :

A 5

ԻԷ .

ԻԷ .

Չոր ոչն յուսամ՝ յայլում՝ անձին ,
 'ի հանդիսի՝ ասպարիզին .
 դժե՛ն , ասեմ՝ դընացք գորին ,
 ոչ են բարի՝ և ելք նորին :

ԻԸ .

Արդ իրաւունք՝ և ինձ ասցին ,
 ըստ ընթացիցս , զոր այլք տեսին .
 դանդաղաշարժ միշտ առ բարին ,
 ժիր և նովին՝ 'ի փոյթ չարին :

ԻԹ .

Չի որ դնայ՝ ոչ , ընդ ուղին ,
 ոչ հասանէ՝ 'ի բուն տեղին .
 ուր չիք և կայք՝ ճանապարհին ,
 հարկաւ մոլար՝ երթք , մոլորին :

ԻՁ .

Իսկ ոյբ կամաւ՝ ընթացք թիւրին ,
 կորուստ՝ բաժին , կորուստ դիւրին .
 որ ոչ առնէ՝ զիւր արժանին ,
 հասցէ անշուշտ՝ անարժանին :

ԻՊ .

Արդ զի՛նչ օգուա՝ և շարք բանին ,
 թէ ոչ բերին՝ 'ի սխտանին .
 'ի գործ , իմա՝ դու , երեքկին ,
 հարկի , օգտի , չ սլառաճին :

Ը•

Հանա սիրեա՛ զքերթողանին ,
որ զայս զերիս՝ 'ի յանդ հանին •
և ոչ որոց՝ աչք յայլ հային ,
այլուր են աջք՝ ըստ շիւ հրէին :

ԸԹ•

Միշտ ցուցանեն՝ զցանկալին ,
և կարկառեն՝ ըզխորշէլին •
ոչ մերկանամ՝ զդէմքս չարին ,
լաւ է ծածկել՝ ըզգարշէլին :

ԸՔ•

✱ Այլ ես փոխիմ՝ 'ի վատթարէն ,
'ի լաւագոյն՝ անդր , 'ի լաւէն •
յայտնել աստէն՝ թէ յի՞նչ ուժեն ,
բանաւորի՝ բանք մեծաշէն :

ԸԿ•

Քիւ՛ , իմ հասաիչ , որ ետդ որ էն ,
արարչակերտդ իմ յոջնէն •
վերականգնիչ՝ և յանկմանէն ,
նորաստեղծօղդ՝ նոր հողեղէն •

ԸԼ•

Չայս խոստանամ՝ փոխիլ անդրէն ,
յոր զիս հաստեր՝ 'ի սկզբանէն •
յանեղծ վիճակ՝ անձեղէն ,
բերիլ կենօքս այս մարդկեղէն :

A 6

ԸԿ•

ԼԷ .

Արդ աղաչեմ՝ բուռն հար զինէն ,
 'ի նորոգել՝ զաւերս յինէն .
 նորակերտեալ գեղեցկաչէն ,
 զիմ ըղհնութիս՝ աղամեղէն ։

ԼԸ .

Հան զոր 'ի յիս՝ սիրտ քարեղէն ,
 առնր թ խոստմանդ՝ ըլմարմնեղէն .
 որով լինիմ ես հոգեղէն ,
 կամահատար քո համօրէն ։

ԼԹ .

Ազդեալ յոգիս՝ բան լուսեղէն ,
 կերտել քերթով ած՝ բուն բանեղէն .
 զի որք լսեն , և վերձանեն .
 քե շինութի՝ անձանց քաղեն ։

ԼՄ .

Գրչիս ընուլ՝ նախ , զոր գրէն ,
 առնել՝ զոր ինչ՝ ուսուցանէն .
 քարողք վարուց՝ ուժգին հնչեն ,
 քան ըղձայնից՝ որ զօդ բաղսեն ։

ԼԾ .

Տուր իմ անձին՝ զօրըստօրէն ,
 հաց , զոր կամիմ՝ ջամբել այսրէն .
 ընդ հարկաւորս՝ և զօր օգտէն ,
 և զոր վայել , յեւուլ օրէն ։

Լս .

Հ Ա Տ Ո Ւ Ա Ճ . Բ :

Բան կարևոր 'ի պէսս Տարնայ յառօրէակն
կէանս :

խ .

Արդ մուտ բանիս՝ դուռն ինձ բացաւ ,
մեծ՝ կարևոր , օրինակաւ .
քանզի հացի՝ նշանակաւ ,
բան՝ քաղցեւոց՝ միշտ քաղցրացաւ :

խա .

Հաց հաստատէ՝ ըզսիրտ , իրաւ .
ուրախարար՝ և գինի լաւ .
զո՛ւարթարար՝ իւղ յաւեւաւ ,
այլ մեք հայցեմք՝ հաց լոկ՝ կանխաւ :

խբ .

Եղբայր հացի՝ ջուրն ըստեղծաւ ,
նա ո՛ղջ կեցցէ՝ միշտ , առ գինեաւ .
զի թէ ունիս՝ սաստիկ ծարաւ ,
գինին այրէ , չեղև քեզ բաւ :

խգ .

Խնդրեա՛ զոր ինչ պէտք են հարկաւ ,
առնուս՝ և զոր ո՛չ խնդրեցաւ .
Թէ շատանաս՝ հարկաւորաւ ,
գացես 'ի նոյն՝ զամէնն անբաւ :

խդ .

խի֊

Չիք օգտակար ինչ ընտրանաւ ,
որ ընդ կարևորն՝ ոչ զօգեցաւ •
ցուցից զսոյն՝ աստէն կարգաւ ,
Թէ ինձ լսես՝ տակաւ տակաւ :

խի֊

Հող արգաւանդ՝ ճընօղ հացի ,
մայր բազմածին՝ բիւրապիսի •
քեզ պարգևէ՝ զոր քեզ պիտի ,
և աւելեօք՝ բերս լը ազգի :

խի֊

Այլում՝ այլ ինչ՝ յիւրում՝ անդի ,
այլում գարձեալ՝ ՚ի մեծ գաշտի •
լէր խնդակից՝ քում ընկերի ,
ծանիր , եղև՝ քո հաւաստի :

խի֊

Տես , ոչ և հող՝ արգիւնասցի ,
Թէ յեթերոյ՝ ոչ օգնեսցի •
ուր են ամբարք՝ ամենայնի ,
որ ինչ յերկիր՝ պտղածնեսցի :

խի֊

Օգ աննշան՝ անտես ինչ դրի ,
որ սայ ոգի՝ յըրօտս երկրի •
խոնաւուԹի՝ ուռգանի ,
հոյն ՚ի գեաոց՝ յամսոց երկնի :

խի֊

խիթ .

Հուր տարրացեալ՝ յամենայնի ,
աներևոյթ՝ երևեչի .
զաշխարհ տածէ՝ անձախեչի ,
ընդ արևակն՝ ակն աշխարհի :

Ճ .

Թէ ոչ և քո՝ ակըն փակի ,
տեսեր զխմաստ՝ անժխտեչի .
զի հարկաւորն՝ որ եր քեզ մի ,
զօգուտ , զվայելս՝ կուտեսաց 'ի մի :

Ճ ա .

* Այլ ես սրարդեմ՝ ըզպանծալի ,
ըզաս կենաց՝ զայս լիուլի .
Թէ խոստանայք՝ դուք յատենի ,
դու անաչառ՝ 'ի լուր բանի :

Ճ բ .

Բայց արդ՝ ո՞ արք , դողջեք յայանի ,
ոչ կեանք խնդրին՝ երանեչի .
որչափ վիճակ՝ կենացս տանի ,
յայս անցաւոր՝ ճանապարհի :

Ճ գ .

Առ այս կարծէք , բան շատ սլիաի ,
որ բազմազբաղ՝ միշտ հոգալի .
զօր ամ ծախեալ՝ 'ի հոգս ,
հանգչեք իսկ ոչ՝ 'ի գիշերի :

Ճ դ .

ՏԴ .

Ո՛չ, զ՛ն և զ՛ն, այլ՝ յիշէլի,
անսուտ Բանին՝ առած բանի .
Չէ՛ ձեզ զբազմօք ըզբաղէլի,
արտ սակաւ ինչ՝ պիտոյ լինի :

ՏԵ .

Փաղ տարսոնեան՝ ՚ի նոյն բերի,
ձայն և իմաստ՝ Թարգմանէլի .
ունիմք հանդերձ և ուտէլի,
արդ շատասցո՛ւք . զլի՛նչ աւէլի :

ՏԶ .

❖ Տաս անաչառ՝ որ քեզ Թո՛ւնի,
ընդ հակառակ՝ պատասխանի .
Այդ բանք անկ ե՛ն՝ ճգնաւորի,
չասեմ՝ յեօին՝ չքաւորի :

ՏԷ .

Ես մեծատունս՝ և մեծազգի,
արժեմ ունել՝ շատ աւէլի .
ոչ կարօտիմ՝ հարկաւորի,
այլ իմ ճիգն է՝ յօգտակարի :

ՏԸ .

Չէ՛ անսլառչաճ՝ ընդ պիտանի,
հաճոյք, վայելք՝ որ զբօսալի .
և այս իսկ է կեանք աշխարհի,
յորմէ զրկեալն՝ զո՛ւր ծնանի :

ՏԹ .

ՏԹ .

Ք Կարծեմ, բանիւք՝ թողիս քաջուս,
 իբրև գիտակ՝ խօսիս գրոց .
 ուր են զբօսանք՝ ծով ալեկոծ,
 զայն գու անձինդ ընտրես յայժմուս :

կ .

Այլ հարցանեմ, տուր իրաւունս,
 որ չես տգէտ, այլ՝ առ գիտունս .
 յի՞նչ հաստատի՝ ըստ քո հաճոյս,
 օգուս, վայելք՝ աշխարհայնոց :

կւ .

Ի հոգս արդեօք, ՚ի տարակոյս,
 եթէ ՚ի սիրտ՝ դիւր՝ անըզբօս .
 ՚ի վայելիւ, յորս են ՚ի գոյս,
 թէ ՚ի կարծիս, կամ թէ ՚ի յոյս :

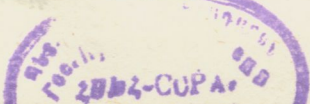
կք .

Նախ՝ ՚ի վայելս, ասես, ոգւոյս,
 զոր ՚ի ձեռինս՝ են, ըստ հաճոյս .
 դարձեալ ՚ի յոյս՝ հանդերձեւոց,
 յոր թէ հասից՝ անտարակոյս :

կդ .

Խնաստու թի՛ք՝ սրտատախանւոյս,
 և ես հաւան՝ ՚ի քոյդ եմ կոյս .
 երջանկու թի՛ն՝ կախի զերկուցս,
 այլ զննեսցնւք՝ զարդիւնս ՚ի փորձ :

կե .

կԴ .

Ո՞ր, աղաչեմ, վայելէ յայն,
որ 'ի ձեռին՝ իւր կանն և մնան .
այր մեծատուն, իշխանական,
եթէ աղքատն, և սոսկական :

կԵ .

Այր ի անունն՝ ազնունական,
եթէ գեղջուկ, և շինական .
և 'ի վիճակ՝ քաղաքական,
անդ 'ի միջի՝, թէ յարունարձան :

կԶ .

Ահա տեսիլ՝ քեզ մեծատան,
կենդանագրեալ՝ յայս խաղատան .
ծփի 'ի ծովս՝ զօր ամենայն,
յալիս ծովու՝ աշխարհական :

կԷ .

Ո՞չ արկանէ՝ խարխոս ինքեան,
նաւահանգիստ՝ զի՞նչ, չետես զայն .
զի՞նչ կեանքն իցէ՝ անդէտ անդամ,
կենաց ըզպէտս՝ ասէ, հոգամ :

կԸ .

Բազմախորտիկ՝ նորին սեղան,
աշտուճ հացի՝ չունի ըզհամ .
ուր ըմպելիք՝ են բազմազան,
չիք համ, ըստ ջուր՝ ախորժական :
կԹ .

կթ .

Թող զ'ի խառնից՝ յոլով ըղղեան ,
 ուր սարգուծին՝ է կենսական .
 Թող զճառայից՝ զանսկետ խուժան ,
 յորոց յոլովք՝ են դաւաճան :

է .

Թողում ըզճախս՝ ունայնուծէ ,
 ընդ որ յուտել՝ սիրտք զայրանան .
 զի գոյ և ախս՝ ագահուծեան ,
 որ նախ կրճէ զուտելին զայն :

հւ .

Թէ ախտ յաղծեաց՝ անյագուծէ ,
 ոչ բաւեսցէ՝ Յ համայն .
 Թէ ըստ քմաց՝ չեղև մի բան ,
 անհամանան՝ որ ինչ այլ կան :

հք .

Թողում, զի չիք դեղ և դարման ,
 ուր չիք ճաշակ՝ 'ի քո բերան .
 երբ մտք յածին՝ 'ի հոգս այնքան ,
 որ ոչ Թողուն՝ և 'ի սեղան :

հդ .

Յաւիմ չէ անցս՝ սովորական ,
 յառնել սովեալ՝ վաղ անագան .
 յորժամ կոչիս՝ յարքունական ,
 գործ կարևոր , կի՞մ ախրական :

հե .

հԴ .

Ձե՛նչ ասացից , ո՛ւր այլք մախան ,
 յորժամ կոչես՝ յայլոյ սեղան .
 ո՛ւր են խրախուճք՝ այնչափ անհամ ,
 որպէս կոչուճք՝ օտարական :

հԵ .

Կեղծաւորիս՝ խնդալ ընդ այն ,
 զի սլատոճեսցի՝ կոչն այն յինքեան .
 բռնադատիս՝ դու բազմական ,
 սակաւ ուտել՝ քան զոր սլատկան :

հԶ .

Թէև հարկէ՝ կոչնատէրն այն ,
 սուտ դոհանաս՝ լիաբերան .
 փառք ԽՅ՝ սակաւ տոճան ,
 ուր մարդ առ մարդ՝ շնորհըս կալան :

հԷ .

Թէ անսացեր՝ շատ հրաւիրման ,
 կամ թէ արբեր՝ լի բաւական ,
 բազմասպատիկ՝ չարիք հորդան ,
 տան անդանօր՝ քան թէ ՚ի տան :

հԸ .

Ե՛ զի կադես՝ յարբեցութեան ,
 կի՛մ թշնամանս՝ առնես ՚ի բան .
 կամ մոռանաս՝ և զատախճան ,
 յարգել կարգօք՝ զայս այր և զայն :

հԹ .

ՀԹ .

Կամ աւերի՛ սիրտ քո յինքեան ,
 և այն կրկին՝ յոյժ զանազան .
 ուր ըստամօքս՝ ոչ տանի զայն ,
 զոր խճողել քեզ հարկ ք եդան :

ձ .

Եւ ոչ ոգիդ՝ ժուժէ ընդ այն ,
 զի անարգանք՝ ուստեք անկան .
 քանզի անձինդ՝ ես պատուհան ,
 կարծեօք տանջես՝ քան իրական :

ձԹ .

Այլ առաւել՝ քան զամենայն ,
 յորդանց կրժիս՝ ադահուժեան .
 զի յետ աւուրց՝ քեզ անկ նայնքան ,
 առնել կոչունս՝ իբր ՚ի փոխան :

ձՔ .

Տես աստանօր՝ հոգք յաւելան ,
 անկարծելիք՝ և տարաժամ .
 լաւ և սքան զիս՝ գիտես զայդ բան ,
 Թողից յայտնել , գաղտնիք շատ կան :

ձԴ .

✠ Ո՛րպէս և է , Թող գովեսցին ,
 սեղանք մեծաց , և օրհնեսցին .
 միայն զաղքատս՝ մի մոռացին ,
 իցէ՞ Թէ զիմ՝ միտս իմացին :

ձԴ .

ձԴ .

Ո՛չ զայն ասեմ՝ զինքնին յայտնին ,
 ըզպատուհիրեալն՝ յաւետագրին ,
 թէ քոյդ կոչունք՝ առատասցին ,
 առ կարօտեալս՝ աւուր հացին :

ձԵ .

Եւ ո՛չ դարձեալ՝ զոր անդ ասին ,
 երանութիք՝ աղքատ դասին .
 ք երանեալ՝ զազարոսին ,
 զոր միշտ յիշէլ՝ պէտք են մեծին :

ձԶ .

Այլ յուշ առնեմ՝ ըստ նախ բանին ,
 թէ երանեա՛ պարզ սեղանին .
 ռեզան օրհնեալ՝ աղու հացին ,
 որ քաղցրանայ՝ քաղցեալ անձին :

ձԷ .

Ուր այր ունակ՝ բաւականին ,
 հացի անուճամբ հարկաւորին ,
 բրդէ որդւոց՝ զայն խնդագին ,
 և ինքն՝ ուտէ զուճարթագին :

ձԸ .

Ըմպէ զՋուր՝ անոյշ , անգին ,
 առնու ճաշակ՝ մեղու , կաթին .
 և շատանայ՝ յինքեան ոգին ,
 զի ո՛չ ցանկայ՝ յայլ առ օրին :

ձԹ .

ճԹ .

Թէ կից ունի՝ ինչ մի չնչին ,
 մինչև 'ի սոխ՝ լէ խատորին ,
 կամ ձուկն աղի՝ զոյգ փոխնդին ,
 կամ միրգ սահաւ՝ լէ բանջարին .

Ղ .

Արքայական՝ սեղան նորին ,
 համարեցաւ , է գլխովին .
 ուրախանայ՝ անդ ընտանին ,
 իբր լէ կոչունս՝ յաւուր զատկին :

ՂԱ .

Ո՛չ տատամսին՝ հայր , մայր , այր , կին ,
 բաց 'ի հոգոյ՝ հացին կրկին .
 զոր և խնդրեն՝ լէ զաւակին ,
 և միշտ առնուն , ո՛չ պակասին :

ՂԲ .

Սոքա այսպէս՝ արք քաղաքին ,
 այր սոսկական , այր շուկային .
 ևս առաւել՝ նախանձեւին ,
 պարզ շինական՝ գործօլ յանդին :

ՂԳ .

Հաց գտանէ՝ քրտանց իւր գին ,
 ջուր բարեհամ՝ յաղբերակին .
 յետ այնորիկ՝ կայթէ ինքնին ,
 մեծ պարէ պար՝ ինքն առանձին :

ՂԴ .

զԷ .

Արինք բլուրք՝ անդ սարակցին ,
հողմահարեալ՝ տնկովք , ուժգին .
խի ընտանեաց՝ ար գլխովին ,
է թագաւոր՝ 'ի մէջ նոցին :

զԸ .

Յածին ը դաշտ՝ մարգագետին ,
ակունք , ծաղկունք՝ յակնթագին .
հային յերկիր՝ հային յերկին ,
փառս ան՝ տան արարչին :

զԹ .

Հովիւք՝ ոչխարք՝ 'ի միասին ,
անդ մակաղին՝ յերեսս դաշտին .
ամարանոց՝ անդ արքունին ,
վարսաւորաց՝ է հովանին :

զՁ .

Եւ ուր կտուրք՝ խաշանց լինին ,
գիւղ ը գիւղից՝ ուրախակցին .
ծնունդք հօտից՝ երբ արձակին ,
ձայնք օրհնութեց՝ վերառաքին :

զՒ .

Ուր կաթնօքեր գայցէ ըստին ,
ուրախութի՝ մեծ առ տնին .
մանկունք խայտան՝ առ ծնողին ,
սէր և կողի՝ կապեն յուզին .

Ա

զՒ .

դլժ .

Երբ այդեկուծք՝ իցեն յայդին ,
 տօնահանդէս՝ մեծ աշխարհին .
 հնձանահարք՝ ծափեն յոտին ,
 հնձանատեարք՝ խաղան յափին :

Ճ .

Տարաշխարհիկ՝ արք հիւրք եկին ,
 եղբայրաբար՝ փոյթ ինդակցին .
 քաղաքացիք անդ հանդիպին ,
 օտարահանք՝ բայց մեծարին :

ՃԹ .

Մերդք 'ի դրախտէն՝ ճեպով քաղին ,
 ուրախ առնել՝ զերեսս նոցին .
 սոքա կարօտք կարօտագին ,
 խնդան , պարտէզ՝ դալար տեսին :

ՃՐ .

Թէ հաւ տեսին՝ կի՞ զաղաւնին ,
 դնոց գնեն՝ մայր ընդ ձագին .
 Թո՛ղ զայլ պաճար՝ չորքոտանին ,
 որով քաղաքք՝ և բուծանին :

ՃՏ .

Ընդ այս վիճակ՝ շատք նախանձին ,
 այլ ո՛չ յանկէ՝ ոք իւր անձին .
 գէթ խոստովան՝ յայժմուս լիցին ,
 Թէ ասացաք զերաւացին :

Բ

Յ

✠ Յառ .

ՃԴ .

* Յառնէ ընդդէմ՝ այր փափկակեաց ,
 լուեա՛ , ասէ , ես խօսեցայց .
 այդ տառապեալ՝ կեանք աղքատաց ,
 ո՛չ արկանէ՛ շատ ինձ նախանձ :

ՃԵ .

Ուր ես ընչիւք՝ եմ մեծագանձ ,
 առնեմ զամէն՝ մեծ ըղբօսանս .
 ձիովք՝ կառօք՝ և նաւակօք ,
 յո՛ և կամիմ՝ ուղղեմ զընթացս :

ՃԶ .

Ստես բաղնօք՝ ո՛ւնդիտանաս ,
 կամ զոր գիտես՝ հի՛մ ուրանաս .
 զոր շօշափել՝ քեզ ձեռօք տաց ,
 քո բերանով՝ զքեզ դատեցայց :

ՃԷ .

Նախ՝ թէ առնես՝ զայդ սնբամբաս ,
 հաստատեցեր՝ դովին զիմ բանս .
 զի նախանձեալ՝ արանց գեղջկաց ,
 անձուկ ունիս՝ նոցին վայրաց :

ՃԸ .

Դարձեալ՝ ասես՝ բերանաբաց ,
 'ի գիւղ երթայց՝ օր մի հանդեայց .
 ապա յայտ է՝ զի ուր միշտ կաս ,
 միշտ տառապիս՝ 'ի մէջ վշտաց :

ՃԹ .

ՃԺ .

Գարձեալ ասես՝ առ ընտանեակս ,
 չիք իմ գրամ՝ յաւելորդաց .
 առ 'ի լինել' մեզ դիւղագնաց ,
 յայս ամ՝ յորում չիք մեր շահած ։

ՃԺ .

Ահա տեսեր՝ զոր խոստանաս ,
 առնել անգամ՝ անկարանաս .
 Թող ըզվտանդս՝ ճանապարհաց ,
 Թէև գնաս , ոչ անկասկած ։

ՃԺԽ .

Մի պարծեսցի՝ ոք յերկրածնաց ,
 երթևեկել՝ հեծեալ՝ նստած .
 որ զփորձ ետես՝ երկվարաց ,
 անկաւ երբեմն՝ և 'ի կառաց ։

ՃԺԲ .

Իսկ ըզփորձանս՝ ձեր նաւակաց ,
 ստէս պատմէք՝ դուք իրերաց .
 մինչ զի ը ծով՝ համատարած ,
 ես ոչ տեսի՝ զայնչափ արկածս ։

ՃԺԳ .

Ուր այր աղքատ և շինակեաց ,
 ոտամբ չափեն՝ շէնս և դքաղաքս .
 և ուր կամին , հանդչին լը կամս ,
 ուր ախորժեն՝ կան 'ի սփոփանս ։

B 2

ՃԺԴ .

ՃԺԴ .

Զի ոչ վարին՝ և ոչ բերին,
 ուր սակ կայցէ՝ ձիոց կառաց,
 այլ ինքնիշխան՝ ինքնաբերին,
 ինքնավճար՝ և ինքնասպաս :

ՃԺԵ .

Կայ այլ սրտաճառ՝ ոչ մոռացայց,
 դու զայն յիշեա՛ միշտ անմոռաց :
 ԲարօրուԹԻ՛ մարդոյս խնդրած .
 պարտի լինե՛լ՝ հասարակաց :

ՃԺԶ .

Որպէս՝ զարե տէր ոչ ժխտեաց .
 և ոչ զանձրե՛ բարեաց՝ չարաց .
 որ ինչ պահի՛ լուկ իշխանաց,
 չէ՛ անկ մարդոյ՝, այլ՝ սրտահեաց :

ՃԺԷ .

Արդ ո՞ր և ո՞վ՝ ինձ համարեաց,
 իցէ յաշխարհ՝ առատագանձ .
 զի մարԹասցի՛ վատնել լը կամս,
 Թէ՛ ՚ի գրգանս՝ Թէ՛ ՚ի զբօսանս :

ՃԺԸ .

Ուր հարկաւոր՝ պէտք լը անձանց,
 են գիւրագիւտ՝ փոքունց՝ մեծաց .
 միայն պիտի գիտել զառած,
 Թէ՛ հարկաւորք՝ կան անսպակաս :

ՃԺԹ .

ՃԺԹ .

Արդ որ ձկտի՛ յոր չի՛ ձեռնհաս,
 յայտ է, լինի՛ անգոհ՝ ցաւած .
 և այս իսկ է՛ պատիժ մեղաց,
 որոց ցանկան՝ աւելորդաց :

ՃԻ .

Այա ուրեմն՝ խոստովանեաց,
 թէ կարեւորքն՝ են մեր բուն հաց .
 իսկ աւելորդք՝ կացցեն՝ ՚ի բաց,
 թէև կայցեն՝ ըստ քո քմաց :

ՃԻԱ .

՚ի բաց կացցեն՝ ասեմ՝ ՚ի բաց,
 փուշք խոցոտիչք՝ աղգք մեծութեց .
 ՚ի բաց կացցեն՝ աղգք դրգանաց,
 նիւթք՝ նորանոր՝ հիւանդութեց :

ՃԻԲ .

՚ի բաց կացցեն՝ ախտք հեշտութեց,
 կորուստ հոգւոյ՝ մարմնոյ իսկ մլասս .
 երթ ցանկութի՛ բացէ՛ ՚ի բաց,
 հասարակաց՝ դու չա՛ր օրհաս :

ՃԻԳ .

՚ի բաց լիցին՝ ՚ի լաւ յարկաց,
 ծախք աւելորդք՝ կործանիչք տանց .
 ՚ի բաց լիցին՝ ՚ի քո՛ ՚ի դրաց,
 որք նորութեց՝ բերին՝ ՚ի սպաս :

ՃԻԳ .

Խենեշ զարդուց՝ գիւտք նորարծարծ .
 և նորաձև՝ ընթացք կենաց .
 սին երևոյթք՝ սլաճուճանաց ,
 առ երևիլ՝ այբ բարեկեաց :

ՃԻԵ .

Որինչ և ես՝ այն երևեաց ,
 որով լինիս՝ արդարակեաց .
 Թէ չափաւոր՝ քեզ տէր կշռեաց ,
 Թէ ճոխագոյն՝ նոյն սարդակեաց :

ՃԻԶ .

Սովիմբ անուն՝ մեծ ստանաս ,
 որ սատուականն՝ է ՚ի բարեաց .
 ասլա թէ ոչ՝ սուտակասսլա ,
 ո՞ր է՝ ոչ ոք՝ սչ գուշակեաց :

ՃԻԷ .

* Բայց ո՞ր կարէ՝ ժխտել , ասես ,
 ըզլաւութիս՝ իրաց սէսսէս .
 զոր ակն ուրուք սւր և ետես ,
 ցանկայ հարկաւ՝ բնաւորասսէս :

ՃԻԸ .

Ո՞չ և հաստիչն՝ զսոյն հանդէս ,
 որդւոց մարդկան՝ ետ ՚ի վայելս .
 զոսկի՝ զարծաթ՝ զգոհարեղէնս ,
 զմեռաքս , և զայլ՝ նիւթս ՚ի հանդերձ :
ՃԻԹ .

ՃԻԹ .

Այս այո՛ գիտեմ և ես ,
այլ իմանամ ո՛չ ես քո սէս ,
զի՛նչ տանըն տնտես ,
ինքն է միայն՝ չեմ ես՝ դու չես :

ՃԼ .

Ե՛ն որ կարգին՝ յառենից սէտս ,
զայն չարգելու՛նք ունեւ զքեզ .
այլ զոր ոմանց՝ ետ ՚ի պարգևս ,
զոչքեզ տո՛ւնեալն՝ աննախանձ տես :

ՃԼա .

Արա թէ ոչ՝ խկոյն լսես ,
ընկեր՝ ո՛չ ես զըկեմ զքեզ .
խկ թէ առ այլ՝ առտու եմ ես ,
ես բարի եմ, դու չարակն ես :

ՃԼբ .

Քանզի այս է՝ վայելչասպէս ,
զարդ աշխարհի՛ կարգ , տան անտես .
ուսեմն ունեւ՝ շատ մեծասպէս ,
այլու՛մ չափով՝ ՚ի նոյն ասէս :

ՃԼգ .

Ոմն է երկայն՝ հսկայատես ,
այս ոք միջակ , զայն կարճ գոցեա .
սա գեղասղանձ և փափկերես ,
նա ըստ լիայ՝ թէև երէց :

ՃԼԳ .

Սա քաղցրաձայն՝ քնար կարծես ,
 նա զօղանջէ՝ պղնձապէս .
 դա զօրաւոր՝ դո՛ւք տրդատէս ,
 այն դք անզօր՝ քան զլծերսիտէս :

ՃԼԵ .

Ո՞չ և ծաղկանց՝ որակք պէսպէս ,
 գուճակ գուճակ՝ և ո՛չ նոյնպէս .
 նոյն և սրտոց՝ այլազգ համտես ,
 պէսպիսութի՛ն զարդ՝ ՚ի հանդէս :

ՃԼԴ .

Արդ թէ ցանկաս , որ ոչ անկ քեզ ,
 զսահետ վարեալ՝ զածնըդ հաշես .
 դու վայելեա՛ն՝ զոր ժառանգես .
 առաւելու , ո՛չ պակասես :

ՃԼԵ .

Մի խաբեացիս՝ եւայասպէս ,
 ձկաթիլ ՚ի ծառ՝ արդելեալ քեզ .
 չսփանաս՝ կորուսանես ,
 զերջանկու՛թիդ՝ յոր վայելես :

ՃԼԸ .

Արծաթ ոսկի՛ն չունել կարծես ,
 ո՛չ տեսանել ականս պէսպէս .
 զի՞ ոչ հայիս՝ յերկնից աստեղս ,
 որոց նման՝ գոհար անտես :

ՃԼԹ .

ՃԼԹ .

Ձգեղ ծաղկանց՝ 'ի դաշտերես ,
 սողումնին՝ չունէր հանդերձ .
 զգեղ Թռչնոց՝ ձայնի՛ն հանդերձ ,
 հրեշտակային մարդ ոք չէտես :

ՃԼԸ .

Յաշխարհ՝ 'ի մեծ՝ գիտեա՛ բնակես ,
 քո են ողջոյն՝ զոր տեսանես .
 այլ յիմ ո՛չ վայելես ,
 Թէև իշխան՝ բոլորից ես :

ՃԼԹԱ .

Ձի և արքայ՝ ում՝ երանես ,
 ո՛չ վայելէ՛ շատ քան ըղբեղ .
 Թո՛ղ զիւր արդէլս՝ որ 'ի դահէս ,
 Թո՛ղ և զերկիւղ՝ որչափ մեծ ես :

ՃԼԹԲ .

Մարդ չափաւոր՝ այսչափ Թիղ ես ,
 չափով առնուս՝ և զոր դիղես .
 'ի մանանայն՝ զօրինակ տես ,
 է հաւասար՝ յորժամ չափես :

Հ Ա Տ Ո Ւ Ա ծ Գ :

Կարևորագոյն պէտք Բանական Կենդանաց
յաստի կեննս :

Ճխոզ .

Այլա չափն է՝ կանոն միակ ,
ուղղիչ մտաց՝ մերոց անյառ .
կալ 'ի ձեռին՝ չափ զվիճակ ,
տէս զիմ՝ անհակառակ :

Ճխոզ .

Չափ բաւական՝ յծառսք ,
գոչ բաւական՝ որովք առաք .
չափ բանական՝ տրամաբանեակ ,
ոչ ամենայն՝ գոչ նոյնքանեակ :

Ճխե .

Մի նախանձիր՝ չ մեծ դիտակ ,
զոր ետ իմ՝ ինք բացարձակ .
Մի նախանձիր՝ ընդ մեծ դիպակ ,
զոր պահանջէ՝ քանակ քատակ :

Ճխզ .

Այս իմ, զոր ասացաք ,
ընդունելի՝ 'ի միտս յստակ .
իսկ որ սղտորն՝ է , և խառնակ ,
Թող 'ի սրտին մտցէ սենեակ :

Ճխէ .

ՃԽԷ •

Յայնժամ տեսցէ, անպատրուհակ,
 ուն և էն՝ զանձն այլանդակ •
 այնուհետև՝ ոչ դժկամակ,
 լինի լէ բան՝ անձին ուղղեակ :

ՃԽԸ •

Անդ անցանէ՝ նա անսայթաք,
 'ի փրուհեան՝ յայտնին առակ,
 թէ ոչ հացիւ հեայ միայնակ,
 մարդ՝ որ ունի լինել հրեշտակ :

ՃԽԹ •

Հաց հարկաւոր՝ մարմնոյ, լուաք,
 և զամ՝ 'ի նոյն գտաք •
 եթէ մարմին լու լինէաք,
 ոչ կարևոր այլ խնդրէաք :

ՃԺ •

Իսկ արդ հոգի առընկալաք,
 լծանման, բանիւ պատուէալք •
 ոչ ապաքէն՝ խնդրել մեզ հարկ •
 զինչ հարկաւոր՝ առ սորին յարդ :

ՃԺԱ •

Քերթողք ստողք՝ բազմօրինակ,
 յոտս անդ բանին՝ կապին համակ •
 ջամբել մարդկան՝ գողցես կճղակ,
 զի յագեսցին՝ գող, բանականք :

ՃԾԲ .

Այլ է խորհել՝ առնել մեծ հարկ ,
սովեալ լքան՝ անդ կոչնականք .
հին առասպելք , մարդիկ անկարգք ,
են գերագոյն՝ անդ օրինակք :

ՃԾԳ .

Խենեչ զրոյցք՝ միտք խոտորնակ ,
'ի նոյն սեղան՝ աղնիւ բաժակ .
արբեալ հոգւով՝ զեղխին համբակք ,
որ մտանեն՝ յայն հանգանակ :

ՃԾԴ .

Եւ մեք ահա՝ յայս օր հասար ,
յորում եղծաւ՝ ամէն հասակ .
բանաստեղծից՝ յարգին գրեանք ,
որովք աշխարհս՝ կայ 'ի վտանգ :

ՃԾԵ .

Վո՞ այն և մեզ՝ եղև մեծ հարկ ,
ծանուցանել՝ զչափ և զքանակ .
և՛ս առաւել՝ 'ի բանս զորակ ,
որ շահեկան՝ մտաց ճարակ :

ՃԾԶ .

Ուստի ծնցի , զոր երկնէսք ,
Թէ հարկաւոր սխաին մեզ բանք .
անդ օգտակարք , վայելչականք ,
դէսլ ժամ ունին , և ժամանակ :

ՃԾԷ .

ՃԾԷ .

✱ Եւ արդ ուլ մարդ՝ դու բանաւոր ,
 նախ բանն է քեզ՝ յոյժ կարևոր .
 բան ուղղական՝ որ է բնաւոր ,
 ներարամագրեալ՝ անճատուր :

ՃԾԸ .

Եւ ի կարգի՛ բան ձայնաւոր ,
 Թարգման սրտիդ՝ և հեշտալուր .
 նորուն բազուկ՝ աջ զօրաւոր ,
 իմաստակիր՝ բանըս գրաւոր :

ՃԾԹ .

Ահա քո գանձք՝ ճիս մտաւոր ,
 առ վայելեան զամենայն օր .
 սոքիմբք հարուստ՝ ես զօրաւոր ,
 և մեծաշուք՝ քան զթագաւոր :

ՃԿ .

Բանն առաջին՝ ներանձնաւոր ,
 արթուն պիտի՝ հանապազօր .
 ներգործական՝ և ասուոր ,
 միշտ բարեբեր՝ արգասաւոր :

ՃԿԱ .

Ապա թէ ոչ՝ անասուն նոր ,
 գոգջնր զմարդ՝ ՚ի քուն միշտ խոր .
 այլատեսակ՝ գաղան անլուր ,
 որ ոչ ուղիղ , վազվազէ թիւր :

ՃԿԲ .

ՃԿԲ .

Բանի լեզուս՝ կեանք իւր բոլոր ,
 զի է մոլի , և ախտաւոր •
 Խաւարասէր՝ մտամոլոր ,
 Ճրագ բանին՝ չիք , խլուրդ կոյր :

ՃԿԳ .

Այլ է և այն՝ որ կամակոր ,
 'ի բանս անգամ՝ անբանաւոր •
 Կամ յովազի աչք զօրաւոր ,
 առ 'ի չարիս՝ բացեալ բոլոր :

ՃԿԴ .

Յերկար լինի՝ ինձ աստանօր ,
 զայս անբանից Թուճեւ ջոկ նոր •
 շատ է գիտեւ , ո՛ր կայցէ , ո՛ւր ,
 մի մերձեանար՝ յայն ցեղ յահուր :

ՃԿԵ .

Այլ խնդրեսջիւր զայր բանաւոր ,
 որ է բանի՛ւ արդիւնաւոր •
 առաքինի և անխոտոր ,
 առաջնորդեալ 'ի կեանքս իւր :

ՃԿԶ .

Զի այս սլատոճէր՝ քեզ հարկաւոր ,
 զոր միշտ լսես՝ առակաւոր ,
 Թէ որ կապի՝ ընդ նման իւր ,
 առօղ բարուց է մասնաւոր :

ՃԿԷ .

ՃԿԷ .

Յիշատակեմք քեզ աստ զանձնիւր ,
 զընթացս լաւաց՝ արժանաւոր .
 որոց և լոկ՝ բարի այն լուր ,
 անձինդ լինի՝ բարեաց յորդոր :

ՃԿԸ .

✠ Պարծանք բնութեա՝ են մարդկայնոյ ,
 մարդիկ ՚ի բնէ՝ բարեբարոյ .
 այլ սլանծագոյն՝ յաղթական դոյ ,
 առաքինին՝ ՚ի կրթելոյ :

ՃԿԹ .

Երկուցս ՚ի յի՝ զոյգ եղելոյ ,
 գիւցազն անուէն՝ արժան , արդոյ .
 զի կրթութի՝ բնութե բարւոյ ,
 գերաբնական՝ ցոյց տայ ոգւոյ :

ՃԿ .

Առ օրինակ՝ քեզ ՚ի գեղոյ ,
 որ գեղապանծ լինի զարդու .
 աբխողով՝ չքնաղ այն ,
 այլ և՛ս չքեղ՝ փայլմամբ շքոյ :

ՃԿԱ .

Մինչև գոգցես՝ գեր քան զմարդոյ ,
 զոճարթատեսիլ՝ գեղ էր զոճարթնոյ .
 եթէ նոյնպէս՝ լինէր ներքոյ ,
 մեք ասէաք , նմանն ո՛չ գոյ :

ՃԿԲ .

ՃՔԲ.

Ձե՛նչ շահ, տգեղ՝ էր լը ոգւոյ,
սատան՝ քդէմ՝ և հօր իւրոյ.
որ և կորեալ՝ յսակեհերոյ,
դի շատ մնաս է գեղ մարմնոյ:

ՃՔԳ.

Իսկ զե՛նչ, որոց չէ՛ փոյթ զհոգւոյ,
սին սլաճուճեն՝ զոր արտաքոյ.
մինչ երևիլ՝ այլ ընդ այլոյ,
ուր կարծէին՝ թուիլ հաճոյ:

ՃՔԴ.

Ձի խանգարիչն՝ անձին գուհոյ,
այլագունի՝ լը ծաղրեւոյ.
որմոյ նման՝ սուտ բռեւոյ,
յայանէ զնեքինս՝ իւր, արտաքոյ:

ՃՔԵ.

Արդ որ բնութե՛ն՝ պակասեւոյ,
է վիճակեալ, կամ արատոյ,
շատ է պահել՝ զանձն՝ ի չափու,
որով արժան գոյ գթալոյ:

ՃՔԶ.

Այլ չէ՛ իմ բան՝ աստ զայսպիսւոյ,
պակասամիտ՝ ՚ի ծնէ եւոյ.
այլ որ ունի՝ լը կարեւոյ,
ըզբանաւոր՝ խելս զմարդոյ:

ՃՔԷ.

ՃԿԷ .

Սա կրթանօք՝ անձին իւրոյ ,
 միշտ զարգանայ՝ յընթացս բարւոյ .
 Թէ ընդ ծննդեան՝ սնունդ պիտոյ ,
 պէտք են նոյնպէս՝ անձին փուլթոյ :

ՃԿԸ .

Այսպիսորէն՝ առաքինւոյ ,
 Լէր նախանձօղ , մեղ ինչ ոչ գոյ .
 այլ առաւել՝ նախանձաւոր ,
 Լէր , 'ի լաւաց լաւ , ընտրելոյ :

ՃԿԹ .

✱ Ասեա , ո՛րքան և ո՛ր բարի ,
 անկ ինձ առնել՝ բանաւորի .
 առ 'ի լինել՝ առաքինի ,
 մարդ կատարեալ՝ լը իմ կարի :

ՃԿՁ .

Քսուքեղ ճշդել 'ի քուժ՝ կշուի ,
 զանչափուլթի վերին շնորհի .
 արս , ո՛րչափ կարես՝ բարի ,
 տացի առնել դէր լը կարի :

ՃԿՁ .

Զի չափ հոգւոյ , հոգւորի ,
 չէ՛ ըստ մարմնոյ , և աշխարհի .
 ուր որ ուտէն , կի՞ որ ըմպէն ,
 յադի , չառնու՝ այլ աւելի :

ՃԿՁ .

ՃՃԲ .

Եւ որ յայս ինչ պաշտօն բերի ,
 ոչ արտաքոյ՝ յայլ ինչ վարի .
 ապա թէ ոչ որ շատ ձկտի ,
 և ոչ ՚ի չափ մի հասանի :

ՃՃԳ .

Այլ է պատիւ , գործ արքունի ,
 այլ տուրեւառ ՚ի վաճառի .
 ոչ ոսկեգործ՝ կարող լինի ,
 կարել հանդերձ լի դերձակի :

ՃՃԴ .

Ո՛չ վաճառող և մարդարտի ,
 հացավաճառ լինել կամի .
 Ճարտարասլետ ՚ի շինոճածի ,
 ճարտարախօս չէ՛ յատենի :

ՃՃԵ .

Ո՛չ որ որսայ ձուկն ՚ի ծովի ,
 նա ուռկանէ զթուչունս վայրի .
 ոչ կառննթաց ՚ի ցամաքի ,
 խաղայ լի ջուրս ղեկօք նաւի :

ՃՃԶ .

Ո՛չ մեծատան , ոչ աղքատի ,
 վիճակք խառնին , բայց լի բախտի .
 և ոչ կարճիկ ընդ հսկայի ,
 յ՛ոյժ և ՚ի զգեստ՝ հաւասարի :

ՃՃԷ .

ՃՃԷ .

Են ոտք արագ սուրհանդակի ,
 և են դանդաղք՝ անբերելի .
 ոմն անվեհեր՝ առիւծ թու՛նի ,
 ոմն անարի յամենայնի :

ՃՃԸ .

Արագամիտ սա կորովի ,
 նա բու՛թ մտօք , որ չուսանի .
 սա պերճախօս՝ ՚ի յօդ բանի ,
 նա գործասէր՝ ժիր և արի :

ՃՃԹ .

Ո՛չ այդ կանոն և կարգ պահի ,
 յառաքինեաց ասպարիզի .
 որ ոք կամի՝ յամէն բարի ,
 յառաջագէմ՝ լինել ունի :

ՃԿ .

Չգաստ մտօք՝ անբուն հողի ,
 ուղիղ կամօք՝ աջողակի .
 ամենարո՛ւետա՝ առաքինի ,
 խոհեմ , արգար , մաքուր , արի :

ՃԿԱ .

Հեզ և խոնարհ՝ գառն երևի ,
 առիւծանայ՝ ուր հարկ լինի .
 նոյն միամիտ՝ ըստ աղաւնի ,
 և խորագէտ՝ օձ Թրուհի :

ՃԿԲ .

ՃԴԲ .

Վէմ հաստատուն՝ ըստ կեփայի .
 'ի գրանց չարին՝ անվանելի .
 սողոս՝ սողոս է յետ դարձի ,
 հոգեվառեալ՝ հրատ ինձ կարծի :

ՃԴԳ .

Ըստ յովհաննու՝ սիրող , սիրի ,
 մարմնով հրեշտակ՝ անախատ յերկրի .
 չարչարազգեաց՝ 'ի հանգիսի ,
 և խաչասէր՝ ըստ անդրէի :

ՃԴԴ .

Հանգոյն յոբայ համբերողի ,
 տոկուն , արթուն , երանելի :
 'Նոր արբահամ՝ հաւատով լի ,
 նոր խահակ՝ հլու լինի :

ՃԴԵ .

Յակոբ խաբօղ՝ սատանայի ,
 իշխէ ընչից , և ոչ գերի :
 Ըստ յովսէփայ ողջախոհի ,
 ոչ պանծանայ՝ և 'ի գահի :

ՃԴԶ .

Երկայնամիտ՝ լի մովսէսի ,
 անգէտ անձինն՝ փառաւորի :
 Յեսու յաղթօղ՝ տէ՛ վառի ,
 յեղիական՝ նախանձ բարի :

ՃԴԷ .

ՃԴԷ.

Ոյր տարացոյց՝ ինքնին յայտնի,
 Թէ նախ անձին՝ իշխան լինի •
 Ղկերըս հոգւոյն՝ ՚ի չափ ունի,
 Բանից ըզգործ՝ վկայ ունի :

ՃԴԸ.

Սք վկայից՝ դաս վերագրի,
 որ անարիւն՝ նահատակի •
 զօր ամ՝ նա մեռանի,
 և է հոգւով՝ միշտ կենդանի :

ՃԴԹ.

Ահա դիւցազն առաքինի,
 ՚ի գովելեաց՝ և գովելի •
 բովանդակեալ ՚ի մի վայրի,
 խորհուրդ և բան և գործ բարի :

ԴԲ.

Սա բանական ինձ կենդանի,
 մարդ կատարեալ՝ ար Յի •
 սք զոճարթնոց՝ այր ցանկալի,
 ամսամերձ՝ նախանձելի :

ԴԳ.

Թէ դժոճարին՝ այս քեզ թոճի,
 տես, ամ գիւրին լինի •
 յորմէ լոճար, լեր կատարեալ,
 հանգոյն հօր քո երկնաւորի :

ԴԷ.

մ ք .

Ո՛չ այս սահման՝ հասանելի ,
այլ յանսահմանն՝ միշտ դիմելի •
է և երկնից ճանապարհի ,
դիւրիւն ընթացք՝ մեզ միածնի :

մ ք .

Գիտեա՛ , տկարն՝ հզօր լինի ,
կարօղ տք՝ յամենայնի •
վազէ և կաղ՝ լը եղջերոճի ,
յերկինս թռչի՛ այս մեր արծոճի :

մ ք .

* Գիտեմ ասեա՛ զընթացս հողւոյ ,
չնորհաց շաւղօք՝ վերբերելոյ •
այլ դու ինձ ցոյց զայն հետս ուղւոյ ,
որ լը բնութե՛ հայթհայթելոյ :

մ ք .

Տուրք են և այն՝ աջոյն վերնոյ ,
այլ մեզ սէտք են հետեւելոյ •
չատ է շահել՝ լը քանքարոյ ,
ահա եղեր դեր՝ ի վերոյ :

մ ք .

՚Ի փորձ հայեաց բնութե՛ լուսոյ ,
ան օրինակ միշտ ՚ի բարւոյ •
զատեա՛ զյարդ ՚ի ցորենոյ ,
կեր զգերմակ հաց ըզնաչոյ :

մ ք .

մ'է .

Խնդրեա՛ զչաւիղս առաքինւոյ ,
 զհետ ընթա՛ առն իմաստնոյ .
 արդիւնաշատ լիջիւր մեղու ,
 կէր , և ջամբեա՛ զարդիւնըս քո :

մ'ը .

Լէր դու բազում՝ ի սակաւու ,
 Եւ ծաղկաքաղ՝ փունջ կաղմելոյ .
 որով ընտրեալ՝ ի մէջ բազմաց ,
 ի սակաւուց՝ գտցիս սարու :

մ'թ .

Լէր դու պղատոն՝ ըստ խորհրդոյ ,
 խոհեմութի՛ խոր հանճարոյ .
 վահագն արի՛ քաջ Եւ ոգւոյ ,
 որ հերակլէս՝ հելլենացւոյ :

մ'ժ .

Արդարադատ՝ հանգոյն կշռոյ ,
 ում օրինակ՝ ո՛ւր ՚ի մարդոյ .
 իսկ բարեխառն՝ հեզ և հլու ,
 սոկրատ ցուցակ՝ քեղ այս ուղւոյ :

մ'ժա .

Նոյն վարժապետ՝ առ ՚ի գործոյ ,
 Եւ արտաքնոց՝ յամէն դասու .
 անայլայլակ՝ նոյնաբարոյ ,
 յիմ անցս՝ գեր ՚ի վերոյ :

մ'ժբ .

մ Թ Բ .

Որպէս զնաւ՝ յերեսս ծովու ,
 կի՛մ իւզ ելեալ՝ 'ի վր՛ ջրոյ .
 առաքինին՝ ծանր լը ոսկւոյ ,
 է վերաթռիչ՝ հանգոյն հրոյ :

մ Թ Գ .

Բայց Թէ խնդրես՝ 'ի մեր դարու ,
 ո՛ր այն նման՝ այսգոյն պարու .
 խնդրեա՛ , գացե՛ս , 'ի տես լուսոյ ,
 դիողինեան՝ լապտեր պիտոյ :

մ Թ Դ .

Տես , մի խաբիր 'ի տես մարդոյ ,
 փորձ 'ի պաղոյն խնդրեա՛ ծառոյ .
 Մի պատրեսցիս՝ լը արտաքնոյ ,
 այլ խնդրեսջեր ըզտես ներքնոյ :

մ Թ Ե .

Այր մեծատուն՝ մեծաբարոյ
 կարծի մարդկան՝ վեր 'ի վերոյ .
 և կի՛մ աղբատ՝ խեղաբարոյ ,
 զի ահնարկեն՝ յահնոց գունոյ :

մ Թ Զ .

Բայց անաչառ ահանըդ քոյ ,
 երևեսցին՝ լը բուն գոլոյ .
 մարդ գտանես՝ լաւաբարոյ ,
 յամէն վիճակ՝ մեծի , փոքու :

Բ

մ Թ Է .

մ Գ Է .

Տեսցես յայնժամ՝ քաջ 'ի փորձոյ ,
զի ցոյց բանին՝ կախի զգործոյ .
ուղղեալն 'ի վարս՝ ղեկաւ հոգւոյ ,
է բանական՝ լը արժանւոյ :

մ Գ Ը .

Խակ որ ունի՝ զանուէն մարդոյ ,
այլ գործք եր՝ գործք անասնոյ ,
պարտ է ասել , փոխեա՛ սով դու ,
կամ զանուէն քո , կամ զգործ քոյ :

մ Գ Թ .

* Սոյնպէս կշռեա՛ ըզբանական ,
և 'ի բանից՝ երկրորդական .
Թէև իցէ՛ քաջ քերական ,
տէս , ուղղախօսն է իւր բերան :

մ Կ .

Ապա թէ ոչ՝ է ապաբան ,
անբանագոյն՝ չար քան զանբան .
զի եղծանէ՛ ըզմի միայն ,
գործի բանին՝ զմարդկու թէ :

միս .

Չիրք առանձին՝ այս , մեր բնութե՛ ,
յայտնել արտաքս՝ ներքին ըզբան .
ձայնիւ՛ , որ է՛ նշանական ,
տրամաբանող՝ իմաստութե՛ :

Գ

Ը

միք .

ՄԻԸ .

Իմաստ սխաի՝ յամենայն ժամ,
 'ի խօսս մարդոյ՝ լը իւր ստյաման .
 որ միշտ օգուտ՝ բերցէ ունկան ,
 կենցաղօգուտ , կի՛հ հոգեկան .

ՄԻԹ .

Աստ թէ ոչ շահ լուութի ,
 է առաւել՝ և սատուական .
 ուր 'ի զրոյցս՝ որ անսխտան ,
 մեծ է մասս՝ քան զամենայն :

ՄԻԴ .

Դատարկ , և սուտ , բամբասական ,
 խօսել՝ լսել , զեան երկոքեան ,
 թո՛ղ զխենեհն , և զչարաբան ,
 զոյր զլեզու՝ կտրել արժան :

ՄԻԵ .

Այլ ես ողբամ՝ զվիճակ մարդկան ,
 որ միշտ 'ի բանս՝ պակասական .
 զի ուր խօսխմբ՝ գո՛գ , հազար բան ,
 տասն է ընտիր , և կամ քսան :

ՄԻԶ .

Վո՞ սոյն երկու՝ ականջք եդան ,
 բայց մի լեզու , միակ բերան .
 բայց են մեզ դրուելք՝ կրկին ունկան ,
 կրկին այլ դրամբք՝ վակ , խօսարան :
 ՄԻԷ .

ՏԸՆՆ .

Ձի 'ի լսեւ' պատրաստական ,
 քան 'ի խօսեւ' կանոն մեզ այն .
 մտցէ այս ինչ՝ յայս լսարան ,
 թէ է անպէտ , ելցէ ընդ այն :

ՄԻՐ .

Չարմանալի՝ փորձ օրական ,
 զի եմք անլուր , շախօսական .
 և առաւել տխմարք 'ի բան ,
 կամին ճառել՝ ամէն ունկան :

ՄԻԹ .

Պակասութէ՝ խելաց նշան ,
 անյագ լինել 'ի խօսս իւրեան .
 և որ լինի՝ դատարկաբան ,
 անգործ , անպէտ՝ է յաւիտեան :

ՄՆ .

Իսկ իմաստուհիք՝ սակաւաբան ,
 են ծանրադին՝ օսկիաբան .
 անձանց՝ բազում , սակաւ՝ մարդկան ,
 միշտ ընդ անձ՝ են խօսական :

ՄՆԱ .

Գարձեալ չափեա՝ ըղքո բերան ,
 զի՛նչ , ո՛րմ խօսիս , զուամէ՛ր , ո՛րքան .
 նախ որոճեա՝ 'ի խորհրդեան ,
 ապա հանցես՝ բան 'ի յատեան :

C 2

ՄՆԲ .

մ'ՆԲ .

Խնդրեա՛յ յառաջ՝ քան զամենայն ,
 ո՛ր կարևոր՝ կայցէ քեզ բան .
 նախ քան զմարմնոյսն՝ է հոգեկան ,
 և 'ի մարմնոյս՝ պէտք ըստ ինքեան :

մ'ՆԳ .

Յետ այս բանից՝ քաջ կատարման ,
 ինքնին այլ խօսք՝ վայելչանան .
 որ առ օգուտ քո պիտե՛նան ,
 և կամ 'ի շահ՝ եղբայրական :

մ'ՆԴ .

Կամ առ 'ի զարդ՝ ընկերու թէ ,
 մարդավայել՝ կենակցու թէ .
 պատշաճաւ որ՝ ու զո՛ւարթաճայն ,
 ուրախարար՝ 'ի խրախու թէ :

մ'ՆԵ .

Վեր մխիթար՝ 'ի արտմու թեան ,
 մի զոք սխրեր՝ 'ի խնդու թեան .
 քաղցր և անոյշ՝ համեղաբան ,
 մի դառն երբէք՝ խաճատական :

մ'ՆԶ .

Թէև սաստես՝ առ խեռ ծառայն ,
 կշիռ և չափ՝ ա՛ռ ծանրու թէ .
 և պարզաբար , միշտ շահեկան ,
 և ո՛չ երբէք՝ բանք քո 'ի զեան :

մ'ՆԷ .

մ՛ւլէ •

✱ Այլ զոր խնդրեմք՝ բան, սլակասի,
 թէ միտ և գրովք՝ ոչ ճոխասցի •
 զի դպրութի՛ն՝ գանձ արքունի,
 իմաստութե՛ն՝ մեծ յարգ ունի :

մ՛ւլը •

Աղբիւր բանին՝ ինքնին բացցի,
 թէ դպրատուն՝ ոչ փակեացի •
 ուր՝ ի բարին՝ միտք կրթեացի,
 և լոյս բանին՝ սլոյծառասցի :

մ՛ւլթ •

Հանճար հողւոյն՝ արդիւնասցի,
 եթէ ուսմամբք՝ ուսուցեացի •
 սք մատենից՝ որ են յարգի,
 և արտաքնոց՝ յիւրում կարգի :

մ՛իս •

Քեզ ապացոյց՝ յարդեանց տացի,
 զի այր անուս՝ տխմար ասի •
 և իմաստուն՝ և մտացի,
 քաջ ուսողաց՝ անուն լսի :

միսն •

Ո՛չ և գրովք՝ եկեղեցի,
 միշտ ծաղկեցաւ, և ծաղկեացի •
 ո՛չ և աշխարհ՝ առ աշխարհի,
 ուսման մարամբ՝ վերադասի :

G 3

միսք •

Մսբ․

Ո՛չ 'ի ծագաց' 'ի ծագս երկրն ,
 գրով գործ մեծ՝ փոյթ վճարի •
 ո՛չ և յերկնից՝ սլատգամ վեհի ,
 գրաւորահան՝ տառիւք հնչի :

Մսգ․

Թէ չես բանկայ՝ Թագաւորի ,
 ո՛չ փոքր է բան՝ աղերասագրի •
 և ո՛չ խնդիր՝ մեծ , կատարի ,
 Թէ յարքայէ՝ ո՛չ ձեռնագրի :

Մսդ․

Ազնուհանն՝ 'ի քաղաքի ,
 անգիր գտեալ է գիւղացի •
 վաճառական՝ ո՛չ եղիցի ,
 Թէ ո՛չ գրչաւ՝ հանգիսացի :

Մսե․

Բայց և անդրէն՝ բանս յողբ դարձցի ,
 ուր գիր անգին՝ կայ 'ի բացի •
 և որ անպէտ , կամ հերքելի ,
 արդ վաճառի՝ և մեծագնի :

Մսզ․

Այլ քեզ լիցի՝ անգիտելի ,
 Թէ գիրք երբէք՝ յուր լինի •
 և արդ արեւ՝ այս յաջողի ,
 ում միշտ 'ի լաւս անդ գեղերի :

Մսէ․

ՊսԷ .

Որով լինի երանելի ,
 նախ քան զերկինս՝ և յաշխարհի .
 նովիմք յերկրէ՝ առաջնորդի ,
 'ի հանդերձեալ՝ կեանս ցանկալի :

ՊսԸ .

Ձի որ և՛ աստ և՛ անդ խնդրի ,
 կեանք երջանիկ՝ առաքինի ,
 առ 'ի գրոց՝ զերկուսն ունի ,
 եթէ բարիոք՝ ոք ուսանի :

ՊսԹ .

Գիրք բարեկամ՝ և ընտանի ,
 որոյ նմանն՝ ոչ գտանի .
 գիրք են սեղան՝ մեծահարկի ,
 ամենահամ՝ մանանայի :

ՄԾ .

Գիրք զարգարանք՝ զարմանալի ,
 և քան զփառս՝ սողոմանի .
 ոյր գիրք միայն՝ են գովելի ,
 փառք իւր յիւրմէ իսկ սլարսաւի :

ՄԾա .

Գիրք՝ երիվարք , կառք՝ չնաւի ,
 տանին զքեզ՝ յաշխարհ հեռի .
 ընթերցասէր՝ ըստ ներքինի ,
 լէր և 'ի կառս , հասեր երկնի :

G 4

ՄԾբ .

մ՛Տբ․

Գերք ըզտղայն՝ և զպատանի,
 հասուն առնեն՝ քան զճերունի․
 զի սլատմութի՛ն՝ ժամանակի,
 յիմո՛ գարս՝ խաղայ, ապրի ։

մ՛Տդ․

Գերք կրթարան՝ փոքու մեծի,
 յառաքինեաց՝ տեսարանի․
 ուր վարք սքեց, քաջաց տոհմի,
 ՚ի մեր անձինս՝ տպաւորի ։

մ՛Տդ․

Գերք ըզվիճակ՝ բիւրասլիսի,
 միում շնորհէ՛ անկարծելի․
 որ իրագէտ՝ ամենայնի,
 է ամենայն՝ ընդ ամենի ։

մ՛Տե․

Ապա ուսմամբ՝ բանս ծաւալի,
 ծովատարած՝ և երկրալի․
 և որ մեծն է՝ գրովք լինի,
 յերկինս գիմել՝ յազբիւր բանի ։

մ՛Տզ․

Եւ ինձ յետնոյս՝ բանահիւսի,
 ուսոյց բերիլ՝ յոյս կարգ բանի․
 որ առաւել գոյ կարևոր,
 ինձ, և խմուսս վերծանողի ։

Հ Ա Տ Ո Ւ Ա ծ . Դ :

Ե՛ւս կարեօրն բանաօրի՛ Բան կենացն
յաւիպէնից :

մ՛ծէ .

Բայց արդ ո՞ արք, տեսաք ցայս վայր ,
ղե՛նչ հարկաւոր՝ յաշխարհի կայր .
այլ հարկ առ հարկ՝ զօրէ խապառ ,
եկայք սիրով՝ յայլ նոր աշխարհ :

մ՛ծը .

Եթէ հացն է՛ կենաց սրատճառ ,
և բան , մտաց՝ ճարակ յարմար .
ապա անմահ բանին՝ սատար ,
մեզ՝ մի միայն անմահարար :

մ՛ծթ .

Եթէ բնութի՛ն՝ ոչ վայրապար ,
ճգնի բերիլ՝ յիւրականն ծայր .
ոչ ապաքէն՝ շնորհաց գուպար ,
փառօք բերի՛ առ Փրկարար :

մ՛կ .

Որ առ վախճան՝ ըզմեզ արար ,
գերաբնական՝ յաւէժաբար .
հրեշտականալ՝ մարդոյս խապառ ,
ախ նա և կեալ՝ անճաբար :

С 5

մկն .

ձկն •

Եւ զի այսպէս , մի զարմանար ,
 թէ արդ փոխի՞ և բանիս ճառ •
 յո՞ճ գերապանծ՝ և հրաշափառ ,
 յանդգնուեթք՝ 'ի բանս անճառ :

ձկք •

Արիստոտէլ՝ մնայ 'ի վայր ,
 ընդ արտաքին՝ դպրաց կաճառ •
 ուր Որոտման՝ որդին գոռայր ,
 յամսոց երկնից՝ զանլուր ցայն վայր :

ձկդ •

Այն՝ որ խնդրէ՝ բան անսպառ ,
 բան անսահման՝ անհատաբար •
 և գտանէ՝ յոյժ սիրաբար ,
 զոր էնն անձ՝ Բան խկաբար :

ձկդ •

'Ի սկզբանէ՝ էր Բանն առ հայր ,
 և Աճ էր , դաւանեցար •
 արդ զի՞ յաճիս՝ դու վայրաստար ,
 անձն իմ յայլ բանս՝ անբանաբար :

ձկէ •

Քեզ կարևոր՝ մի խնդիր կայր ,
 բան հարկաւոր՝ ըսկզբնաբար •
 արդ հարկաւոր էակ լուճար՝
 զբանն անսկիզբն , առ քեզ դադար :
 ձկդ •

ՄկԴ.

Բան գործնական՝ խնդրես յայս ճառ ,
 ասա գտեր՝ զակն և զտառճառ .
 զի բանն անեղ՝ կեանք քո անճառ ,
 եղև մարմին , դու լեր տաճար :

ՄկԵ.

Սորին սիրով՝ թէ վառեցար ,
 Հողւով խմած , իւր զուգափառ ,
 զի՞ տատանիս՝ անմտաբար ,
 յառ 'ի ստորեւ՝ հայել ընդ վայր :

ՄկԶ.

Վէ՛հ ինձ երկինք , երկնից կամար ,
 եօթնասուղեան՝ ճաճանչավառ .
 զի՞ դեգեր իմ՝ մօլորաբար ,
 յերկրի վերայ՝ ես ընդ խաւար :

ՄկԾ.

❖ Այլ վեհագոյն՝ երկնից ցուցար ,
 դու լուսածին՝ Բանին Հօր Մայր .
 տուր ինձ ասել՝ ըստուգաբար ,
 զանպատմելիս՝ ըստ մարդոյս կար :

ՄԿ.

Բաց զբերանս՝ աղբիւրաբար ,
 աղբիւր կենաց՝ դու անսպառ .
 ինձ լուսաւոր՝ յաւել հանճար ,
 դու մայր լուսոյ՝ գերասպայճառ :

G 6

մհա .

մ'հա .

Ասա՛ , ասէ , գո՛գ պարղաբար ,
 զնձ խնդրեմ՝ հայր բարերար .
 հաստիչ հոգւոյ՝ ԽՐ սրբարար ,
 որդւով , հոգւով՝ կենդանարար :

մ'հբ .

Խնդրեա՛ , գտցես , մի՛ յամենար ,
 որպէս և ցարդ՝ դանդալեցար :
 գայ ժամանակ , թէ՛ հեղգացար ,
 և՛ կորուսեր և՛ կորուսար :

մ'հգ .

Յունայն բանից՝ զն՛նչ օգտեցար ,
 յառօրեայ կեանս , բայց տուժեցար .
 'ի՛նուրբ բանից՝ զն՛նչ շահեցար ,
 բայց ըստ գիտնոց՝ հպարտացար :

մ'հդ .

Բան կարևոր՝ արդ իմացար ,
 մի՛ զայդ՝ թողուր մինչև իսպառ .
 բան գործնական՝ քեզ ստացար ,
 'ի՛ սոյն կրթեաց , երանեցար :

մ'հե .

Չերկնից ընթացս՝ շատ է , ուսար ,
 տես թէ՛ արդեօք՝ և ընթացար .
 յաջ և յահեակ՝ շատ է , թուար ,
 գործ է խաղալ՝ յերկնականար :

մ'հզ .

մ'էլ .

Չանդ անճառից՝ խօսել անհնար ,
միայն փուլթա՛ ճեպեա՛ յայն վայր .
տեսլի՛ր , որ է այն ճանապարհ ,
որ զքեզ տանի՛ յերկնից աշխարհ :

մ'էէ .

Հայրենասէր լեր , և արդար ,
որով հասցես՝ յոր տենչացար .
ոչ տեսանել՝ զայն սոսկաբար ,
այլ վայելել՝ միշտ անդադար :

մ'էը .

Ձի թէ Թճ՝ է քո բուն հայր ,
Ժառանգ երկնից՝ ես տիրաբար .
միայն որդի՛ լիջեր յարմար ,
չեք այլ քեզ հոգ՝ 'ի վեր , 'ի վայր :

մ'էթ .

✽ Ես ճանապարհ՝ ճշմարտութի ,
ասաց Որդին՝ Հօր համաբուն .
ես եմ՝ ձեր կեանք և յարութի ,
թէ զիմ կրէք՝ զնմանութի :

մ'էձ .

Յակոբ էառ՝ զանդրանկութի ,
ուր ըզգեցաւ՝ զձև երիցուն .
խորհուրդ յայանի՛ որոց առնուն ,
զիմ կերպարան՝ կենացս ողջոյն :

մ'էն .

մճւն .

Ես մարդացայ՝ նախ վաղագոյն ,
 զի լինիջեք՝ դուք ինձ հանդոյն ,
 որով և հօր՝ երկնաւորի ,
 որդիանայք՝ սիրով հոգւոյն :

մճք .

Իմ կեանք և վարք՝ են յայանագոյն ,
 որոց ցանկան՝ վարել զնոյն .
 հեղ և խոնարհ՝ դաս իմ նախագոյն ,
 խաչ և բաժակ՝ սրտակ դործոյն :

մճդ .

Ուսուցանել՝ ընդ առնելոյն ,
 գործ ընդ բանի՝ ամուլք լծոյն .
 և հաւատոց՝ յաջողութի ,
 սիրով լինի՝ կից ընդ յուսոյն :

մճէ .

Սեր նշանակ՝ ամենեցուն ,
 կնիք իմոցն՝ եդի ըզսոյն .
 սիրով բերին՝ բուրեցուն ,
 իմ փրկելոց՝ ընթացք ուղւոյն :

մճե .

Եւ մի Լքցի սիրտ փոքրոգւոյն ,
 թէ գժոճարին է բան գործոյն .
 զի սիրողն՝ է դիւրագոյն ,
 և հեշտալի՝ գործ ՚ի սիրոյն :

մճզ .

մ ճ Դ .

Տէս , առաքեալք՝ երեքտասան ,
 որոքէս արեամբ չափ ճգնեցան •
 խաչակցելով՝ ինձ միաբան ,
 թագաւորեն՝ և յաւիտեան :

մ ճ Ե .

Տէս , բիւր վկայք՝ հանդիսացան ,
 նոյնօրինակ՝ և զանաղան •
 մահու ինև՝ աստ յաղթական ,
 անդ անթառամ՝ սպակեցան :

մ ճ Ը .

Ո՛ր արտաքինք , որ ՚ի վէպ կան ,
 ո՛ւմ ՚ի սոցունց՝ նման դտան •
 ո՛չ զօրավարք , ո՛չ զօրական ,
 առ մի վկայ՝ իմ , զուգական :

մ ճ Թ .

Մանկունք տիօք , աղջկունք անգամ ,
 քան զքաջազունս՝ դիւցաղնացան •
 կուսանք , այրիք՝ արիացան ,
 կանայք քան զարս՝ արի ցուցան :

մ Դ .

Չաչխարհ , զմարմին , և զսատանայն ,
 ոտից իւրեանց՝ եդին կոխան •
 վարդ և շուշան՝ ինձ ծաղկեցան ,
 անուշահոտ՝ յերկնից խորան :

մ Դ Թ .

միլն .

Հովիւնք , ոչխարք , իմ սիրական ,
առաքելնիք՝ սէսպիսաջան .
աղգի աղգի՝ աստ փայլեցան ,
անդ տիրապէս՝ արփիացան :

միլք .

Աղքատք հոգւով՝ հարստացան ,
եղեալ ժառանգ՝ արքայութեան .
հիւանդք՝ սիրով համբերութե՛ն ,
յանմահ՝ ՚ի կէանս՝ առողջացան ,

միլգ .

Տառապեւոց՝ ՚ի կարծ մարդկան ,
երջանկութիս՝ սլահի միայն .
վաստակեւոց՝ յաշխատութե՛ն ,
հանգիստ վայել՝ անանցական :

միլդ .

Ո՛չ արդ տատմեմ՝ զանճառականն ,
եկայք տեսէք՝ զանտեսսական .
է այս բնութի՛ն՝ երանութեան ,
որ ժառանգէ , իմանայ զայն :

միլէ .

Եւ արդ եկայք ամենեքեան ,
իմ վաստակեալք՝ հաճոյական .
եւ հանգուցից՝ զձեզ յաւիտեան ,
՚ի յօթեանս հօր՝ ըստ խոստման :

միլէ .

մղլ.

'Իբաց կացցեն՝ ամենեքեան ,
մշակք չարեաց՝ յորդիս մարդկան ,
անիծանէ՝ օրհնեալս բերան ,
զորս արժանի չեն օրհնութէ :

մղէ .

Բաժին գործոց անբանական ,
գեհեան , և դե՛ տանջողական .
ոչ հանգուցին՝ զիս մի վայրկեան ,
ոչ հանդիցեն՝ և յաւիտեան :

մղւ .

❖ Ձե՛նչ տաց առ բանն՝ սլատասխանի ,
ասո՛ անձն իմ՝ աւաղելի .
ափիբերան՝ կաս 'ի սրտի ,
բա՛ն ոչ ունիս , թէ գործ թերի :

մղթ .

Ոչ բան կամիմ՝ կարկատելի ,
գործ բանաւոր՝ ինձ խնդրելի .
զոր թէ գտից , ինձ երանի ,
քանզի հասից՝ իմ վախճանի :

յ .

Վախճան մարդոյս՝ մի է յայտնի ,
ա՛ծ՝ հաստիչ՝ ամենայնի .
ու՛մ հասանել՝ և փափաքի ,
տիպ արարչին՝ անմահ հոգի :

յւն .

յԹ .

Արդ էկ անկցնւք՝ ասն առաջի ,
 Ժաեւ մեզ շնորհ՝ 'ի սոյն կարգի .
 զի որ խնդրէ , առնու , ասի .
 ոչ խնդրողին՝ և ոչ տայի :

յՔ .

Տի նա՛ այս է երախայրի ,
 պտուղ տնկոյս բանահանի .
 բանիւ պատուէալ մարդկան աղգի՝
 բանիւ պատուէլ զտուիչ բանի :

յԳ .

Ձի բանահան պաշտօնըս գրի ,
 միայն նմին ընդունելի .
 ներքին նախ բան՝ մտաւորի ,
 զոյգ ընդ բանից՝ լեզուի , գրչի :

յԴ .

Բան գոհութե՛ն ընդ պարգևի ,
 և հայցուածոց՝ ըստ պատշաճի .
 բան առանձին՝ 'ի խորս սրաի ,
 բան արտաքին՝ հռչակելի :

յԵ .

Յայս ակնարկեն՝ աղօթանի ,
 յամէն լեզու՝ բաղմապիտի .
 և 'ի գովեսա՝ փառաց վէհի ,
 երդք , և քարոզք՝ 'ի հանդիսի :

յԶ .

յԼ.

Ընդ որս և մերս կցորդեսցի,
 նոճագ բանիս՝ աղերոալի •
 բան գործնական՝ սլաշտօն բարի,
 կամահաաար՝ տեանուն սրաի :

յԿ.

✠ Լուր բանական դոջմանց ոգւոց,
 Խոր յաթուռոյ փառաց քոյոց •
 բարձրեալդ արքայ յանմերձ ՚ի լոյս,
 Լուր ըզսրտից ձայն ՚ի խորոց :

յԼ.

Արա՛ յերկրի զմեզ երկնախօս,
 դալ տեսանել՝ զբանն ընդարոյս •
 Թէ աստ լսես՝ ինդրունածոց,
 անդ երգեսցուք՝ երգս ՚ի հաճոյս :

յԼԳ.

Աճ՝ Խճ՝ հոգւոց մարմնոց,
 Խորդ Խորանց՝ բոլորեցունց •
 դու ողորմեա՛ անձանց մերոց,
 գնալ յօրէնս՝ քո, ընդ ուղղոց :

յԼԴ.

Եմք բանական՝ ըստ դիմաց քոյ,
 մտօք, կամօք՝ իչխան ոգւոց •
 Թէ կամիցիմք, տիրեմք բարուց,
 լինիմք բարի, և բարեյոյս :

յԼԵ.

յԺա .

Թէ ոչ կամիմք , անտարակոյս ,
 զանձանց չարիս՝ լացցուք անյոյս •
 զի մեք մեզէն՝ բարեաց մերոց ,
 նոյն և չարեաց՝ առթեմք ըզյոյս :

յԺբ .

Բայց խեղատէս՝ դու ի՞նչ մեր յոյս ,
 ի՞նչ կենարար , կեանք մեր և լոյս •
 Եթէ ըզմեզ՝ ՚ի մեզ թողուս ,
 ահա կորեաք • մի թողուցուս :

յԺգ .

Արդ զօրուծի՝ կամաց մերոց ,
 ՚ի քէն ինդրեմք՝ ըստ կամաց քոց •
 ՚ի խորասկէլ՝ զկամըս մարմնոյս ,
 զաստատմբեալն առ ՚ի հոգւոյս :

յԺդ .

Տուր ճանաչել՝ խաւարելոցս ,
 ըզքո շաւիղս՝ տանօղ ՚ի լոյս •
 տուր միշտ գնալ՝ վերնախրախոյս ,
 յիշատակաւ՝ մեր հայրենւոյս :

յԺե .

Ուր են անբաւ՝ օժիտք վարձուց ,
 ընդ դուղնաքեայ՝ աստ վաստակոց •
 հանգիստ յաւէժ՝ առ քո գահոյս ,
 երեքսրբեան ի՞նչ եռալոյս :

Հ Ա Տ Ո Ւ Ա Ճ . Ե :

Խնդիր երջանիս-ն է բանականին յաստի
կէանս :

յԺզ .

Լսած անձն իմ, զի՞նչ այլ խնդրես,
բան կարևոր՝ քեզ, յայս հանդէս .
արծաթ, ոսկի, չունիմ, դիտես,
զոր տայ ինձ փր, զայն տամ ես քեզ :

յԺէ .

Հանգիստ սրտի, կամիմ, ասես,
խաղաղութի՛ դու ինձ տացես .
անհոգ եղէց՝ ՚ի զբաղմանէս,
ուրախ զո՛ւարթ ինձ կեանք դացես :

յԺը .

Խնդիր խնդրոց՝ է այդ քո բան .
տես, բանաւոր, եթէ անբան .
զի և խնդրողք՝ անգիտանան,
թէ զի՞նչ խնդրեն յայսպոյն տենչման :

յԺթ .

Չարքայութին՝ երանական,
վայրաբերեն՝ մտօք, ուր կան .
բարւոյք է մեզ՝ աստ գոլ ասեն,
կեղծեալ յանձինս՝ կեանք աննման :

յԺ .

յԵ .

Եւ զի այդ է՝ հակասական ,
 յերկրի երկիրք՝ ծագ ներհական ,
 միշտ տառապին , ոչ շատանան ,
 յոր և դոցին՝ ՚ի հանգստեան ,

յԼա .

Կամ՝ կամեհան՝ յանկեալ բնութե ,
 զնախկին վիճակ՝ եղեմական .
 անախտ , անվիշտ , կեանք դիւրութե ,
 հոգւոյ՝ մարմնոյ՝ ասորժական :

յԵբ .

Չի՞ ոչ խորհիք՝ որդիք մարդկան ,
 այն անց դնաց՝ անդարձական .
 արդ ՚ի վիճակ՝ Թշուառութե ,
 զուր է ցանկալ՝ երջանկութե :

յԵգ .

Եւ արդ խնդրել՝ սրաւրս է ձեզ զայն ,
 որ վիճակիդ ձերում սրտական .
 ապա թէ ոչ՝ յանկարելիս ,
 ձկախլ՝ է դործ յիմարական :

յԵդ .

Ես կամի՛ թե թուչական ,
 յածիլ յՅ՝ ընդ մի վայրկեան .
 արդ դժուարիլ՝ իցե՞ արժան ,
 զի չեմ՝ ձեռնհաս՝ յօժարութե :

յԵե .

յՆԵ .

Դու կամէիր՝ լինել իշխան ,
 ծառայ ելոյր՝ յայլոյ 'ի դրան .
 դժկամակեալ յայդ աշտիճան ,
 թէ գուց կամիս՝ թշուճառական :

յՆԴ .

Հիւանդք կամին՝ ամենեքեան ,
 քաջողջանալ՝ փոյթ առժամայն .
 թէ դայրասցին՝ ի ցաւ իւրեան ,
 ոչ ողջ լինին՝ և անագան :

յՆԷ .

Վաճառականք՝ յաջողութե՛ ,
 բերանաբաց՝ միշտ կան և մնան .
 թէ յաջողէ՛ ոչ , ղինչ արժան ,
 համբերութին՝ է գեղ միայն :

յՆԸ .

Արհեստաւորք՝ ճարտարութե՛ ,
 թիւրեն ինչ գործ՝ ի սատահման .
 միթէ թողուն զարհեստն , երթան ,
 ոչ արհեստիւ՛ ուղղեն զսոտանն :

յՆԹ .

Թագաւորաց՝ չէ բաւական ,
 պատիւ , գահոյք , գանձ մեծութե՛ .
 ուր հանդիպի՛ զօր ամենայն ,
 զոր ոչ կամին՝ բիւրաւոր բան :

յԼ․

Ո՞ր կարօղ է՝ առնել դարման ,
 զի դիւր սրտի՝ գտցէ արքայն •
 Թէ ոչ ինքնին՝ ազդէ ինքեան ,
 Թէ չես անձ , այլ՝ մարդ ունայն ։

յԼա․

Առաքինեաց՝ ժողովարան ,
 հրեշտակակերպ՝ վարուք գոգ կեան •
 այլ պակասի ոչ անդ և այն ,
 զի այր եղբօր՝ անյարմար գան ։

յԼբ․

Արդ թէ կամին՝ կալ միաբան ,
 միմեանց տանին՝ պակասութե •
 տպա թէ ոչ՝ ոյք նեղանան ,
 չեղեն հրեշտակ , եղեն սատան ։

յԼգ․

Յանապատի՝ հանդարտութե ,
 խորհուրդք և ախտք՝ պատերազմ տան •
 որ ոք յաղթէ՝ անձին միայն ,
 նա երջանիկ է յիւր կայան ։

յԼդ․

Իսկ որ գերին է մոլութե ,
 կամ ինքնահաճ , ինքնահուան ,
 յաղթի յիւրմէ՝ ծիւրի յինքեան ,
 դժոխք է սիրտն , անդ սատանայն ։

Գ

յԼե․

յԼԷ .

✱ Տեսեր ով մարդ՝ 'ի փորձանձին ,
տեսեր և յայլս՝ փորձիճ նոցին .
զի զոր խնդրես՝ հանգիստ սրտին ,
'ի քո 'ի ձեռս է առանձին :

յԼԸ .

Ո՛չ տայ Ծ՝ ըզխնդրելին ,
և ո՛չ վիճակ՝ լաւ լը բախտին .
այլ տայ անձին՝ առաքինին ,
զերջանկութի՝ ըզկարելին :

յԼԹ .

Ո՛չ փասէ ոք ընկերին ,
որպէս փասի՝ յախտէ անձին .
և ո՛չ օգտէ բարեկամին ,
որպէս օգնէ անձամբ անձին :

յԼԸ .

Հանգա քեզէն՝ 'ի տան սրտին ,
խնդրեա՛ հանգիստ՝ զցանկալին .
բարձ զսլատճառս՝ յուզմանց նորին ,
խաղաղացաւ՝ ծով խորհրդին :

յԼԹ .

Հողմունք հնչէն , որչափ կամին .
բայց ընդ կամիւքո՛ դադարին .
իծաբար՝ սաստեա՛ ծովին ,
տես թէ՛ որպէս՝ տերամբ կարկին :
Դ D յԼ .

յն •

Հողմ՝ աջակողմ՝ փառասիրին ,
միշտ քեզ մերիկ՝ հանէ ուժգին •
փչեա՛ ընդ դէմ՝ փչման նորին ,
անփառասէ՛ր լեր • խաղաղին :

յնա •

Հպարտութե՛՛ ուռոյցք սրտին ,
խոնարհութե՛՛ փոյթ զիջանին •
և բարկացայտ՝ զայրոյթք ակտին ,
հեզիկ հողւով՝ մեղմեալ ճ՛նշին :

յնք •

Անյադութին այն ագահին ,
որ սնն ասէ շատ՝ բնաւին ,
սակաւապէտ բարուք քոյին ,
անհետանայ ամենեւին :

յնդ •

Սիրտ դժկամակ՝ անհամբերին ,
որ դառնանայր՝ յիրքս չնչին ,
թէ համբերէ՛ ըստ մեծանձին ,
քաղցրացուսցէ՛ և ըզլեղին :

յնդ •

Կարճմտութին՝ է մարդկային ,
որ ինքնատանջ՝ լլիխ յանձին •
երկայնամիտ՝ առաքինին ,
հանդէ ՚ի վայր՝ ՚ի դաւարին :

յնե •

յնե .

Իսկ ք բաղձացեալք՝ հաճոյք չնչին ,
խթան խեթկիչ՝ են մարտին .
այլ որ իշխէ՝ իւրում սրտին ,
ձիավարէ՝ ըստ ասպետին :

յնդ .

Չախողութեան՝ հողմք չնչեցին ,
էր հաստատուն՝ հանգոյն վիժին .
ալիք զալեօք թող բաղխեացին ,
անդ խորտակեալ՝ ընկրկեացին :

յնէ .

Չինչորդ առին , զկեանքս թողին ,
խնդան ընդ շահ՝ ի վաճառին .
ոչ և սովիմք՝ զքեանրդ բարձին ,
զեքո ընթացք՝ թեթեւացին :

յսը .

Յաւք խօթութեց՝ սլաշարեցին ,
անտանելի մարմնոյդ թուին .
ժուժեան համբեր , ոչ յերկարին ,
սաստիկն է սուղ , յերկարք մեղմին :

յնթ .

Բայց և մահու՝ գուշակք լինին ,
ոչ զայդ ժխտեմ , թող լինիցին .
մահ արդարոց՝ գուռն է կենաց ,
թող մեղաւորք՝ արդարացին :

յԾ .

Յիշեա՛ յիշեա՛ կրկին կրկին ,
 ընդ հարկաւորս՝ ըզհեշտալին .
 հարկ է տանել՝ մահու վճռին ,
 միշտ դժուճարինք՝ սիրով գիւրին :

յԾա .

Ոյք սլատրաստին , ոչինչ խռովին .
 այլ անսլատրաստից՝ ելք ասագին .
 թէ հեթանոսք՝ հնարս խորհին ,
 հաւատացեալք՝ զեւրդ թմրին :

յԾբ .

Սուտ հայթհայթանս՝ սոփեստք գտին ,
 զի 'ի չարիս՝ չըզարեացին .
 մեզ և չարիք՝ ռահ առ բարին ,
 հզօր ձեռամբ՝ երկնաւորին :

յԾգ .

Կնիք բանիս՝ առած վերջին ,
 չիք յաշխարհի՝ հանգիստ անձին .
 միայն հանդի՝ առաքինին ,
 աստէն յուսով , փառօք յերկին :

յԾդ .

✠ Մեկնեա՛ զառակդ , ասես , ո՛վ դու ,
 որ չերեխ լաւ վճռատու .
 ո՛չ տեսանես՝ աջօք իսկ քո ,
 բիւր երջանիկ՝ յաշխարհի գոյ :

յԾե .

յճե .

Է՛ որ վայելա՛ ունի գանձու ,
է որ իշխէ՛ հողոյ , ծովու .
ոմն 'ի սրատի՛ն փառաց շքոյ ,
այլ ոմն առնէ՛ որ զի՛նչ հաճոյ :

յճզ .

Սա տանոււո՛ր՝ բաղկաստածու ,
որդւովք , թուամբք՝ տունկ ւնյ .
նա ողջանդամ՝ անդէտ ցաւոյ ,
պճնեալ գեղով՝ հանդերձ զարդու :

յճէ .

Ոմն հացալից՝ յադ սեղանոյ ,
խորաիկ յընթրիս՝ և 'ի ճաշու .
դոյ իսկ նման՝ և չնյ ,
անշարժ , անդործ , զերծ 'ի հոգոյ :

յճը .

Զոր այլ թո՛ւնեմ՝ հանդիստ մարմնոյ ,
որով հանգչի՛ և սիրտ մարդոյ .
նչ աւելի և ես խնդրեմ ,
գտայց ասեմ , 'ի սոյն դասու :

յճթ .

❖ Ծաղր 'ի տեղի պատասխանւոյ ,
պատրաստական է ինձ յայժմու .
նախ զառաջին՝ ընդ բանըդ քոյ ,
բաժանական՝ յայս յայն անդոյ :

D 3

յճ .

ՅԷ .

Ձե՛ր ոչ գտեր՝ զորդի մարդոյ ,
 անմիգ ունակ բարւոյ .
 զե՛ր և շատին համ սակաւու ,
 փոխան եգիբ՝ զոմն եղ առ մու :

ՅԷԱ .

Ասա՛ , թո՛ւով ինձ համարոյ ,
 ո՛յք և քանի՛ք կան յայն պարու .
 քիւր երջանիկք՝ ասես 'ի լոյ ,
 զննեա՛ զաշխարհ , և ո՛չ մի դոյ :

ՅԷԲ .

Ահա կրեսոս՝ այր մի գանձու ,
 ել 'ի տասպակ՝ դառնն մահու .
 ո՛չ օգտեցին ինչք 'ի պահու ,
 քանի՛ն զերծաւ լոկ իմաստնոյ :

ՅԷԳ .

Աւա՛ղ փառացս՝ ասէր յուշոյ ,
 ըստ սողոնին՝ նախ աղդելոյ .
 ո՛չ երանել պիտի մարդոյ ,
 ցորչափ ոք է մահկանացու :

ՅԷԴ .

Ահա կիւրոս՝ գեր 'ի վերոյ ,
 յաղթող նմին , ճայլ որերոյ .
 տես 'ի կնոջէ՛ յաղթի այրւոյ ,
 յերկիր հնդկաց՝ թաղմամբ իշոյ :

ՅԷԵ .

յկԷ .

Ահա կրասոս՝ ճոխ մեծարդոյ,
 'ի հայս անկաւ՝ կորեաւ զօրու .
 խոց կարեւէր՝ կորուսաւ դրօշու,
 դուժեաց 'ի հռովմ, սուգ զգենու :

յկԸ .

Զմակեդոն՝ աղէքսանդրու,
 ո՞ր ողբասցէ՝ զանցս 'ի մօտոյ .
 յօտարութե՛ն՝ վախճանելոյ,
 ճեա անժառանգ՝ վիճակ ցաւոյ :

յկԹ .

Աստեղահոյլ՝ կարծեալքրդ .քո,
 են մուրախք՝ այլ ընդ այլոյ .
 ոչ հաստատուն ոք անսող գոյ,
 մարդ սահական՝ աւաղ ծովու :

յկՆ .

Արեւիափայլ՝ յամէն դարու,
 մի սողմոնն՝ գիտեմք 'ի գրոյ .
 ընէր զիւր վայելս՝ յիւր պատմելոյ,
 յօժարութե՛ն՝ կոչեաց ոգւոյ :

յկՇ .

Հանգիստ խնդրեաց, եհաս ցաւոյ,
 աշխատութի՛ք՝ եւ յօր մահու .
 Թող զվիճակ՝ հոգւոյ իւրոյ,
 ոչ երանեմք՝ երկբայելոյ :

յհ .

Տեսէր զառակս՝ սկիտանացու ,
 Թէ յՅի՛ հանգիստ ոչ գոյ .
 և զՄեկնուԹի՛ քո երազոյ ,
 որով խաբիս ՚ի կեանքս քո :

յհա .

Ա՛յլէ առջեր գու յխմաստնոյ ,
 խրատ վերջին՝ յանսուտ վճռոյ .
 ունայնուԹի՛ ունայնուԹեց ,
 ամ ինչ , բաց յայ :

Հ Ա Տ Ո Ւ Ա ծ . Զ :

Խափանաբար էրջանկու-մէ մերոյ յաստիս
 և յանստիս :

յհբ .

Այլ ես անձամբ՝ զանձնէ յանձին ,
 ոգորելով՝ գուժեմ ուժգին .
 զի երջանիկ զառաքինին ,
 գիտելով չափ , մուլեմ ինքնին :

յհգ .

Հանգիստ գիտեմ զանսխտ անձին ,
 այլ ես յախտից՝ գերիմ անձին .
 ճանաչելով միշտ՝ զիմ բարին ,
 միշտ զակատիմ՝ ըղհետ չարին :

յհդ .

յհդ.

Գիտեմ զոր եմ՝ ոչինչ չնչին,
 պարծիլ կամիմ՝ ըղպանծալին.
 հող և մոխիր՝ բարձրամտիմ.
 և հողմավար՝ կարծեօք բերիմ:

յհե.

Յանձին սիրոյ՝ կուրացեալ իմ,
 ոչ տեսանեմ՝ զոր յիս ունիմ.
 գերանակիր՝ աչօք դատիմ,
 ըզլիւղ փոքրիկ՝ մերձաւորին:

յհզ.

Նախանձ ունիմ՝ ոչ ՚ի բարին,
 այլ նախանձիմ՝ ընդ անբարին,
 յաչաղանօք՝ միշտ ընկերին,
 ըստգտանեմ և զգովելին:

յհէ.

Հուր բարկութե՛ք՝ բոց ճարակիմ,
 կիզիչ անձին՝ և օտարին.
 և տմարդի բարուք յետին,
 դազանանամ ըստ անբանին:

յհը.

Պղերգութե՛ք՝ յանձին ծանրիմ,
 և ծանրանամ՝ փոքու մեծին.
 յիմոց պարտուց՝ ճիշեալ դնիմ,
 և միշտ խրատիչ՝ այլոց լինիմ:

յ^հթ.

Անյադ սովեալ՝ երկրաւորին,
եմ անձաշակ՝ երկնաւորին.
անջաւորաց սիրով կապիմ,
որ ոչ թողուն՝ խորհել զվերին:

յձ.

Խորհուրդ մարմնոյ, յորդոր գիւճին,
զցայդ և զցերեկ՝ զինև սպաին.
և ո՛ւր մնայ՝ հոգալ զհոգին,
ընկղմելոյս՝ միշտ ՚ի մարմին:

յձե.

Աամբ և հաճոյք՝ իմոյս անձին,
սարխսալ ընդդէմ անձինս կանգնին.
զի զոր կամիմ, ուր ոչ լինին,
անձամբ անձին՝ հակառակիմ:

յձբ.

Սէր Ծի՛ աշխարեւին,
ըզսէր բառնայ՝ զածային.
ունայնութի՛ բոլորովին,
անգիտանայ՝ ըղլիուլին:

յձգ.

Յիմարութի՛ կոյր մորոսին,
զուրկ յիմաստից՝ է զլսովին.
զի՛ կայ բնաւ՝ և խաւարին,
ընդ ճշմարիտ՝ լուսոյ, բաժին:

յձդ.

յձԳ .

Կամ օխտաւոր՝ յանցաւորին ,
 ընդ կենդանի՝ առաքինին .
 կամ մարդադէմ՝ տգեղ կապկին .
 ընդ կատարեալ՝ բանականին :

յձԵ .

Կամ դիճական՝ կերպարանին ,
 ընդ լուսափայլ՝ սբ հրեշտակին .
 կամ սուտանուէն՝ քրիստոնէին ,
 ընդ քսի աշակերտին :

յձԶ .

Այսն այս միաբանին ,
 և ոչն ոչ՝ եզր է բանին .
 ասա անձն իմ, յոր ես ուղին ,
 մի յերկդիմի՝ կար ՚ի շաւղին :

յձԷ .

Թէ վերբերիս ՚ի դէպ ուղին ,
 կենաց հասցես՝ և յորհասին .
 Թէ վայրաքարչ՝ հանգոյն քարին ,
 էջք առ ՚ի մահ՝ են ՚ի ստորին :

յձԸ .

Եթէ զերկինս՝ սիրես վերին ,
 վերասլացիս՝ և յոր վերջին .
 եթէ սիրես՝ զհող և զգետին ,
 անդ է բաժին քո խորխորին :

D 6

յձԹ .

յձԹ.

Յաջ և յահեակ՝ Թեք սաւառնին ,
այլ նպատակն է 'ի միջին .
և որ զմի կողմն ունիցին ,
'ի սոյն 'ի կողմն՝ անկանիցին :

ՅԼ.

Արդ որ ցանկաս՝ աջակողմին ,
ձախակողման զի՞ կայ քոյին .
Թիկնադարձոյց լեր դու չարին ,
զի ուղղեսցիս առ 'ի բարին :

յԼԹ.

Ընթա՛ յընթացս՝ ժամանակին ,
յանեզր 'ի կէտ՝ յաւիտենին .
'ի ժամանե՛լ՝ առ տենչալին ,
երջանկու-թի՛ գերմարդկային :

յԼԷ.

Որ է նոր կեանք՝ հրեշտակային ,
և ընդ ի՞ծ՝ ի՞ծային .
այս նպատակ՝ բանականին ,
'ի սոյն հանգչի՛ առաքինին :

յԼԸ.

✠ Այլ միւսանգամ՝ աւանդ անձին ,
որ ոչ գիտէ՝ զանձին բարին .
չէ ճանաչող՝ բարեկամին ,
այլ դաշնաւոր՝ ընդ Թշնամին :

յԼԹ.

յղԴ .

Որով մնայ՝ միշտ 'ի կռուճին ,
 յաղթի իւրև՝ 'ի վախճանին .
 ասպա թէ ոչ՝ առաքինին ,
 է մշտայաղթ՝ 'ի հանգիսին :

յղԵ .

Ճամ է ասպա՝ բանալ բանին ,
 զհին սլառըրոճակ՝ կարծեալ հայկին .
 յայտնել աստէն՝ զ'ի խորս գաղտնին ,
 խափանարար՝ մերոյ օգտին :

յղԶ .

Ջերբեակ ասեմ՝ մեր թշնամին ,
 որ մտերիմք՝ մեզ երևին .
 զի որ յաղթէ՝ երից սոցին ,
 է երջանիկ՝ կենօք կրկին :

յղԷ .

Ես դերանունդ՝ ոսոխ նախկին ,
 մշտահարոճած՝ տանջիչ անձին .
 կուռք եսութե՝ արձանըն հին ,
 կռան կոփիչ՝ սաշտօն անձին :

յղԸ .

Աճանալ՝ խորհի ինքնին ,
 գեր բուրբից՝ վեհ ընկերին .
 այնչափ գաղտնի՝ այսչափ յայտնին ,
 'ի բանս , 'ի գործս՝ ցուցցի յառթին :
 յղԹ .

յղթ .

Ձի նշանակք՝ սորա կրկին .
 չքմեղուծն , և դով անձին .
 արդարանալ՝ կամի ինքնին ,
 թող այլք ծանուես մեղադրեսցին :

ն .

Գովի ընդ միտս՝ իւր առանձին ,
 որով և այլք՝ անդ բամբասին .
 մինչ զի յաղօթս՝ միշտ նորոգին ,
 ընդ մաքսաւորն՝ փարխեսցին :

նա .

Սովին ոգւով՝ և ուղիք բանին ,
 միշտ ինքնագով՝ գետահոսին .
 ուր և կայցէ՝ ըստգիւտ անձին ,
 չքմեղուծեց՝ հոսանք յորդին :

նբ .

Տի նա՝ ի բանս՝ կեղծ խոնարհին ,
 ճարտար հպարտք՝ համախմբին .
 կրկուտք կարկառք՝ անդ պատճառին ,
 շատ քան զէջս՝ է ցորենին :

նգ .

Գեղ այս չարեաց՝ հնոյ ակառին ,
 հանել զքեզ՝ ընդդէմ անձին .
 կործանեսցի կուռքն հայրենին ,
 Էան բարձցի՝ նախկին գիմին :

նդ .

ՆԴ .

Դէմք կանգնեացի՝ լճ երկրորդին ,
 Թշնամացեալ բարեկամին .
 զայսօրինակ՝ ՚ի դէմս ածցին ,
 դաշտնորոգայթ՝ չարիք նորին .

ՆԵ .

Դու վատ արանց , աստ անձին ,
 իսկ դու ով ես , դո՛ւք ինձ մեկին .
 դու յոչնչէ՛ եղեր նախկին ,
 անձ արար , չեղեր ինքնին :

ՆԶ .

Հող և մօխիր՝ նիւթ առաջին ,
 քո իսկուծի է պանծալին .
 հաղորդուծք՝ հոգւոյ մասին ,
 ՚ի դէմս եկիր բանականին :

ՆԷ .

Դու սիրամարդ՝ պատուէալ յադին ,
 անչքացար՝ մեղօք ռտին .
 և մոռացեալ՝ զհիմն անդտտին ,
 տտամբ անկար՝ մինչ ՚ի դէտին :

ՆԸ .

Դու այն զաւակ՝ չար ես յետին ,
 հօր ստամբակ՝ լճ փնառակին .
 այր խողարած՝ յերեսս դաշտին ,
 սիղծ մեղսասէր՝ ծանակ գիւճին :

ՆԹ .

նթ .

Գոնեա 'ի զեղջ' եկ մեղային ,
 ճշմարտութիւնս ստոյգ դարձին .
 լեր նմանող՝ աւազակին ,
 ոչ որ 'ի ձախ , աջակողմին :

նթ .

Ճանիր զբեզ , լի առածին ,
 մի մուացօղ լինիր անձին .
 յայնժամ լինիս՝ զգօն կրկին ,
 այր երջանիկ՝ աստ և յերկին :

նթա .

Ե՛ւս առաւել՝ այս մեզ դիւրին ,
 թէ իմանամք՝ խորհուրդ խորին .
 թէ ես և դու՝ եղերք չնչին ,
 պարզ դերանո՛ւնք՝ 'ի մեզ կոչին :

նթբ .

Այլ էական անուն էին ,
 է իր և բան՝ ամենեւին .
 նմա տացուք՝ զմեզ գլխովին ,
 ահա հանգիստ՝ մեր երկնային :

նթգ .

✱ Աշխարհ կրկին՝ մեր թշնամին ,
 յաղթի 'ի նոյն՝ մարտ լի անձին .
 ուր օրինակ և տես նորին ,
 լի մեր մարմնոյ՝ նիզակակցին :

նթդ .

նՅԴ .

Թէ ընդոտնէս՝ զախարս քոյին ,
 կոխան եղէն՝ հոյլք երկրային .
 Թէ դարմանէս՝ զհաճոյս անձին ,
 աշխարհ յաղթէ 'ի հանդիսին :

նՅԵ .

Տեպ Յի տեսարանին ,
 ընչեց , փառաց , ցոյց տայ սրտին :
 դու գոհ լիջեր՝ բաւականին .
 Ինչք թմ՝ գերի վարին :

նՅԶ .

Անձնաճանօթդ՝ լն նախ բանին ,
 ոչ տաս տեղի՝ փառամոլին ,
 ունայնութիք՝ յայլում մասին ,
 Ինքնահալած՝ 'ի բաց ցրուէին :

նՅԷ .

Իսկ օրինակ՝ չար աշխարհին ,
 զգուշալի՝ խոհականին .
 Թէ՛ լրբութի , Թէ՛ զեղխութի ,
 կորուստ անձին և ընկերին :

նՅԸ .

Աշխարհասէրք անգամ ինքնին ,
 և ոչ յանձանց իւրեանց գովին .
 խաբէութի և ստութի ,
 Թէ՛ և գործին , միշտ անարդին :

նՅԹ .

ՆԺԹ .

Յեա զզրճեւոյ՝ զչարիս երկրին ,
 Ե մնայ քեզ յիւր բարին .
 և դեղեցիկ արարածն հին ,
 քեզ միշտ քարոզ է ստեղծողին :

ՆԻ .

Տես 'ի մատեան՝ տեսարանին ,
 ուր ընտրանաւ՝ այս բանք քաղին .
 վայելչութե , պիտանութե ,
 ընդ սխրալի՝ իրաց կարգին :

ՆԼԱ .

Ահա դարման՝ կարծեալ չարին ,
 շքեւ զչարն՝ 'ի մեր բարին .
 զոր օրինակ՝ Թոյն ժանտ օձին ,
 Թափի դեղով՝ մտոյ նորին :

ՆԻԲ .

Ձի Թիւրակէս՝ ըստ մեծ մասին ,
 է կաղմութե՝ օձամարմին .
 սոյնպէս ընդդէմ՝ չար Տին ,
 դեղԹափ՝ որ ինչ կայ անդ բարին :

ՆԼԳ .

Բարի են նախ՝ երկիր երկին ,
 ծով և ցամաք՝ յիւրեանց բաժին .
 և ամ՝ որ 'ի նոսա ,
 տեանըն դործած՝ սքանչելին :

ՆԼԴ .

ՆԻԳ .

Քաղեան ըղճառս՝ վեցօրէին ,
տեսցես սայծառ՝ աչօք կրկին .
ուր արարօղն՝ ետես նախկին ,
և վկայեաց՝ բարի զբարին :

ՆԻԵ .

Բարոյական՝ բարւոյ մասին ,
նոյնպէս բարեք՝ ոչ սրակասին .
զի արք ընտիրք՝ միշտ գասանին ,
առաքինեք՝ յերեսս երկրին :

ՆԻԶ .

Առ օրինակ զբարի բարին ,
անոյշ կազմեա մեզք լը մեղոճին .
մի լը սարդի՝ թունաւորին ,
նիւթ հաւաքեր՝ ծանառ զչարին :

ՆԻԷ .

✱ Մնայ ասեւ՝ զհաղբից գիճին ,
որ է յեաին՝ մեր թշնամին .
առիւծ գոչօղ՝ 'ի յանառան ,
չըլի որսալ զերէվայրին :

ՆԻԸ .

Չի նա տիրէ՝ օտար անձին ,
որ ոչ մնայ՝ 'ի սք հօտին .
գու մի ելցես՝ լը ոչխարին ,
մոլորեւոյ՝ յանէն վայրին :

ՆԻԹ .

նիթ .

Այս է սլատճառ՝ բուն և խորին ,
 զի դէք՝ են դիք հեթանոսին .
 վն այն՝ կարծեալ առաքինին ,
 առ անհաւատս՝ զոհէ ախտին :

նչ .

Եւ իմաստունք՝ լն աշխարհին ,
 յայսմ մասին՝ միշտ յիմարին .
 զի ոչ գիտեն՝ զհնարս դիւին .
 կմ թէ ժխտեն՝ իսկ գլխովին :

նչա .

Ոչ աշխատի՝ չարն լն նոսին ,
 զի են սլատրաստ՝ ՚ի ձեռս նորին .
 այլ դարանի՝ քրիստոնէին ,
 իւր կերակուր՝ ընտիրք , գրին :

նչբ .

Պատսպարեալդ ՚ի փարախին ,
 հսկեա՛ արթուն՝ լն քաջ հովուին .
 ոչ թողուցու՝ տր զնոսին ,
 որք միշտ ՚ի նա՛ ասլաւինին :

նչգ .

Գաւաղանաւ՝ հզօր ձեռին ,
 Ջախեալ վանի՝ գող թշնամին .
 զի նշանաւ՝ սքյ խաչին ,
 իւր ամ՝ խորհուրդք ջրին :

նչդ .

նլգ .

Թող զի կապեալ է՝ ըստ բանին ,
չար սատանայ՝ լէ դալ փրկչին .
ոչ մերձենայ՝ նա քու՛մ անձին ,
Թէ մերձենաս ոչ դու նմին :

նլե .

Մի սատանայ՝ լինիր ինքնին ,
հակառակեալ՝ բարւոյդ անձին .
լէր բարեգործ , յաղթես գիճին ,
դժոխք սարսեն՝ անդնդային :

նլզ .

Չէն զօրաւոր՝ լըգեմ՝ չարին ,
խոնարհութին՝ է առանձին .
զի նա հպարտ՝ բոլորովին ,
չունի բաժին՝ լէ խոնարհին :

նլէ .

Որպէս ծանուցիք՝ լէ Թեթևին ,
հուր լէ ջրոյ՝ հակառակին .
դժոխք՝ ի խորս՝ երկրի ներքին ,
երկինք՝ ի վեր՝ տարակային :

նլը .

Եւ այս իսկ է՝ ըսքանչեւին ,
զի մարդ տկար՝ յաղթէ գիճին .
այն՝ որ հզօր կարծի ուժգին ,
՛ի քո ծկոյթ՝ խաղայ մատին :

նլթ .

նլթ .

Ուր խոնարհիա՛ դու ՚ի յանձինս ,
 նա կործանի՛ մինչ ՚ի դեռինս .
 հանպա տք հզօրացեալ ,
 յաղթեա՛ խոնարհդ՝ չար հպարտին :

Հ Ա Տ Ո Ւ Ա Ճ . Է :

Բազրաբարձի՛ երեւելի արանց ըստ
 աշխարհի եւ ըստ ան :

նխ .

Վանդէս բանիցս՝ այս դործնական ,
 էր տեսարան՝ մարդկային .
 այլ որոց աչք՝ են սրատես ,
 տեսին յերկրի՝ զերկնային :

նխա .

Ձե՛ ՚ի փոքունս՝ լը իմասանոց ,
 միշտ մեծամեծք՝ նշմարին .
 որպէս ՚ի բեր՝ փոքրեկ ական .
 երկինք երկիր՝ նկարին :

նխբ .

Իսկ որոց աչք՝ լը անբանից ,
 ՚ի վայր միայն՝ միշտ հային .
 չեք տեսանել նոցա երբեք՝
 զգործս ան՝ ըզլերին :

նխգ .

նիւգ .

Ձի ընկղմեալք՝ լոկ 'ի մարմին ,
 գիտեն միայն՝ զստորին .
 և ոչ առնուն՝ ճաշակ բանի ,
 ուստի հոգիք՝ պարարին :

նիւգ .

Չոր օրինակ՝ հոյլք անամնոց ,
 անբաժ ելով՝ մեր բանին .
 ոչ զարմանան՝ թ սիրալիս ,
 և ոչ թ տես՝ չքնաղին :

նիւե .

Եւ ոչ գիտեն , զկնչ է բարին ,
 բարոյական 'ի մասին .
 զի վարք և բարք՝ մի են յանբանն ,
 որ 'ի մարդիկ որոշին :

նիւզ .

Գրաստամիտք և առ մարդկան ,
 յոլովք արդեօք՝ գտանին .
 Թող զվայրօգս՝ անտառաբնակս ,
 կան և ապուշք՝ առ անին :

նիւէ .

Գողջեր , յամօթ մեր մարդկու թէս ,
 կրկին անմիտք՝ տեսանին .
 ոմանք երէք իբրու վայրիք ,
 ոմանք ընտելք՝ քաղաքին :

նիւը .

Նխը .

Այլ գու ինձ տես , զի յականիս ,
կոյր կայ հոգւով՝ ողբալին .
ուն իմաստուն՝ և ՚ի չարիս ,
որ միշտ բերի՝ յանբարին :

Նխթ .

Ոմն աջողակ՝ ՚ի բանս առատս ,
որում միշտ գործք՝ պակասին .
է որ գործէ՝ և ըզբարին ,
այլ արտաքոյ՝ և բանին :

նճ .

Մարդ բանաւոր՝ արդիւնաւոր ,
սակաւաւոր՝ է յազգին .
որպէս ՚ի դասս զօրաց բազմաց ,
թոճով են քաջք՝ ՚ի մարտին :

նճա .

Եւ ՚ի դպրոց աշակերտաց ,
են համարով , յք գովին .
սոյնօրինակ յազգի մարդկան՝
չափով ընտիրք գտանին :

նճբ .

Գործ է խնդրել և գտանել ,
քեզ յօրինակ՝ զգովանին .
ուշիմ մտօք , բարի կամօք ,
այր օգնական՝ ընկերին :

Դ

նճգ .

ՆԾԴ .

Հաւատարիմ՝ լը այ ,
 ոչ առ մարդկան՝ կեղծ բարին .
 հաւատք առոյգ՝ մշտադաւար ,
 պաղովք գործոց՝ որ ծանրին :

ՆԾԴ .

Սին սոսկ սաղարթք՝ են յարաաքինս՝
 որ բազմավէպ՝ գրոնատին .
 արք անոնանիք՝ լը աշխարհի .
 որ ՚ի գործոց՝ պարսաւին :

ՆԾԵ .

Ո՛չ զօրութի , ոչ մեծութի ,
 գովեստ մարդոյս՝ գրեսցին .
 արաքինեաց քաջաց հանդէսք ,
 յանջինջ արձան պարհեսցին :

ՆԾԶ .

Ո՛չ առօրեայ անուն ևեթ՝
 հռչակ հարցի համբաւին .
 այլ յիշատակ յաւերժական ,
 գացի այլոց և անձին :

ՆԾԷ .

Եւ զի՞նչ օգուտ , եթէ զաշխարհ՝
 ոմանք ոմանք շահեսցին .
 եթէ ՚ի յեւս յաստեաց՝ զաշխարհ ,
 նոյն և զանձինս՝ կորուսին :

Ե

Ե

ՆԾԸ .

նծբ.

✱ Արդ բաղնեսցի 'ի ճակատուս՝
դէմ յանդիման բոլորից .
ինձ կատարեալ՝ սյր մի գործոյ՝
ընդ անպիտան գործոյից :

նծթ.

Թող յարիցեն՝ 'ի հանդիպոյ
արք ընտրանաւ՝ աշխարհիս .
և թր հանցէ՝ յիւր բանակէ՝
տյր մի յարանց, լը բանիս :

նկ.

Եւ գողիւթ՝ փղշտացի,
հսկայ գլուխ հսկայից .
տեսաք, դաւիթ՝ մանուկ փոքրիկ՝
առ ըղգլուխն հզօրիս :

նկն.

Այս յօրինակ՝ ուժոյ մարմնոյ,
որ մեծ ինչ է գող յաստիս .
զոր միշտ անգործ, և վատթարեալ՝
յոգւոյն ուժոյ՝ խմացիս :

նկբ.

Զգեդէօն լը բարակայ,
և յեփթայեայ՝ լըուցից .
զսամիսօնին դու ինձ կշռեան
լը արտաքնոց՝ զհաւաստիս .

նկբ.

Նկգ.

Ո՛ր հերակլէս, ո՛ր աքիլէս,
 զորս առ նովաւ մոռասցիս.
 Թի նա և նա՝ մերկեալ յոգւոյ,
 ոչորմ մատնի՝ յայլազգիս :

Նկդ.

Վէհ ինձ իմ հայկ, արամ, տիգրան,
 Է այլ արիս՝ համազգիս.
 սակայն յաղթող՝ քաջ սրգատէս,
 բիւրուց նոցա՝ ի դաշտիս .

Նկէ.

Ո՛ր դիւցազունք՝ այն սուտանուն,
 զի՛նչ օգտեցին՝ իմ ազգիս .
 ոնչ տերամբ թագաւորեալս՝
 գանձ մեզ եթող՝ աստ յանտիս :

Նկզ.

Այլ քանի՞ն գու հռիփսիմէ՝
 ՚ի սոյն հանդէս գովեսցիս .
 որ յաղթելով այդ հսկայիդ՝
 զնա առթեցեր Յսիս .

Նկէ.

Քո համանման սք՝ օրիորդք՝
 մատաղք, յասպուշ կրթէն զիս,
 արանց ելով շատ գերազանց՝
 ՚ի քաջութեց դրոճաաիս :

Է 2

Նկը.

նկԻ՞ .

✱ Ե՛կ 'ի հանդէս՝ դո՛ւ մեծուԹԵ՛ն՝
աշխարհական՝ շատ ընչից .
դէզ և կուտակ՝ դանձք լիւդացւոյն ,
և այլ անբաւք՝ յանբաւից :

նկԹ՝ .

Չի՞նչ մեզ Թողլիք՝ առ յիշատակ ,
և 'ի պարծանս՝ փառացիս .
բայց զի կորեայք և կորուսիք՝
կորստականք զգերիս :

նԿ .

Ե՛լ մեծատուն դու հաւատով՝
աէր աբրահամ, Թր երկրիս .
ցոյց զհանդէս՝ քո ճոխուԹԵ՛ն ,
յանանց պարծանս համայնից :

նհա .

Նա ցուցանէ զղազարոս՝
յիւր հանգուցեալ գոգ դահից .
աղքատուԹԷ՛ յաղԹօղ ողջոյն՝
այդ մեծատանց՝ աշխարհիս :

նհբ .

Հանդիսականք առաքինիք ,
տո՛ւք իրաւունս 'ի մարտիս .
որպէս նկուն՝ լի մեծուԹԵ՛ն
եղէն խորտիկք լի գինիս :

նհդ .

նհգ .

Ձի խորակածաշ՝ հէգ մեծատուն ,
արդ կարօտի աղքատիս .
և երանէ՝ զոր աստ կարծէր՝
այր տառասլեալ՝ յանմարդիս :

նհդ .

✱ Արձանանայ աղէքսանդրոս՝
քէ կիւրոսի յասպարէզ .
և աջակից իւր ժողովէ՝
զճակալս 'ի հանդէս :

նհե .

Փող հարկանէ , և դղսդէ՝
գաւաղանաւ զտիւղերս .
տիրել ասէ , իշխել գոչէ ,
յաղթել միայն , է դործ մեծ :

նհզ .

Արդ աստանօր՝ թէ պարտութի
խոստովանիս , որ լսես .
ոչ զի պարտեար , այլ պատրեցար ,
ով մտացի՝ 'ի ձայնէս :

նհէ .

Ե՛լ 'ի ճակաս՝ զինավառեալ ,
գու թով՝ հոգեպէս .
ընդոտնելով զճ ողջոյն՝
զճակալս ընդոտնես :

E 3

նհլ .

նհը .

Հոգւով՝ մարմնոյ կայ հակառակ ,
 և զօրացիր սնդապէս .
 քաջ զօրավար և ինքնակալ ,
 դու ինքն եղեր , և միշտ ես :

նհթ .

Տէ՛ռ , զօրավարք առաքինիք՝
 'ի սբ վկայս՝ մեծամեծ ,
 ուժով հոգւոյ՝ քան թէ մարմնոյ՝
 անուն առին մեծապէս :

նիձ .

Ո՞ր մեծանուն՝ ունի Վարդան՝
 քաջ նահատակ 'ի զարմէս ,
 ամուր սարիսպ՝ հայաստանեայց ,
 վանիչ չարեաց՝ յՅէս :

նիւ .

Սբն Սարգիս՝ 'ի յոյնս , 'ի սարսս ,
 գիւցաղնացեալ՝ նայապէս ,
 հոգւոյն զինուք 'ի հայս ցուցաւ՝
 նոր գերասպան՝ հերակլէս :

նիբ .

Ո՞չ սբ Գէորգ՝ ազգի մարդկան՝
 սարժանք եղև՝ տիրապէս ,
 արձան կանգնեալ՝ եկեղեցւոյ՝
 միշտ յիշատակ՝ անձնասպէս :

նիգ .

ՆձԿ՝

ՄԷԾԴ Մինաս, և մեծագոյն,
 դու յամերամ՝ մնասցես •
 անձին յաղթող՝ և աշխարհի,
 սլակ փառաց՝ բոլորես :

ՆձԿ՝

Յանմահութի՝ ճակատագրեալ,
 և յետ մահու՝ կեաս, կեցցես •
 երա՞նհաս՝ դու օգնական,
 յերկնից յերկիր՝ ժամանես :

ՆձԵ՛

Արդ ո՞ր մնաց՝ առ այսպիսեօք,
 այր ինքնակալ • է՛ անտես •
 որսկս ստոճեր՝ էանց մ'թին,
 գերեալ յերկրորդ մահուճանէս :

ՆձԿ՝

Ո՞ր յաղթութի, և ո՞ր յաղթող,
 ում չար տիրեաց՝ մահ լէ մերձ •
 ո՞ր արդ տիրէ՝ և ո՞ւմ իշխէ,
 այր տարագիր՝ յաշխարհէս :

ՆձԷ՛

Դաւիթ վկայ, որ ընդ ԹԱՐԱԼՈՍՈՒ՝
 նա զայսպիսիս շատ ետես •
 զի վերացան և բարձրացան՝
 բարձր մայրեաց զուգասկս •

Է 4

ՆձՂ՝

նձք .

Անցի , ասէ , ասա ոչ էր ,
 և ոչ ուրեք գտանես .
 Տուխ ամբարձեալ փառքք նց ,
 կորեան լուծան յաշխարհէս :

նձթ .

Եւ իմ անգամ՝ յերգել զտաղս ,
 արդ վերակնեալ՝ ակն ետես ,
 լերինս ասեցա՝ ի հանդիպոյ՝
 ձիւնադագաթ՝ բարձրաբերձ .

նղ .

Եւ ի վթ բարձանց՝ բարձռուք ,
 ամպք վերանիստ՝ գոյն պէսպէս .
 տիրել կարծես , իշխել ասես ,
 ներքոյ երկնից՝ զայս հանդէս :

նղւ .

Անգ որոտայր՝ յանկարծադէսք՝
 փայլակնացայտ երկներես .
 շունդն հարեալ՝ շանթ լէ կայծակն՝
 ոչ արամաղդ յառասպելս :

նղբ :

Այլ որ բարձրեալն՝ է , ի բարձանց՝
 տայր ըզհրաման՝ սոսկապէս .
 տեղատարափ՝ յորդէր յերկիր ,
 յեղափոխէր՝ զտիեզերս :

նղգ .

նղԳ .

Չիւնք հալեցան , ամսք մաշեցան՝
 փոփոխականք մշտապէս .
 մշտակառոյց լերինք կացին՝
 սիւնք Յի՛ տիրապէս :

նղԴ .

Այս են անձինք՝ որ յուսացան
 'ի տր ան իսկապէս .
 միշտ անաստան լը սիոնի ,
 զոր ոչ Յիւրան ետես :

նղԵ .

✱ Այլ պանծալի գողցուք արդեօք՝
 զողոմսրախաղս առ նախնիս .
 ագոն , մրցանք , կրկէսք , ընթացք ,
 ուր թէ յաղթես՝ պսակիս :

նղԶ .

Ե՛ որ կրկին բռնամարտիկ ,
 է որ ըմբիշ , յաղթ՝ երկցս .
 և բանկրատիք՝ ամենայաղթք
 լը հանգիսից 'ի կռուիս :

նղԷ .

Գովէլ գովեմ և ես ինքնին՝
 ըզահատակս նմանիս .
 թէ նախ անձանց՝ եղէն յաղթօղք ,
 անախտութի՛ ի հոգիս :

Է 5

նղԸ .

նդը •

Այլ յաղթեցան և 'ի կանանց ,
 թող թէ յանձանց և 'ի կրից ,
 այդ կնամարդիք և վատք յարանց ,
 զոր դիւցազնեայս վարկանիս :

նդ թ •

Տայ քեզ զմի ըզնահատակ ,
 որում և դուդ նախանձիս •
 քիւրաւորաց սոցա յաղթող ,
 այր համբերող 'ի չարիս :

չ •

Մատիւր յառաջ արդարըդ Յովք •
 քաջահանգէս յաշխարհիս •
 դիւնաց սարսիչ , կնոջ սաստիչ ,
 այր անմարմին՝ 'ի մարմնիս :

չա •

Ահա ըմբիչ մերկամարմին՝
 օժեալ իւղով յանաեսից •
 խոց կարեւեր՝ իւրովք վերօք՝
 տայ թշնամւոյն՝ բաղմաբիծ :

չբ •

Յընչից , յորդուոց օտարացեալ՝
 թշուճառու թիւ արքայիս ,
 շուճառացոյց ըլբանսարկուճն ,
 ինքն երանեալ 'ի յերկնից :

24.

Տոկուն հոգևով՝ առաքինին ,
 ոչ խոցեցաւ 'ի նետից .
 դործով վանեաց , բանիւ՛ ցրեաց՝
 ըզմեքենայս թակարդից :

25.

Միայն լեզուն՝ ողջ թողացեալ՝
 ըստ բանսարկուն հնարից .
 ղէն զօրաւոր՝ բլշակնեցոյց՝
 զչարին քառեակ ըզգործիս :

26.

* Արդ արարէք ինձ դատաստան ,
 դուք անաչառ ունկնդիրք .
 ո՛ր այն սրակ և ո՛ր սարծանք
 պահին՝ արանցս , որ ընտիրք :

27.

Եթէ գիտեմք տալ իրաւունս՝
 գոնէ բանիւ՛ , մէք մարդիկ .
 ղի՛նչ ոչ առնէ հանդիսադիր
 վերին , առատ՝ յիւր մարտիկ :

28.

Ձի՛նչ դու անձն իմ , ղի՛նչ դու խորհիս ,
 ասա՛ , ասա՛ ինձ այժմիկ .
 եղաւ այժմէն քո առաջի՝
 հուր , ջուր , աջ , ձախ՝ աւադիկ :

E 6

29.

չԵ.

Ահա երկիր, ահա երկինք,
 ընտրեալ քեզէն, դիր կնիք.
 քո է բաժին, զոր և կամիս,
 յոր և ունիս՝ սէր սաստիկ ։

չԶ.

Միայն դիտեալ զանձին բարի,
 և մի խաբիր՝ ըստ մանկիկ.
 որ ճանաչէ ոչ զաջ զահեակ,
 և ոչ զմեծ և զփոքրիկ ։

չԷ.

Եւ մի լեցի, թագաւորել՝
 յերկուս տեղիս՝ քեզ կարծիք.
 կամ՝ աստ թշուառ, անդ երջանիկ,
 կամ՝ հակառակն՝ հաւաստիք ։

չԸ.

Այո՛ այո՛ և զթագաւորս
 իսկ՝ ընդունին և երկինք.
 և մեծամեծք ոչ արտաքսիք՝
 ՚ի դրանց անտի, թէ կամիք ։

չԹ.

Բայց ոչ թագիւ, ոչ մեծութիւն
 մտանիցէք, այլ՝ մերկիկ.
 նոճաստացեալ խոնարհ անձամբ՝
 որպէս մանուկ ոք փոքրիկ ։

չԿ.

ՀԺԳ.

Ջեշտեալ մայեն դառք աղքատաց՝
 յայն արքունիս, ասեն գիրք •
 այլ ոչ առնուն զայս դաս 'ի միտ՝
 համբակք դարուս յետսամիտք։

ՀԺԴ.

Ո՛չ երանեն, որպէս ուսան,
 այլ՝ հեղ կարդան դժբախտիկ •
 ոչ համբերեն, որով հասցեն՝
 'ի կատարած երջանիկ։

ՀԺԵ.

Գուք աշակերտք ճշմարտութե՛ն,
 գիտէք որպէս ի՛նչ փրկիք •
 թէ ծանիջիք զճշմարտութե՛ն,
 նովաւ, լուայք, ազատիք։

ՀԺԶ.

Գոյ ճանաչել, և ոչ առնել,
 ոչ զայն ասէ, ծանիջիք •
 երանելի էք՝ վկայեաց,
 եթէ առնէք՝ սիրելիք։

Հ Ա Տ Ո Ւ Ա Ճ • Ը :

Վախճանն ասէնայն բանից և գործոց :

ՀԺԷ •

Պսակ գործոց՝ վախճանն բարի՝
 ուրախարար գործեւեաց •
 Իսկ կատարած չար՝ յոր բերի,
 անբերելի՝ ճգնեւեաց :

ՀԺԸ •

Վարձ վաստակոց՝ քաջ մշակի
 տայ մուանալ՝ զաշխատանս •
 ունայնաձեռն՝ ուր աշխատի,
 Թո՛ւի մատնեալ՝ ի տանջանս :

ՀԺԹ •

Ուրախութի անպատմելի՝
 է լիութիւն ուռկանաց •
 ցայգ և ցերեկ՝ որսալ ոչինչ,
 յետին Թախի՛ծ՝ ձկնորսաց :

ՀԻ •

Նոյնօրինակ՝ յամենայնի,
 դիտումն է նախ՝ վախճանի,
 յոր ժամանել՝ է տենչալի,
 յետնիւ անտի՝ ողբալի :

ՀԻԱ •

ՀԻԱ՝

Այլ առաւել քեզ խիթալի,
 ուր վախճանն է երկդիմի •
 Եթէ հասեր, ահա բարի,
 ասլա թէ ոչ՝ ծագ չարի :

ՀԻԲ՝

Թէ արարեր զպատուէր վեհի,
 պատուոյ հասեր և գահի •
 ասլա թէ ոչ՝ պատուհասի,
 հասցես ըստ նախ պայմանի :

ՀԻԳ՝

Այս է կրկին պայման ուխտի,
 որ յմյ մեզ դնի •
 յաջ կամ յահեակ ընթանալեաց,
 ծագէ 'ի ծագ՝ եւք լինի :

ՀԻԴ՝

Կամ առ անձ որ հասանի,
 կամ միշտ զրկեալ գտանի •
 զրկումն ասեմ անասելի,
 որ ծայրագոյնն է չարի :

ՀԻԵ՝

Ձի բարութե՛ն հակառակի,
 բան չարութե՛ն առ հարկի •
 երանութե՛ն՝ թշուառութի,
 յանպատմելի վիճակի :

ՀԵՂ.

Միշտ խնդուեթե՛ք միշտ արամուեթե՛ք,
 վիշտ՝ հանդստեան սակարկի •
 զի խոտորումն՝ ՚ի վախճանէ,
 վախճան բերէ սոսկալի :

ՀԵԿ.

✱ Արդ բանական դու գործնական,
 հարկաւ բերիս առ վախճան •
 զի կարգ բանի է ընդ միջոց՝
 ուղղել ՚ի կէտ սեպհական :

ՀԵՐ.

Տէս, թէ գեանս դու անվբէսը
 յայս նպատակ միական •
 ապ՝ եթէ ոչ զլջալ ունիս,
 զեղջ անօգուտ՝ անադան :

ՀԵԹ.

Ե՛ս քաջընթաց, քաջ տեսանեմ,
 այլ ես դիտեմ ՚ի վախճան •
 զգոյշ լեցի, գուցէ անկցի,
 զընթացողէն՝ լուար բան :

ՀԵՆ.

Ձի հաստատուն՝ կալ ՚ի բարին
 է նշանակ զարգացման •
 և թէ սոքա ոմանք անկան,
 զի՛նչ պղերգաց դատաւտան :

ՀԵՐ.

ՀԼԾ.

Մի ինձ խնդար, թէ մեծանուն,
 և լաւանդուն առ մարդկան,
 կամ յաջողակ 'ի գործ, 'ի բան,
 կամ թէ իցես ողջանդամ:

ՀԼԹ.

Ոչ այս խնդրի՝ սխտակ նշան,
 քո ընթացից լաւութեան.
 այլ տուր համար տնտեսութե,
 զի՞նչ յարգեցեր առ վախճան:

ՀԼԳ.

Ամբ քո անցին՝ յունայնութե,
 երբ լիասցիս դու յինքեան.
 աւուրբ զքեզ դո՞դ անցուցին,
 ոչ դու զաւուրս, ողբս զայն:

ՀԼԴ.

Տղայ էիր, յարբունս հասեր,
 երիտասարդ սատուճական.
 արդ ծաղկեցար ալեօք անդամ,
 զի՞ ես մաօք՝ ըստ մանկան:

ՀԼԵ.

Գոս անկատար 'ի մարդկութե,
 ճաւաքինեաց 'ի բնութե.
 ո՞րք քրիստոնեայ դու կատարեալ,
 մի՞թէ յաւո՞ր անդ մահոճան:

ՀԼԶ.

ՀԼԿ.

Բայց աղաչեմ՝ զաչըս հոգւոյդ ,
 ծանիր զօգուտ քո միայն .
 գիմեա՛ ուղիւ առ քո վախճան ,
 մի՛ ակնարկեր յինչ ունայն :

ՀԼԵ.

Նոյն աղաչեմ՝ զամենեւեան ,
 ոյք վայելեն՝ յայս սեղան .
 ոչ՝ ի թերին հայել մեր բան ,
 այլ՝ գործ գործել բանական :

ՀԼԸ.

Ձի յիշատակս քերթողական՝
 անկեալ՝ ի յուշ մարդկութե՛ ,
 ծառ սրողաբեր լիցի մարդկան՝
 բերել բարիս անվախճան :

ՀԼԹ.

Ահա՛ սկիզբն , ահա՛ վախճան ,
 բան գործնական՝ միաբան .
 սա ինձ առիթ , և սոյն վախճան ,
 հիւսել զայս բան , և զայսքան :

ՀԼՍ.

Ձի բանական՝ եդաք սահման ,
 բանին զգործ՝ իւր վախճան .
 և ես զիմ գործ՝ կնքեմ յայս բան ,
 բանաւորի՛ գործ պատկան :

ՀԼՍԱ .

ՀԽԱՎ

Այս ինձ հերիք, և քեզ է շատ,
կանոն կենաց հանրական.
Միշտ արասցուք՝ զոր ճանաչեմք,
բարի • խնդամք յաւիտեան :

ՀԽԲ

Մի վերջասցուք 'ի մեր պարտեաց,
այլ յաւելցուք և զարժանն.
Թէև վախճան անկ քերթոճածոյս,
քանզի տեսաք զիւր վախճան :

ՀԽԳ

* Այլ աստանօր գործ ընդ բանի՝
սիրով կռուին յիրաւի.
ուր գործնական բան ընծայեալ՝
գործ բանական չընծայի :

ՀԽԴ

Եւ զի՞նչ հնարս գոցէ քերթօղ՝
հաշտիլ սոցա ըստ կարի.
Թէ ոչ տացէ և օրինակ՝
գործոց բարեաց՝ լսողի :

ՀԽԵ

Արդ ես յետնեալս յայսմ պարտեաց՝
գտի զայլ դեղ դարմանի.
Գրէլ զօրէնս և զօրինակս
առաքինեաց, կենդանի :

ՀԽԶ

չխղ․

Գործ բանական՝ բարոյական՝
որ և եղեալ, լինելի․
օրինակօք աստ ընտանեօք,
որ դիւրաւուր՝ հեշտալի։

չխէ․

Քերթողութի նորօրինակ՝
բարաւնական ձև բանի․
հանդէս լաւաց՝ ի տեսարան՝
որ և վատաց դովելի։

չխը․

Չորեքկերպեան հանդիսանայ՝
դոգցես աստէն՝ կենդանի․
առաքինի կոչի և է,
որ կենդանւոյն նմանի։

չխթ․

Հատա անցցուք յայն ասպարէշ՝
որ խաղ թոճի օխմարի․
այլ իմաստնոյն է կրթարան՝
մարդիլ գործել ըզբարի։

չծ․

✱ Թէ հարցանեն զիս իմաստունք,
ո՛ւր այս տեսիլ թատրոնի․
Թող գիտացեն՝ զաշխարհս ողջոյն՝
միշտ տեսարան այսպիսի։

չծա․

ՀԾա․

Այլ առաւել ինձ ընդ առաջ՝
 եւ յանցս ծովու, ցամաքի․
 ուր 'ի կղզիս մինչ 'ի մալթա՝
 զտեսիլդ 'ի դիր անցուցի։

ՀԾբ․

Յիտրա իմա՛, նոյն չամլըճա,
 ուր ամսօրեայ յամեցի․
 և 'ի դինէ՛ որ իստինտիլ,
 յոր յետադարձ նաւեցի։

ՀԾգ․

Անտի յանդրին անդունդս անդրէն՝
 ընդ պօղոսի մեր ուղի․
 'ի մելիտին՝ զուխտն ողջունեալ,
 զպրակ գործոց քաղեցի։

ՀԾդ․

Իսկ յետ անցից ընդ սիկիլիա՝
 ժաման եղեալ յիմ՝ կղզի,
 'ի վենետիկ, և 'ի պատունա՝
 բան գործնական հիւսեցի։

ՀԾե․

Ապա երէց է ծննդեամբ՝
 գործ՝ բանական, յիմ քարտի․
 այլ զկրտսերն՝ բան գործնական՝
 կամաւ յառաջ մատուցի։

ՀԾզ․

ՀԾԿ.

Խորհրդական կարծես մտօք,
որ խոնարհն է՝ բարձրացի.
Եփրեմ կրտսեր, թող զյոբուհս,
քան զաւագն է՝ ի բարձի:

ՀԾԷ.

Այլ ի ժամուս համաբնական՝
վախճան ինքնին տեսանի.
բան հիմնարկեալ՝ նոյն գործնական,
չինուճածն է գործ պիտանի:

ՀԾԸ.

Ուր բանասէրք ուսցին կանխաւ՝
սիրել զբան ըստ յարգի.
զի գործասէրք այնուհետև՝
և լինիցին ըստ կարգի:

ՀԾԹ.

Խոհեմ՝ ի բանս, խոհեմ՝ ի գործս,
արդարութիւն անուանի.
արի՛ ի գործ, և բարեխառն,
կեանք ըստ ուղիւ կանոնի:

ԳՈՐԾ ԲԱՆԱԿԱՆ

Ըստ հանձնի Չորեք Բարոյաչան
առաքինուհի :

Ն Ա Խ Ե Ր Գ Ա Ն Ք :

Ուր և խնդրի՝ բան դործնական,
անդ խնդրելի՝ գործ բանական .
Թէ այն գտաւ՝ կանխաժաման,
գիւտն է սորին՝ պատրաստական :
Օ՛ն , զօգեսցուք ըզգործ ընդ բան ,
յեռեալ յոսկի՝ քար պատուհական .
տկնարկելով՝ իբր ՚ի զմայլման ,
յառաքինեաց՝ հանդիսարան :
Զի՞ գումարեալ՝ կայք ՚ի հանդէս ,
հանդիսականք՝ կորովատես .
տեսարանիս՝ տեսիլ անտես ,
տեսաւորի՝ տեսողաց պէս :
Հայելատիպ՝ յայտնէ զերեսս ,
զիս ցուցանէ՝ ինձ պարզապէս .
բարիդ բարիոք՝ աստ տեսանես ,
չարին ըզդէմս՝ ՚ի դէմս ածես :
Լուսով բանին՝ վառ այս ճրագ ,
զննէ զաշխարհ՝ ծագէ ՚ի ծագ .
Թիւր ընդ ուղիս՝ բերեալ ՚ի կագ ,
վանեալ հերքի՝ կապտի և թագ :

Աստ

Աստ մերկանայ՝ հին սպառնուհակ,
աղատու թէ՛ անձնագոյակ .

ուր սէր անձին՝ սրատիր դիմակ,
զիւր նշմարէ՛ թիւրեալ գիտակ :
Թո՛ղ հինք գայցեն՝ փիլիսոսայք,
հանգիսանալ՝ ատոէն վկայք .

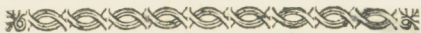
ոյք ՚ի զննել՝ զձեզ, որ կայք,
և՛ զննեսցին՝ ինքնին հսկայք :

Ձի որ ծանեան՝ զոր ինչ արժան,
զի՛ գործեցին, բայց անարժան .
ուսուցանել՝ միայն ուսան,
և ոչ առնել, որ է արձան :

Այլ մեր քրտանց՝ գրի վախճան,
առնելու թէ՛ լինել օձան .

եւք ընդ քառեակ՝ ընդ աշտիճան,
յառաքինեաց՝ ՚ի բուն խրախճան :

Գ Ո Ր Ծ Վ

Խ Ո Յ Ե Մ Ո Ի Թ Ե Ա Ն Ը

Օրինակ . Է՝ :

Խոհեմուրի առ Բարձախից առաքինուրիս :

Լհա գահոյք՝ սողումնի,
 աթոռ փառաց՝ եմ արքունի .
 բազմոց արժան՝ բազմականի,
 զիւր աննման՝ ոչ ընդունի :
 Հաս իմաստնոյն՝ օր վախճանի,
 մհ, և աթոռ՝ իւր կործանի :
 որդի անմիտ՝ չէ արժանի,
 հօր իմաստնոյ՝ գաւազանի :
 Եւ թէ ծառայ՝ տիրէ երկրի,
 աչխարհ լինի՝ աչխարեւի .
 ո՛ր բոբովամ, յերոբովամ,
 մի քան զմի՝ սարսաւելի :
 Զի՛նչ դուք առ այս՝ սլատասխանի,
 խորհրդականք՝ առաքլինի .
 ուր խոհական այր մեռանի,
 ո՛ր յիմ նստցի՝ նստարանի :
 Եթէ լսէք՝ իմում բանի,
 ինձ զատ յինէն՝ չիք արժանի .
 ինքնին նստայց՝ յիմ ատենի,
 խոհեմութիս՝ բանականի :

Զ

F

Հսլար

Հպարտութե՛ն՝ միտք ոչ տանի,
 Ճշմարտութի՛նն՝ ակըն յայտնի •
 Ղի Իմ միտք հաւանի,
 Խոհեմութե՛ն՝ գատաատանի :

Աւրարութիւն :

Արդա՛րև յոյժ՝ արգարացի,
 Ինձ բանաւոր՝ բանըդ լսի •
 Իւրաքանչիւր՝ իւրըն տացի,
 Ես յիմ մատեան՝ նախագրեցի :
 Հարցցո՛ւք Լեւթ՝ ՚ի հանդիտի,
 արիութե՛ն՝ մեր աջակցի •
 ո՛վ պահապան՝ գահիս դիցի,
 Ղի մի օտար՝ ոք դողասցի :

Աւրութիւն :

Ո՛ր այլ երբէք՝ ուրեք խնդրի,
 քան զինքնազամ՝ վառեալս արի •
 Եթէ՛ կենօք՝ եթէ՛ մահու,
 բարւոյն պահեստ՝ արւոյն պահի :

Բարեխառնութիւն :

՚ի սոյն խորհուրդ՝ ողջախոհի,
 ամենայն լաւ՝ բարեխառնի •
 Թէ՛ ՚ի խորհուրդ՝ մեր շխառնի,
 նենգ խորամանկ՝ մոլեկանի :
 Նոյնօրինակ՝ տարագրելի,
 խորհուրդ տհաս՝ թարմ հասակի •
 Ղի ըրբովամ, յերբբովամ,
 քակտեն զաթոռ՝ սողումնի :

Խորամանկութիւն :

Գիտեմ, զի եմ՝ ես խիթալի,
 ձեր բարոյից՝ կասկածելի •

միայն երդնում՝ յարև լուանի,
 ձեզ արքանեան՝ եմ պիտանի:

Անհիշմանն:

Ինձ գլխովին՝ է ծաղրելի,
 ձեր բոլորից՝ բան խորհելի:
 Թէ կեանս կամիք՝ ուրախալի,
 Է՛ շատ խորին՝ մտածելի:

Խորագիտութիւնն:

Խնդիր ունիմ՝ առ արքայի,
 խոհեմու թե՛դ՝ բարձրագահի:
 այլ զի է բանս՝ խոր և գաղտնի,
 առանձնու թե՛դ՝ է խնդրելի:

Խոհեմանն:

Թող խաժամուժ՝ ՚ի բաց ցրոճի,
 զի կայ խորհուրդ՝ ՚ի տաճարի:

Խորագիտութիւնն:

Ահա եղև՝ իմ խնդրելի,
 զի ոչ մնաց՝ դք թշնամի:
 ոչ նոյն էր խրատ՝ բարեխառնի,
 չտալ տեղի՝ գաւաճանի:

Իժուարութիւնն:

✱ Ի դէպ ժամու՛ յատեան հասի,
 լուծուին առնուլ՝ տարակուսի:
 վինք են հիգոյս ատտի անտի,
 խոհեմու թե՛ն՝ ինձ աստ պիտի:
 Գիտէք զորդւոյն՝ անառակի,
 զանցս յանցանաց՝ և ըզդարձի:
 արդ յոտըս հօրն՝ եկաւորի,
 զեղջ՝ ՚ի սրտի՛ չ՝ ՚ի բերանի:

Արդարութի՛ ըզդէմ՝ ունի,
 Թէ հօր գթոյն՝ չես արժանի •
 նախանձ եղբօրն՝ ձախողակի,
 նոզին զինու՝ վառեալ բերի :
 Ողորմութի՛ մայր գթալի,
 ըզդարձ անկեղծ՝ փոյթ ընդ ունի •
 ուստի՛ 'ի սոյն՝ ապաւինի,
 կրտսեր խոնարհ և յուսալի :
 Արդ գժոճարինն՝ որպէս գիւրի,
 ինձ յայտ արա՛ խոհեմդ արհի :

Խոհեմութիւն :

Գժոճարութի՛ մնաց ոչ մի,
 յետ լինելոյն՝ որպէս պատմի •
 զի գժոճարին՝ էր բան դարձի,
 զոյգ ընդ ներօղ՝ հօրն սրտի :
 Արդ եկելոց՝ սոցա՛ 'ի մի,
 նախանձ՝ 'ի զուր՝ 'ի հուր խանձի •
 ճարդարութի՛ ամբողջ պարհի,
 'ի հաշտութե՛ կամաւորի :
 Ողորմութի՛ ուր պատահի,
 ճշմարտութե՛ ճանասլարհի,
 արդարութի՛ խաղաղութի,
 որդի լէ հօր՝ սերտ համբուրի :

Յոսահապոսութիւն :

✠ Աւանդ, զի ես կանխաւ չեկի,
 յայս բեմ գտիչ՝ ճար անձարի •
 վասն այն կայէն ընդ յուդայի,
 կորեան անյոյս՝ 'ի խաւարի :

Արդ զի՛նչ հնարք՝ յուսահատի,
 կայցէ, յորժամ յուսահատի :

Խւ

Խոհեմութիւն :

Զգօնութի՛ յաջ իմ բազմի ,
 և գերզգօն՛ յահեակ բարձի •
 սք լիցին՛ քեզ հովանի ,
 յանձուկ ճգունս՛ պատերազմի :
 Վահան յուսոյ՛ կալ՛ ՚ի դիմի ,
 ուր յուսահատ՛ գայ թշնամի •
 պարսաքարեալ՛ հանգոյն դաւթի ,
 զքստունար բլուր՛ գողիւթի :
 Անյուսութի՛ մատնիչ գաղտնի ,
 յիմարութի է՛ բա՛ յայտնի •
 զամենազօր՛ աջ հզօրի ,
 տկար գրէ՛ ներեւ չարի :
 Իսկ յոյս է լոյս՛ ՚ի խաւարի ,
 որ փարատէ՛ ըզմէգ սրաի •
 յ՛ստոյգ մեղայն՛ ապաւինի ,
 որով ան՛ հաշտ գտանի :
 ՚Իսոյն առ զայն՛ վճիռ բանի ,
 յոյս ոչ երբէք՛ յամօթ առնի •
 ուր սնտոի՛ յոյս Յի ,
 ՚ի դժուարինս՛ յուսահատի :

Յանդգնութիւն :

Ուրեմն եթէ բարւոք քննի ,
 ինձ մեղ դնել՛ ո՞ր յանդգնի •
 զի ես յուսով՛ զուսով զանցեալ ,
 բուռն հարկանեմ՛ ամէն բանի :
 Մեղուցեւոյս՛ յոյս մեղայի ,
 կայ ընդ յուսոյ՛ և խիւլայի •
 և տնանկիս՛ դեռ կայ տեղի ,
 մեծանալոյ՛ յայլում հաղի :

Զուր է երկիւղ՝ երկիւղածի ,
 անդ է խրանուլ՝ ուր մտածի •
 ո՞հաւանի՝ խղճահարի ,
 որ շատ ահիւ՛ գթէ զքարի :
 Ես միշտ նաւեմ՝ աջողակի ,
 հողմավարեալ՝ արշաւակի •
 խնդամ, եթէ՛ ելքն է քարի ,
 ո՛չ զչարիմ՝ ընդ ելա չարի :

Անհէճոաթիան :

Ընդ վայր ուրեմն՝ ես դատէի ,
 զյանդգնութիդ, և ատէի •
 այժմ ծանեայ՝ ո՛վ սիրեչի ,
 զյարդ իմոյս՝ քարեկամի :
 Քանզի և ես՝ եմ այնպիսի ,
 յար և նման՝ քո այդ փորձի •
 ո՛չ յաջ հայիմ, և ո՛չ յահեակ ,
 այլ ընթանամ՝ իբր ուղղակի :

Խոհէճոաթիան :

Վա՛ն երկոցունցդ՝ որոց ելք մի •
 կորուստ անել՝ ՚ի վախճանի •
 եթէ ապրեք՝ հրէշք լինի ,
 թէ կորնչեք՝ է արժանի :

Այդ են անշուշտ՝ գործ յիմարի •
 որ անբանից՝ նման վարի •
 զգօն մտաց՝ կանոն դրի ,
 առնել քարիս՝ առանց չարի :

Անմիտ գնացք՝ հանգոյն կուրի ,
 ՚ի խորխորատ՝ հարկաւ բերի •
 Իսկ իմաստնոյն՝ ընթացք ուղղի ,
 միշտ աջալուրջ՝ յապահովի :

Եւ արդ 'ի բաց կացէք հեռի ,
 գուք յիմ գրանէս՝ վաղվաղակի .
 հոյլք մոլութեց՝ անբերելի ,
 ծառք ծայրայեղ՝ յամէն կարգի :

Աւիած + փոյն-Ռէան :

✠ Իսկ ինձ ո՛ւր ելք՝ ճանապարհի ,
 որ նախադրօք՝ փակեալ պահի .
 յորժամ արկած՝ յանկարծակի ,
 զինև պատէ՝ շուրջանակի :
 Համբերութի՝ յորայ գովի ,
 շուշան զերծաւ՝ յալեաց ծովի .
 փրկեաց նոցա՝ աջ հզօրի ,
 նոյն և հասցէ՝ ինձ տկարի :
 Բայց մարդկօրէն՝ զի՛նչ առնելի ,
 ուղղաշաւիղն՝ անգամ շո՛ւարի .
 ուր ոչ կայցէ՝ դաշտ փախստի ,
 և ոչ տեղի՝ անդ թաքստի :

Իտհիմս-Ռիան :

Մեղաց երբէք՝ հարկ ոչ լինի ,
 այլ փորձ ևեթ՝ փորձաքարի .
 'ի փորձութի՝ միշտ ըստ կարի ,
 Թոր թողացոյց , ոչ աւելի .
 Սկիզբն յայնժամ՝ է քաղելի ,
 իմաստութե՛ , ան երկիւղի .
 որ զայս մատեան՝ սերտ ուսանի ,
 'ի փորձութե՛՝ անփորձ պահի :
 'Ի նոյն 'ի կարգ՝ այբուբենի ,
 համբերատարը՝ տառ վերծանի .
 երկայնամիտ՝ թէ գտանի ,
 քաղէ զպտուղ՝ պատու՛իրանի :

Իսկ փորձ տխմար՝ անհամբերի ,
 տեսիլ անդոյ՝ է փշաբերի •
 զի կերթ անկիրթ՝ անձին բերի ,
 վերընձիւղել՝ զհոյլըս չարի :
 Ի պակասիլ՝ և ևս շնորհի
 հոգւոյն յոգւոյ՝ ապաշնորհի ,
 խոպանանայ՝ մոլախոտի ,
 յարօտ այսոց՝ անապատի :
 Երկաքանչիւր՝ այս վիճակի ,
 յուրվք են ցոյցք՝ օրինակի •
 զի՞ կայ քո մարդ՝ նայել չարի ,
 և ոչ սիրել՝ զստոյգ բարի :

Սփռութիւնն :

✱ Կամիմ և ես՝ կալ յայս կարգի ,
 քայց անկարօղ՝ եմ առ հարկի •
 զի ՚ի վերայ դալ՝ վտանգի ,
 ստախօսել՝ բերանս հարկի :
 Ահա առ իս ապաւինի
 անձն՝ ահամոյ մարդասպանի •
 զոր հարցանեն՝ արք ատենի ,
 և ես ժխտեմ, ո՛ւր գտանի :

Խոհեմութիւնն :

Թէ ոչ առ սուտ՝ սիրտդ յօժարի ,
 բերանդ անսուտ՝ միշտ բարբառի •
 զստոյգն յայանել՝ ոչ սլատոճիրի ,
 այլ սուտ խօսել՝ արդեւանի :
 Խնդրակք հարցին՝ աթանասի ,
 ո՛ւր աթանասն՝ այն գտանի :
 Այժմիկ ասէ՝ զայրըն տեսի ,
 լիք հեռամուտ , գուցէ փախչի :

Տեսէր, զի քօլ՝ արկ ճմարտի,
այլ բան չըթանց՝ իւր ոչ ստի:
Եթէ սիրտ քո՝ առ փր ուղղի,
ուղիղ տայ բան՝ քո բերանի:
Բայց թէ յատեան՝ դատաւորի,
երդմամբ ստոյգ ինչ խուզարկի,
յայնժամ յայանել՝ հարկաւորի,
ամ ոք՝ զիսկն յիրաւի:

Արդ եկելոյդ՝ մեր առաջի,
տամբ քեզ երդումն՝ ասել յայանի.
դու հաւատանս՝ սըտախօսի,
թէ վճիռ տաս՝ պատուհասի:

Սպռաբիւնն:

Ո՛չ հաւատամ՝ իմում լեզուի,
թող թէ այլում՝ անիրաւի.
ես զիմ պատիժ՝ ստէպ գտի,
գտցէ և նա, երբ ծանակի:

Խոհեմութիւնն:

Հատ է աւուրս՝ դատ ատենի,
զի խոնջեցան՝ աւագանի.
աչխատելոց՝ հանգիստ պիտի,
ին՝ ի պարտէզս՝ իջուք աստի:

Օրինակ. ք:

Արդարութիւնն:

Ի շղիւ մեր՝ յարդի գրախտին,
թո՛ւնիմ արքայ՝ ճեմել յարին.
գուցէ և ո՛չ՝ սողումոնին,
իւր այն զբօսանք՝ այսքան էին:

Չի ուր հանդիս՝ առաքինին
 հողուով, ոսկերք՝ իւր պարարին •
 անդ միախորհ՝ ընկերք նորին,
 նորափետուր՝ գոգ, զարգարին :
Այլ բերկրութի՝ իմ առանձին,
 զի քո և իմ՝ շէն միտք կրկին •
 այլ երկու աչք՝ ՚ի մի բերին,
 նոյն տեսութի՝ առարկային :
 Չի կշռութի՞ խոհականին,
 ծանրի հանդէտ՝ իմ կշռորդին •
 և իմ վճիռք՝ ընդ քո կշռին,
 միախորհուրդ՝ հաւասարին :

Խոհէ՛մոսթիան :

Եւ կարի քաջ՝ առած դաւթին
 ՚ի մեր հայի՝ շողկապ սրտին •
 թէ զի՞ բարի, զի՞ վայելուչ,
 բնակել եղբարց՝ ՚ի միասին :
 Քանզի աղբիւր՝ երկուց է մին,
 և՛ արգարոյն՝ և՛ խոհեմին •
 մի՞ ահն առաջին,
 միտք անվրէպ՝ դատաւորին :
Իսկ ուր երկուքըն՝ փեռեկին
 ըստ ինքնակամ՝ ինքնագլխին,
 տիրէ միտք՝ չար, սատանային,
 և իրաւունք՝ անիրաւին :

Աւրիոսթիան :

Ակնարկութի՞ կամայ վեհին,
 ես ՚ի պահեստ՝ դնամ դահին •
 ձեզ աստ ՚ի զո՛ւարձ՝ թողում վայրին,
 ըզբարեխառն՝ հովիւ բարին :

Բարեխառնութիւն :

Քաջ խորհեցաւ՝ արթուն արին ,
 ըղյանկաւորն՝ և զըստ իրին .
 զի ինձ անկ է՝ ըզբերկրալին ,
 ձեզ տնօրինել՝ զուղիղ բանին :
 Թողում զ'ի դէս՝ ժամանակին ,
 մարդոյ զքօսանս՝ դիւրիչ անձին .
 այլ արգելում՝ միշտ զաւելին ,
 քան զսպաման՝ խոհականին :

Գայնակողութիւն , կիմ զապողութիւն :

✱ Ես այր որսորդ՝ եմ անդատին ,
 Թափառական՝ յերեսս դաշտին .
 լեռն զլեռնայն՝ սովեալ յանձին ,
 'ի հայթհայթել՝ ըզգիւտ հացին :
 Ի ուք իմաստուն՝ աւազանին ,
 զի՛ նախանձիք՝ շինականին .
 Թողեալ զհօգ՝ ձեր ատենին ,
 ընդ վայր յաճիք՝ 'ի մեր տեղին :

Խոհեմութիւն :

Չոր ինչ ասէ՝ մեզ մտացին ,
 մեք հեշտալուր՝ լինիմք նմին .
 լուր դու և ինձ , ան զգործին ,
 լարեա՛ զաղեղն՝ որ 'ի ձեռին .
 Չկտեա՛ զայդ լար նետաճրգին ,
 ըստ ուժելոյ՝ քո քաջ բազկին .
 յաւել քարշէլ՝ կարկամ կրկին ,
 բուռն առնելով՝ շատ սաստկագին :

Գայնակողութիւն :

Եթէ քարշեմ՝ ըստ քո բանին ,
 լար և կամար՝ զոյգ բեկանին :

Խոհեմութիւն :

Եւ մէք թէ բուռն՝ առնեմք անձին ,
 զիւրդ տողամք՝ ծանրաբեռին .
 ահա այսպէս՝ գեղջուկ խորհին ,
 ոյք 'ի դատել՝ զընկեր բերին :

Բամբասանք :

Մի զարմասցի փո իմ ընդ մին ,
 զի շէնս ողջոյն՝ է ըստ սմին .
 արք տմարդէք՝ բոլորովին ,
 պաճարամիտք՝ դիրտք Տին :
 Ո՛ւր 'ի սոսա՝ հետք նշմարին ,
 քաղաքավար՝ մեր քաղաքին .
 մէք նուրբ և քան՝ զաթենացին ,
 սորա սոպեռք՝ այդէնամին :

Խոհեմութիւն :

Ո՛վ բամբասող՝ քո ընկերին ,
 ըստ բարձրամիտ՝ վայրաբերին .
 քո նախատինք՝ քո աշխարհին ,
 քէզ թշնամանք՝ են գլխովին :
 Նենդ կայ խակ քո՝ 'ի սուտ կշռին ,
 գիւղ ընդ քաղաք՝ զոյգ կշռողին .
 կշռեա՛ ըզքեզ՝ ընդ քո վերին ,
 ատեցես , ո՛ր է լու առ փղին :

Տի նա , զառամն՝ ա՛ռ ոյողոսին ,
 կշռեա՛ միայն՝ զանձն առանձին .
 տես , զի սլարժանք՝ քո անկանին
 առ օյ՝ մինչ 'ի գետին :

Խոհարհութիւն :

Ք՜ Բա՛ջ է խորհուրդդ՝ խոհականին ,
 խոհարհութի՛ք՝ վերբերողին .

Եւր օգայօդ՝ բանք հպարտին ,
 փքոցուռոյցք՝ իւրեւ պայծինն :
Այլ հարցանեմ՝ և ես Վեհին ,
 զայլ կարեորս՝ միշտ խոնարհին •
 Ի՛նչ , կամ ո՞րպէս՝ միաբանին
 խոնարհութի , և շուք գահին :
 Նոյնպէս կարծի՛ յոյժ դժոճարին ,
 գովեստ և փառք՝ խոնարհ սրտին •
 և խիթալի , գուցէ խառնին
 և ստուծիք՝ ընդ ճշմարտին :

ԽՆԿԵՏՈՒՅԻՆ :

Դիր գու ըղբո՛ հիմն ՚ի վեմին ,
 խոր ՚ի խոնարհ՝ անդրդոճէլին •
 Թող ՚ի վր՝ չէնք կառուսցին ,
 բարձրապատի՛ն՝ մինչև յերկին :
 Դու միշտ ծանիր՝ զարմատ քոյին ,
 զի մարդ տկար՝ ես հողածին •
 Թէև նշանք՝ քեւ կատարին ,
 զայդ նյ՝ տուր տոճողին :
 Թող գովեսցեն՝ ամենեքին ,
 գու գուռն ամուր՝ դիր բերանին •
 շրթունք սրտիդ՝ բարբառեսցին ,
 չեն իմ սոքա , այլ՝ իմ հաստչին :
 Չեն ինչ ընդհատ՝ գովեստ անձին ,
 և սուտ պարսաւ՝ կեղծաւորին •
 երկաքանչիւր՝ միով փորձին ,
 քարամբ բանից՝ դիմախօսին :
 Խոնարհութի՛ ընդ ճշմարտին ,
 են հարաղատ՝ ծնունդք սրտին •

եղբայր եղբոր՝ օգնեալ, օգնին,
քաղաք ամուր՝ լինին ինքնին :

Արդարութիւն :

Արդա՛ր են բանք՝ մերոյ վեհին,
և մշտայաղթ՝ ինքնակալին .

բարձր է վեճակ՝ և խոնարհին,
յարդարութե՛ր դատաստանին :

Խոհեմութիւն :

✱ Հարցից ինչքեզ՝ եղբայր իմ հին,
արդարդ ասես՝ ինձ զերաւին .

գործք մեծամեծք՝ մեր աշխարհին,
արիութե՛ր, թէ ինձ պարհին :

Արդարութիւն :

Գիտէք զօրէնս՝ իմ ատենին,
գամյանաչառ՝ պատասխանին .

է գործօնեայ միայն արին,
այլ քև բարւոք՝ լինի բարին :

Քաջին աջն է՝ վանիչ մարտին,
այլ սիրտ վառեալ՝ շարժիչ նորին .

ոչ և շինողք՝ կան շինուճածին,
բայց գործն է գործ լը ճարտարին :

Եթէ խորհիս՝ և ըզվերին,
մծաբան՝ լինիս խորին .

ամենակալ՝ ձեռն հզօրին,
առնէ ինչ ոչ՝ առանց բանին :

Խմաստութի՛ն՝ ծանեաք զորդին,
որով եղեալքս՝ և կեամք կրկին .

արգա՛ր է հայր՝ լը միածնին,
հոգւով՝ ի սէր՝ բարեխառնին :

Խոհեմութիւն :

Ահա արդարեւ՝ զարժանին ,
 գտի զարդարն՝ իմում գահին .
 նիսա՛ ՚ի օտելի՛ սողումննին ,
 կշիռ արդար՝ դատաստանին :
 Քանզի և գատք՝ մեր ատենին ,
 բազում մասամբք՝ ՚ի քեզ հային .
 ըզքեզ տեսից՝ տալ զըղձալին
 խաղաղութի՛ մեր աշխարհին ,

Բարեխառնութիւն :

Ուրախութե՛ տօն՝ առ օրին ,
 օրըս լիցի՛ վն գահին .
 եկայք յի յի՛ աւագանին ,
 երկիր սլագցուք՝ նոր արքային :
 Ես երկրորդեմ՝ զմաղթելն ,
 ուն երբեմն՝ ՚ի լուր դաւթին .
 բարձրացուսցէ՛ տր մեր կրկին ,
 զաթող որգւոյն՝ քան զճնողին :

Գ Ո Ր Օ Վ

Ա Ր Դ Ա Ր Ո Ւ Թ Ե Ա Ն :

Օրինակ . Թ :

Ա ն ի բ ա ու ը ի ն :

ՈՐ ի բ ա ու ը ն ք՝ է ն չ ա ղ ու թ է ա ն ,
 ա ղ ք ա յ ա ն ա շ՝ ու մ է ք յ ի ն ք է ա ն .
 գ լ ու խ ն ս ա ի շ՝ ա յ ս բ ա ղ մ ու թ է ,
 ա ու ա ն ց բ ա ղ մ ա յ՝ մ եր ը ն ա ղ ու թ է :
 Խ ո Տ է մ ա ն ու ը ն՝ ո ք բ ո ճ ա կ ա ն ,
 զ ա ղ Գ ա ղ ա ն ա ն ու ը ն՝ գ ն է փ ո խ ա ն .
 ո՛ւ ըր հ ա ղ ք ա ն ն է շ՝ մ ե ղ ը զ մ ի բ ա ն ,
 Խ շ յ գ լ ու խ՝ է զ ա ք ա յ ս ք ա ն :
 Չ ի մ թ շ ն ա մ ի ն՝ խ մ յ ա ն գ ի մ ա ն ,
 կ ա ն գ ն է շ ո ս ո խ՝ ի ն ձ յ ա լ ի տ է ա ն .
 շ ա լ է լ ի ն ն է շ՝ ի ն ձ ա ն ձ ն ա ս ա յ ա ն ,
 ք ա ն տ է ս ա ն ն է շ՝ զ ի մ գ ա լ ա ճ ա ն :

Ա պ ս փ ա մ ք ու ը ի ն :

Չ եր կ ա թ ծ է ծ է շ՝ ՚ ի ջ եր մ ու թ է ,
 զ ա ղ Գ ի ս է խ իր ա տ՝ մ ե ղ ս ղ ա տ ու ճ ա կ ա ն .
 ա ն կ է է կ ա յ ք՝ զ ա յ Գ լ ու ծ խ ո տ ա ն ,
 Խ ո ղ լ ա տ ա կ է ս գ ու ք մ ե ք ՚ ի ս կ ղ բ ա ն :
 Մ ի ն չ ջ ա է կ ե ա շ՝ ա ղ ք ա յ յ ա տ է ա ն ,
 ն ա խ է ս գ ղ ա լ է մ՝ զ ա ղ ք ա յ յ ա ղ ա ն .

մի ձայն հանից՝ աղատուԹԷ ,
 Խսկոյն խմբին՝ խօշաց խուժան :

Խորագիտութիւն :

Ոչ ոք գատի՝ զայդ , անարժան ,
 բայց կայ խորհուրդ՝ և ևն արժան •
 մի կեղտ աւցուք՝ ըզվատ անոճան ,
 ապստամբից՝ յայս փրուԹԷ :

Թողցո՛ւք ասեմ , զոտս անպիտան ,
 դլուխ գացուք՝ մեզ պատոճական •
 յորքս է որս՝ աղնոճական ,
 արին՝ գահիս այս պահապան :

Ապա թէ ոչ առանց հիման ,
 ո՛ր ոք ետես՝ բարձրուԹի տան •
 և ոչ առանց՝ ճարտարուԹԷ ,
 ներհուն անձանց՝ լճարեալ բան :

Խորամանկութիւն :

Ո՛վ խորագէտ՝ խորհրդական ,
 ժամովաճառ՝ երկբայական •
 ահա եհաս՝ արդեօք՝ արքայն ,
 քանզի լսեմ՝ ես ոտնաձայն :

Օ՛ն փախիցո՛ւք՝ հանգոյն մկան ,
 իւրաքանչիւր՝ ՚ի ծաղի իւրեան •
 քուսին յաղԹեաց՝ ՚ի խորհրդեան ,
 անբխոբէլ՝ ՚ի կախաղան :

Արդարութիւն :

✱ Ձի՛նչ ինչ լսի՝ նորալուր բան ,
 արժանալուր՝ մերում ունկան •

խաղաղուԹԷ՞ , խռովուԹԷ՞ ,

տո՛ւք ինձ գիտել՝ դո՛ւք զերկոսեան :

Թէ իրաւանց՝ դոյ եղծական ,
կամ կեղեքիչ՝ ժողովրդեան .
Երբ ոչ աղդէք՝ ինձ առ վայրկեան ,
կայ սլատուհաս՝ օրհասական :

Խորագիտութիւն :

'Ի լաւագոյն՝ կամք՝ ՚ի սահման ,
ըստ յաջողել՝ անութի .

Ղի հաղբ չարին՝ ունայնացան ,
և համախոհք իւր՝ ցրուեցան :

Տր սրահեցէ՛ և առ յապայն ,
որ ոչ ծնցի՝ այլ ինչ նման .

անիրաւին՝ և լուր անուան ,
մի լուեցի՝ ՚ի մեր սահման :

Արդարութիւն :

Արին՝ գահիս՝ կայ սրահապան ,
դու խորագէտ՝ լէր դուսապան .

Խօհեմն ինձ հայր՝ խորհրդական ,
կենաց կցորդ՝ ընդ բարեխառն :

Օրէնըսգէտ՝ սկստ դարութե ,
և գանձապետ՝ յիշողական :

Լոյս իրաւանց՝ անշիջական ,
ճշմարտութի՝ ըստ բիբ ական :

Եւ արբանեակք՝ իմ սլաշտաման ,
են աշակերտք՝ ճշմարտութի :

Երբ տեսանէք՝ զիս ՚ի ցառման ,
զողորմութին՝ հանէք յատեան :

Ուր մերձաւոր՝ գայ աղդական ,
զիս ծանիցէ՝ օտարական :

Միակ իմ փոյթ՝ միակ վախճան ,
դէտակն ունեչ՝ միշտ ուղղութի .

անս .

անըստերիւր՝ կենաց սահման,
 պահել զառ մեղ հասաչինն պայման :
 Ձի առարկայն արդարութեան,
 մի և երբեակ՝ է լը հիման .
 հատուցանել՝ զոր պարտական,
 հասաչինն, անձինն, աղբի մարդկան :

Աճպարհառութիւն :

Շնորհ յոյժ ունիմ՝ իմաստութե ,
 պարգևելոյ՝ քում մեծութե .
 զի օրինօք՝ արդարութե ,
 յուչ արարեր՝ զոր էր արժան :
 Արդ բողոքեմ՝ քեզ ո՞ իշխան ,
 առ հասարակ՝ զորդւոց մարդկան .
 անձանց ճեղքարց՝ զպարտիս հոգան ,
 այլ օյ՝ յոյլք զլանան :

Արդարութիւն :

Քեզ պատուէրեմ՝ արդ անխափան ,
 օրէնսդէտդ՝ ըզմեծ զայս բան .
 հան ծաղկաքաղ՝ ոսկի մատեան ,
 պատուէրանաց՝ տեւոքն լրման :
 Վարդ և կանոն՝ ժամ պաշտաման ,
 գիր 'ի պատիւ՝ անձութե .
 և ոյք կրօնի՝ առնենն ինչ զեան ,
 ես հատուցից՝ պատիժ տրժան :
 Ոյր ողջ են միաք , գիցէ միշտ ջան ,
 պատուէլ զանձ՝ ուղ արժան .
 զի որ պատուէ , նոյն և պատուէի ,
 յիւր արարչէն՝ 'ի յաւիտեան :
 Ապա թէ ոչ ըմպէ աստ դան ,
 յինէն լը չափ իւր՝ բաւական .

և անդանօր՝ տանջի այնքան ,
որոյ բնաւին՝ չկայ որքան :

Օրհնոյ :

Տի իմ արքայ , այդ քո հրաման ,
է կատարեալ՝ կանխաժաման .
Ոսկի տառիւք՝ անդ ՚ի բնութի ,
սի՞ պաշտամունք՝ գրոշմեալ գլխան .
և շնորհք անունք՝ այլ պատուհան ,
՚ի նոյն յեռեալ՝ ընդէլուզան .

Այլ թուլութի՝ ք չարութե ,
և սչ ՚ի մի՝ հայի մատեան :

Խորհուրդ մի տամ՝ խոհեմութե ,
հոգ տանելոյ՝ նոր գարստան .
ուր անաղօտ՝ լոյս գիտութե ,
պայծառասցի՝ եօթնաշահեան :
՚ի նոյն գարստան՝ այլ վարժարան ,
գարստակտաց՝ արքայութե .

ոյք մարդեացին՝ ՚ի ծագ ուսման ,
աճապաշտ՝ կարգիս լրման :

Աւարտութի :

✠ Զինչ դու առ այս՝ հայր խոհական ,
չեցէ՞ արդար՝ ըանս գործնական :

Խոհեմութեան :

Զայդ ՚ի վաղուց՝ մեծ ճեմարան ,
կանգնեաց իմ աջ՝ զգօնութեան .
և գերզգօնն՝ պատկանեաց զայն ,
իւրաքանչիւր՝ ազգի լրման :

Տեսէք և զոր՝ յուխտ սրբազան ,
կարգ , որ է փառք՝ տանն արամեան .

զոր բազմարդիւն՝ Մխիթարայ
Թեւադրեցի՝ զգօնուԹեան :

Արդարութի :

Մնայ արդեօք՝ յարկեալ հիման
վր շինեւ՝ վայելչական .

փոյթ և եռանդն՝ սկզբնական ,
վառ պահեցի՝ մինչ ՚ի վախճան :

Ոչ որ կամաւ յամբ ընԹանան ,
յուզոյ անտի՝ ՚ի յետս մնան .

Խսկ որ յանհոգս՝ առկայանան ,
նովին հոգւով՝ յետագանան :

Բարեխառնութիւն :

Ինչ մի և այլ՝ կարևոր բան ,
աղդեւ վեհեցդ՝ կայ իմովսան .

առ ուղղութի՝ ուժէ միայն ,
ձեր օրինակ՝ ժողովրդեան :

Ձիւ՛ արդար՝ և՛ խոհական ,
՚ի սոյն կանոն՝ են միաբան ,

Թէ որ առնէ՝ զասացեալ բան ,
նծախօս՝ Թո՛ւի բերան :

Արեւութի :

Դոյն այդ սահման՝ է իմ բնութի ,
ոչ բան , այլ՝ գործ , խնդրել արժան .

զի զի՛նչ ՚ի ճահ՝ զինուճորութի ,
ճառել՝ Թէ սուր ոչ է վահան :

Այլ որ գիմէ՝ իբր ախոյեան ,
ձգէ զգունդ՝ զհետ իւրեան .

ընդ ճասպաղիս՝ առնել արեան ,
՚ի նոյն և սիրաք՝ իւրոցն եւան :

Արդարութիւն :

Արդարացի՛ այս ամենայն,
 սրահեալ ծուլից՝ զիւրեանց սրայման •
 զի թէ զհեա երթալ՝ հեղգան
 օրինակին, շատ ըմպեն գան :
 Հանդա, ոնչ եմք մեքան,
 և համագործ լիցուք որ կան •
 սիրտ մեր կանխեալ՝ քան զբերան,
 զի՞ծ կարգալ՝ մեզ օգնական :
 Եկայք ճաշել՝ զազնուհական
 տէր՝ ընդ բաժակ ուրախութե •
 սկտք են առ ժամս և հանդստեան,
 'ի սկտս անդրէն՝ աշխատութե :

Օրինակ • ք :

Հոգին դաբախալ ճարմոյ :

Մնոյ՛ն անոյ՛ն լինի՛, անբայ,
 սեղան սաարաստ՝ առաջակայ •
 միայն և յիս՝ տէր վերակնեա,
 որ կամ սովեալ՝ յոյժ բազմօրեայ :

Արդարութիւն :

Աղքատ միմ ես՝ ոյր ոչ ենչ կայ,
 ճոչ զոք ունի՝ որ ենչ մի տայ •
 եթէ՞ օտար ոք՝ բռնանայ,
 և զողեպահ քո՝ դողանայ :

Հոգին :

Ես ճոխս երբեմն՝ աղքատացայ,
 մինչ ծառայիս՝ 'ի դուռն անկայ •

արդ փշրանայ՝ մնամ՝նորա ,
պղնձաղին՝ զայն ինձ զլանայ :

Արդարութիւն :

Ո՞վ ես ս՛վ դու , զարդարն ասա ,
ո՞ր թշնամիդ այդ՝ չար ծառայ .
յայլագունեալ՝ դիմացդ ծանեայ ,
զարմքո աղնիւն , և բանդ վկայ :

Հոգին :

Հոգի եմ ես , անտէս՝ իմն ,
մարմնոյս իմ այս՝ հողանիւթեայ .
բանապաճոյճ՝ փր գերակայ ,
արդ իւր մարմնոյն՝ դո՞դ , գերեալ կայ :
Ես սնուցի՛ կաթամբ զնա ,
ստունարացաւ՝ լը յակորայ .
հիւժեայ փոխան՝ զիւր փր ահա
սովալլուկ , դու դատ արա :

Արդարութիւն :

Ա՛յր դու՛ անձին ես դու վկայ ,
զի խեղք՝ իքեզ՝ բնաւ չկայ .
զի՞ բամբասես՝ լըքո ծառայ ,
որ տիրանալ՝ ետուր նմա :
Տկարն՝ իքեզ ի՞նչ զօրանայ ,
թէ ոչ կա՛նօք՝ միտք թուլանայ .
արդ զօրացիր , սաստեան՝ նմա ,
ոչ անսաստէ , մուկըն՝ դառնայ :
Չաներևակդ՝ ո՞ւր ետես նա ,
զի մարթասցի՛ ԿՈՂ դիմակայ .
երևելի երբ նա քեզ կայ ,
հար ըզգլուխն , և ջախջախեան :

Ջհաց և ջուր՝ անգամ, ժխտեա՛,
տես թէ սրպէս՝ զգաստանայ •
աղաչելով՝ զայդ մուրանայ,
Է չորաբեկն իսկ՝ գոհանայ :

Հոգին :

Ոչ ոք առ քե՛ւ՝ արդարանայ ,
արդար ես Խոր, ես ինձ մեղայ •
չատ փորձեցի , այլ փորձ չեղայ ,
զի մարմինն է՝ անբան ծառայ :
Ցորչափ 'ի կամս՝ իւր թողանայ ,
նոյնչափ հոգին՝ թշուճառանայ •
ցորչափ լլկեալ՝ տկարանայ ,
այնչափ հոգին՝ կարողանայ :

Այլ աղաչեմ, դու Խոր օգնեա՛ ,
յայս մի նուճադ՝ ինձ ճա՛ր արա •
զոր ինչ կապտեաց՝ չար սատանայ ,
տու՛ր 'ի ձեռաց առնուլ նորա :
Ես ձեռագիր՝ տամ ըզմեղայ ,
գրեմ զԽորդ՝ անսուտ վկայ •
զիմ հին տաղանդ՝ դու ինձ շնորհեա՛ ,
յայսմ հետէ՝ յիմ փոյթ նայեա՛ :

Արդարութիւն :

Չես արժանի , զայս քա՛ջ գիտեա ,
երթ գթու թես՝ աղօթս արա •
ահա կրկին՝ քեզ աւետչեայ ,
կրկին չափով՝ շնորհք իմ ահա :
Միով զքեզ՝ նոր կազդուրեա՛ ,
Միևսով սրչափ կարեա՛ շահեա •
այլ զտուրեառդ՝ իսպառ կարեա՛ ,
ընդ աշխարհ՝ մարմին , և սատանայ :

Հոգին :

Բանքէ զխարդ՝ քաղցր ես անքայ,
բարւոյդ բարին՝ 'ի գէմըս դայ .
'ի քեզ արդեամբք՝ քաջ իմացայ,
Երբ արդարոյն՝ սիրտ 'ի գուժ դայ :

Աւրարո-Բիւն :

Այլ ըղբանիդ՝ պատճանուն իմա,
ողորմութե՛ ժամանակ կայ .
ընդ անցանել՝ ժամու նորա,
արդարութի՛ միայնակ դայ :
Բայց խկուժք՝ վայ է նմա,
որ առենին՝ այնմիկ մնայ .
զի թէ յայժմուս՝ անհոգ գնայ,
անդ անագան՝ 'ի զուր ողբայ :

Մարմին շարախօս զհոգւոյն :

* Տէր իմ արդար՝ և յիս նայեա՛ ,
քո գթութե՛ք՝ առ իս խնայեա՛ .
անգութ հոգւոյ՝ հանդիպեցայ,
որ միշտ մարմնոյն՝ հակառակ կայ :
Մանուկ էի՛ և ծերացայ,
օր մի ուրախ՝ շեցոյց ինձ սա .
ընդ պատանի՛ երիտասարդ՝
տիս՝ անղբօս, ունայն անցայ :

Աւրարո-Բիւն :

Ձոր հարցանեմս, զարդարն ասա,
ապաթէ ոչ, անխօս խուսեա՛ .
նախ՝ ողջութե՛դ մնաս ինչ գայ,
'ի խստամբեր՝ վարուց դորա :
Երկրորդ՝ գուցէ յանցանք քո կայ,
ոյր վն հոգին՝ քեզ խստանայ :

Երրորդ՝ ասես, թէ ճերացայ,
այր չարատանջ՝ զկարդ շատ կեայ,
Մարմինն :

Զառողջութի յանձին կալայ,
լն կանոնին՝ զոր հոգիս տայ •
սակաւապէտ՝ և չափաւոր
կենօք՝ ՚ի կեանս յերկարեցայ :
Յանցանք առ իս՝ ո՛ր մերձեանայ,
ուր մեղանչել՝ պարաս չկայ •
այլ իմ բողոք՝ անդրէն դառնայ,
օր տեսանել՝ ինձ ո՛ր մնայ :

Արդարութիւնն :

Տխմար գեղջուկ՝ դու ինձ անսա,
առակ պատմեմ՝ զոր նոր լուայ •
քո սէս անխելք՝ այր անսուայ,
դայ յաղօրիս՝ որ քաջ աղայ :
Ոչ տեսանէ՝ ջուր առ նմա,
որ հողմավար՝ զիւրև դառնայ •
ո՛ր, հարցանէ, է ջուր գորա,
որ հոլովի՝ չառնու ըզկայ :
Լսէ ատել, անջուր է սա •
միայն հողմն է՝ շարժիչ գորա :
Տխմարն ասէ, զայդ հասկացայ,
բայց հարցանեմ, ջուրն ուստի՞ դայ :
Արկնէն լսողք, լուար ահա,
չէն պէտք ջրոյ, հողմով դառնայ :
Արկնէ ախմար, ա՛խ, իմացայ,
բայս ես ասեմ, ո՛ր ջուր, ասա՛ :
Յօրինակիս՝ ըզքեզ իմա՛,
որ յեղյեղես, օր չտեսայ •

ասեմ,

ասեմ, ահա՛ կեանք քաղմօրեայ,
 ասես այն, բայց չապրեցայ :
 Հոգին՝ մաքուր ցորեանն աղայ,
 որով մարմինդ՝ յաւիտեանն կեայ •
 դու ջուր խնդրես՝ դառն՝ ի մեռայ,
 նա քաղցրասիւզ՝ քեզ ոգի տայ :
 Տխմօր մարմին, երթ նախ իմա՛,
 զինչ է հոգի, և որով կեայ •
 յայնժամ տեսցես՝ զիանդ դառնայ,
 անիւ՛ կենաց՝ զոր նա քեզ տայ :

Մարմինն :

Քանզի հոգի՛ անմահ մնայ,
 զանցաւորացս՝ ինչ ոչ հոգայ •
 այլ ինձ հողոյս՝ կայ և մնայ,
 հողագարձիւ, շատ օր չկայ :
 Գոնէ՛ ասեմ՝ սակաւօրեայ
 կեանս գրգանօք՝ աստ փափկանայ •
 Թէ խոստանայ՝ Թէ, և ինձ տայ
 անմահանալ, անսամ՝ նմա :

Արդարութիւնն :

Արդ յայտնեցեր, Թէ ուստի՛ դայ,
 ջուր խորհրդոց՝ յանձըն դժնեայ •
 որ յարուԹե՛ ոչ հաւատայ,
 անցաւորիս՝ նա զանձն իւր տայ :
 Ո՛վ անհաւատ դու քրիստոնեայ,
 ո՛չ քեզ յառնել՝ գիր խոստանայ •
 և անհաւատն՝ անգամ յուսայ,
 Թէ յարուԹի՛ յաւիտեանն կայ :
 Զայդ և արդար բեմն վճիռ տայ,
 աշխատութե՛ վարձ միշտ մնայ •

և որ հասաչին՝ եղև ծառայ ,
 զանանց զկեանս՝ վարձ ստանայ :
Արդարութին իմ ո՛ւր մնայ ,
 թէ սոսկ հոգւոյն՝ պահի խիլայ •
 ո՛չ և մարմին՝ կից գործունեայ ,
 պարտի հանգչիլ՝ զոյգ ընդ նմա :
Քեզ յարութե՛ք՝ օրինակ բա՛ ,
 ցորեան մեռեալ՝ կենդանանայ •
 Թրթուր ննջէ , թիթեռ դառնայ ,
 լուսին պակաս , և լրանայ :

Մարմին :

Շնորհրս ունիմ՝ շատ , քեզ , անբայ ,
 զի ուսուցեր՝ զես զանզգայ •
 բայց մի ցասնուր , այլ դատ արա ,
 զաղքատս ի ճօխս՝ մի համարեա՛ :
Հիմ զմարմինս՝ որ մահանայ ,
 թաղէք ՚ի խոր՝ ըստորերկրեայ •
 իսկ լծակից՝ հոգիս , որ կայ ,
 ամբարձաթուիչ՝ գոգ արծոճանայ :
Եթէ ՚ի փառս՝ նա խոյանայ ,
 էր գործակցին՝ իւր ոչ մնայ •
 Թէ ՚ի տանջանս՝ ուրեք գնայ ,
 զի՛ առանձին՝ տուժեացի նա :

Արդարութիւն :

Չոր ինչ ասեմ՝ քեզ , որոճա՛ ,
 ջանիրաւ իմք , ո՛չ ես , ո՛չ դա •
 արդարըն միշտ՝ արդարանայ ,
 ուր քո խելք կարձ՝ տկարանայ •
Եւ արդ քեզէն՝ իբաւ արա ,
 հոգւոյ՝ մարմնոյ , զի՛նչ խտիր կայ •

Ե՛ջ սա իշխան , և դու ծառայ ,
 նա բանական , դու զի՛նչ ասա՝ (... անբան) :
 Հոգի աննիւթ՝ անմահ մնայ ,
 մարմին ինքնին՝ հող , հողանայ •
 Թէ ոչ հոգին՝ ՚ի նա դառնայ ,
 յառնել երբէք՝ անկարանայ :
 Գործոց նոյնպէս՝ զարգա՛րն ասա ,
 միթէ քե՛զ չափ՝ հոգիդ անսայ •
 դու լոկ լես , զայս ինչ արա՛ ,
 այլ չառնես ինչ՝ առանց նորա •
 Խորհել , խօսել , գործել՝ նմա ,
 գիտես անկ է , քեզ ոչ մնայ •
 Խարխուլքո տան՝ մահ յաւեր գայ ,
 հոգիդ բընակ՝ մեկնի և գնայ :
 Արդ դու քեզէն՝ ուղիղ կշռեա՛ ,
 և զերկոսինդ՝ հաւասարեա՛ •
 միթէ կարճիկ՝ ՚ի կշի՛ւ գայ ,
 յուտեստ , ՚ի զգեստ , Է այր հսկայ :
 Մի ամաչեր , զի ես ծառայ ,
 այլ տիրանալ՝ գէ՛թ ամաչեա՛ •
 զհետ հոգւոյն՝ երթալ ճեպեա՛ ,
 այլ նա արծո՛ւի , դու ես կըրօիայ :
 Զոր ինչ ասէ՛ քեզ նա , արա՛ ,
 լը ան՝ է բան նորա •
 զոր արգելու , և զոր ատեայ ,
 մի թախանձեր՝ որպէս տղայ :
 Հլու ելոյդ՝ քեզ ոչ մնայ ,
 այլ ինչ հոգալ՝ յերկրի վերայ •
 այլ վերանաս՝ երբ հոգիդ գայ ,
 յերկրէ յերկինս՝ փառօք նորա :

Խորագիտութիւնն :

Տէր իմ արքայ՝ եկ հրամայեա՛ւ,
յատեան գահիդ՝ ուր դատ մեծ կայ՝
այր Է եղբօր՝ յապաժոյժ գայ,
արիւն գաղտնի, չկայ լկայ :

Օրինակ . 7 :

Բ Ա Ղ Ո Ք Ա Ր Ե Ա Ն :

Մեքայաւորն սպանելոյն :

Մրդարու թէ՛ ատեան արդար,
զարիւն ՚ի բայ՝ ՚ի բեմէդ տար .
որ բողոքէ՛ միշտ անդադար,
և ոչ տայ թոյլ՝ քեզ և դագար :
Կորեաւ ՚ի դաշտ՝ փոքր իմ եղբայր,
գտան իւր ձորձք՝ արդ ՚ի վաճառ .
յորրս և նիշ՝ նիշ՝ արեան կայր,
վախեմ, զենաւ՝ որպէս ոչխար :
Արդ յոյր ձեռին՝ ձորձ նորա կայր,
ահա յատեանդ ածի՛ զայն այր :

Սպանողն :

Գիտեա՛ ի՞նչ իմ, զառնիրս եղբայր՝
ոչ մարդ եկեր, այլ՝ գաղան չար :

Արդարութիւնն :

Այր գու անգու թ, և կի՛ խեղառ,
աւարառու՝ գաղանաբար .

գաղանաբէկ՝ թէ անկեալ կայր,
զարեան սլատանս՝ զի՛ գողացար :

Այլ

Այլ ո՞ր պատմեաց՝ քեզ ո՞վ յիմար,
 Թէ ոչ էր մարդ, որ զայդ արար •
 չէ՛ մարդ անշուշտ, այլ՝ դազան չար,
 որ գիշատէ՛ ըզմարդ արդար :

Գեղգո՞ծնո-Ռի-ն :

Ապա թէ ոչ՝ զինչ է պատճառ,
 արիւնըսուշտ՝ աչացդ, ո՞վ այր •
 քեզ հայեւին վկայ արդար,
 որ քեզ ցուցցէ՛ զանսիւ վատթար :

Մարդասպանն :

Ես հայեցայ՝ ՚ի լիճ յանտառ,
 և մաքրեցի՛ ըզբիժ, թէ կայր •
 զինչ այլ կայցէ՛ անտեսաբար,
 ուր չիք արեան՝ և ոչ նշմար :

Արդարո-Ռի-ն :

Գո՞ղ սիրտ ՚ի դող՝ լեզու երկսայր,
 ՚ի քո ծուղակ՝ քեւ փակեցար •
 Թէ դու անպարտ ես խկաբար,
 զի՛ վաղ ՚ի գէմս քո նայեցար :

Խորագիպո-Ռի-ն :

Թո՞ղ աներեան՝ զերեան ՚ի վայր
 կալցի, կարծեալ՝ մաքուր խապառ •
 տեսէք, չեանս՝ ըղկարմրածայր,
 ՚ի ծոճրակին՝ չի՛թ մի նշմար :

Մարդասպանն :

(Ո՞ր ցնդեցաւ՝ և զանխլաբար,
 արիւնն զանձամբ իմով՝ ցայս վայր •)
 ոչ տեսանեմ, ո՞ն, ՚ի բաց տար,
 նշան յանձին՝ զարեանն արդար :

Չգծնութիւն :

Ես գաղա լուայ՝ բան անաչառ,
 զոր քո բերանդ՝ մուկնջ որոճայր •
 ո՛չ այն խկ էր՝ զոր դու լուար,
 երբ պաղատէր՝ այն այր լէ վայր •

Ասէր լալեօք, գթա՛ Քղբայր,
 ո՛չ ծածկի այս՝ ոճիր քո ջար •
 Թռչունք տանին՝ լուր լուաբար,
 զարեան հեղտյ՝ միշտ վայրապար :

Մարդասպանն :

Առակ է բանդ՝ այդ զրաբար,
 ուր ո՛չ թռչուն անգամ անդ կայր :

Արդարութիւն :

Աճա քեղէն՝ բանիճդ անկար,
 Թէ բաց 'ի քէն՝ գաղան չկայր :
 Բայց հարցանեմ՝ և այլ պատճառ,
 զի՛նչ դործ էր քո՝ 'ի գաշտ յանտառ :

Մարդասպանն :

Որսալ ելի՝ զերէս յայն վայր,
 և 'ի գաշտի՝ տեսի զայն այր :

Արդարութիւն :

Ե՛տ քեզ ողջոյն՝ եղբայրաբար,
 եթէ փախեալ՝ օտարաբար :

Մարդասպանն :

Ողջոյն տոճաք՝ սովորաբար :
 Ո՛չ զի՛նչ ասեմ՝ նա անկեալ կայր :

Արդարութիւն :

Ա՛յ ժանտաժուտ՝ ահա լուար,
 Ըզքո խկ բանդ՝ յայտնաբարբառ •
 վկայե՛

Վկայեցեր՝ և ուրացար ,
 զի կենդանի էր՝ այն արդար :
 Տուք արբանեակք՝ դուք չարաչար ,
 անօրինիդ՝ տանջանա խապառ .
 զի յայտնեցէ՝ փոյթ պարզաբար ,
 զոր ոչ կարաց՝ ծածկել ըզար :

Մարդասպանն՝ ի րանջանս :

Այն այն էս դաղան չար ,
 պատառեցի՝ զանմեզ ոչխար :

Արդարուհիան :

Պատառեցէք՝ և դուք զայդ այր ,
 ՚ի չորս մասունս՝ զոյդ հաւասար .
 և կախեցէք՝ ՚ի ձողածայր ,
 ՚ի չորս կողմանս , տեսցէ աչխարն :

Դ Ա Տ Ը Ն Չ Ի Յ :

Զգեալն խաչաբուր :

Լ ուր աղաչեմ՝ զրկանս անլուր ,
 որ ՚ինձ եղև՝ ՚ի յայմ աւուր .
 տոճեալ էր իմ՝ ցտիրատուր ,
 քսակ ոսկւոյ՝ պայմանաւոր :
 Ձի մնասցէ՝ աւանդ առ իւր ,
 տալ ինձ ՚ի ժամ՝ պիտանաւոր .
 արդ զի եհաս՝ օր կարևոր ,
 խնդրեմ , ժխտէ՝ իբրև անլուր :

Արդարուհիան :

Ունիրս վկայ , եթէ ետուր ,
 կիմ դիր առեր՝ յետկարաւոր :

Խաւարուր :

Ո՛չ Թոր, ո՛ր էր՝ վկայ, գիր ո՛ւր,
միայն Թոր է՝ իմ յոյս բողոր :

Արարուիւն :

Այլ ծանուցեալ՝ է տիրատուր,
'ի քաղաքիս՝ ճոխ փառաւոր :

Խաւարուր :

Այո մեծ էր՝ Թոր, անուն իւր,
փաքրկացաւ՝ արդեամբք այսօր :

Արարուիւն :

Ե՛րթ գու հանգիր՝ ի ներքս անդորր,
և մեք մոցուք՝ ի խորհուրդ խոր :

Չի՛նչ արարից՝ նստեալս յաթոռ,
խորհրդականք՝ հանձարաւոր :

Գերագոնուիւն :

Չայդ ինձ թողցես՝ արքայդ հզօր,
կոչեմ յայլ սէսս՝ ըզտիրատուր •
և լէ գալուստ իւր՝ աստանօր,
գայցե իսկոյն՝ և խաչատուր :

Տերաբար :

Չի՛ կոչեցիք՝ շոյտ փութաւոր,
ըզճառայ ձեր՝ վաստակաւոր :

Գերագոնուիւն :

Ծառայութի՛ կայ քեզ այսօր,
աշխատալի, բայց շահաւոր •
կամի Թոր մեր՝ յանձնել գանձ նոր,
քեզ ՚ի պահեստ՝ աւանդատուր :

Տերաբար :

Ինձ շնորհ է մեծ՝ արդիւնաւոր,
ո՛չ նեղութի, սոյն այս բան իւր :

Գեր •

Գերդօնութիւնն ։

Ո՛րք ես և դու՝ սիլ խաչատուր,
մի տար 'ի գանձ . այլ՝ սմա տուր ։

Խաչատուր ։

Տայ ում կամի՛ ձրս փառաւոր,
բայց նախ առից՝ յառնէս այսօր ։

Արդարութիւնն ։

Ունի՛ս ինչ տալ՝ ցխաչատուր,
տուր զայն, և առ ըզմեր գանձ նոր ։

Տերապուր ։

Այո՛ ձր իմ, փոքր աւանդ գոյր,
'ի սոյն ժամու՝ տայ զինչըս իւր ։

Արդարութիւնն ։

Դու խորագէտ, երթ տես, և ընէր,
վճարիցէ՞ զաւանդ բոլոր .

ասդա սոսա ցտիրատուր,
թէ գանձք եգան՝ 'ի մէնջ այլուր ։

Դ Ա Տ Տ ՈՒ Ր Ե Ի Ա Ռ Ի ։

Գնէլ զապախառ ։

Դ՛ատ արա ինձ՝ արքայ հզօր,
առ զըկանաց՝ այս իմ եղբօր .
որ վաճառեաց՝ ինձ հինգ սափոր,
իւղ մեծադին՝ յանցեալ աւուր ։
Վերին երեսք՝ էին աղուճոր,
մատամբ 'ի վայր՝ դաւաւ մրուր ։
արդ այս սուգանք՝ եղեռնաւոր,
զիմ կործանէ՛ ըզտուն բոլոր ։

Տեղի Իրազմանք :

Գիտեա՛ տ' ր իմ, յանցանքն է իւր,
 զի մեր վաճառն՝ էր կամաւոր •
 շատ նայեցաւ, զննեաց 'ի խոր,
 և յանձն էառ՝ գնել զայն օր :
 Դարձեալ՝ չէ այս գործ ինչ մեր նոր,
 այլ սովորոյթ՝ գոգցես հանուր •
 Ո՞չ և ինքնին՝ սա խղճաւոր,
 ցորեանն մեզ տայ՝ խառնաբնդոր •
 Կէսն է գարի, և այլ փշուր,
 կէս փուտ՝ հոտեալ, անսկէտ յալիւր :

Աւարտութիւն :

'Իբաց կացէք՝ անք նենգաւոր,
 յիմ ատենէ • գիտէք, կայք՝ ո՞ւր :
 Թէ բողոքէր՝ ոք չքաւոր,
 ես առնէի՝ դատ կարւոր •
 այլ ձեր բողոք՝ սուտ և խոչոր,
 արտաքսեոցէ՝ ըզձեզ խոժոռ :
 Քաղու՛մ մասամբք՝ էք յանցաւոր,
 ոյք պարապեալ կայք յառւտուր :
 Երթայք զհեա՛ սոցա այսօր,
 անք ատենի՛ արք զօրաւոր •
 տեսէք՝ թէ այր իւրաքանչիւր,
 իցէ՛ արգար՝ 'ի վաճառ իւր •
 Ապա թէ ոչ՝ զայր նենգաւոր,
 կորուսանեմ՝ ալէտաւոր :
 Շատ է նո՞յ՝ ներել ցայսօր,
 կայ յայսմ՝ հեռէ՛ պատուհաս նոր :

Գ Ո Ր Ծ Վ

Ա Ր Ի Ո Ի Թ Ե Ա Ն :

Օրինակ ին :

Խոհէ՛մու՛նիսն :

Փ անք պարծանաց՝ այս աթոռոյ ,
արիութիւնդ՝ առաքինւոյ •
քեզ անկ այսօր՝ այս գահ պատուոյ ,
ասէ արգարն՝ յուղիղ կշռոյ :

Ձի հասեալ կայ՝ մեզ ՚ի մօտոյ ,
բռնամարտիկ՝ մարտ , վանեւոյ •

Ոչ միակի , այլ՝ երրակի ,
չար Յի , դիճի , մարմնոյ :

Ես ծերացեալ՝ լքայ յուժոյ ,
լոկ ուշ մնաց՝ խորհուրդ տալոյ •
արգարութիւնն՝ անպարասպ գոյ ,
՚ի բաղմազքօս՝ դատից լրոյ :

Իսկ բարեխառն՝ սատարեւոյ
անձնիւր անձինն՝ տքնի ոգւոյ :

հապա արիդ՝ արիաբար ,
բունն հար՝ ըզմեր ըզմեծ գործոյ :

Աւրիսնիսն :

Արիք յարանց՝ քաջք ըստ հոգւոյ ,
մինաս , մինաս , գէորդ , արգոյ •

սարգիս , վարդան , վահան՝ հուժկու ,
ատում , սմբատ , գլուխք զօրու •

Ա՛յլ

Այր ընտրեցէք յարանց գասու ,
 ում զիմ անուն՝ եզից սրատունոյ •
 արիաբար՝ յանգ հանելոյ
 գործ՝ զոր յանձնեն սպառգամք վերնոյ :

ՄԷ հօրավար + և հօրական + :

Մէք միաբան՝ մեզ 'ի ժամու ,
 զվարդան ընտրեմք՝ այր նոյ •
 որ մեր հանուրց՝ վէհ է պարու ,
 'ի կրկնակի 'ի ճակատու :

Ուր մեր գործ է՝ առն ըստ գլխոյ ,
 դա աշխարհի՝ վերակացու •
 յելս և 'ի մուսա՝ նոյն , արևու ,
 մարդկան , գիւնաց՝ քաջահարկու :

Արդարութիւն :

Արդարապէս՝ և յիմ կշռոյ ,
 'ի քեզ ծանրի՝ գործ մեր , քաջ դու •
 առաքինեաց՝ գահոյք արւոյ ,
 քեզ սեպհական՝ և 'ի հարցքո :

Արին վարդան :

Ռջ առ սրատունոյ ինչ ցանկալոյ ,
 հլու ընիմ՝ այդ խորհրդոյ •
 այլ առ օգուտ՝ հասարակաց ,
 գիմագրաւիմ՝ մեր թշնամւոյ :

Ահա սրատրաստ՝ կամ ես զինու ,
 Թ հզօրին՝ սպակելոյ •

յոյս սաղաւարտ՝ է իմ գլխոյ ,
 վահան կրեմ՝ ըզհաւատոյ :

Մէր իմ , սուսեր՝ հոգւոյն աղդու ,
 կապեալ յաղդեր՝ գործի գործոյ •

գողջիք, ո՛ւր կամք՝ արշաւելոյ,
ես խոյացայց՝ նման արծունոյ:

Բարեխառնութիւն:

Անաս և իմ՝ յաւէժ խրատու,
խառնել զերկիւղ՝ և լը յուսոյ.
գովեմ զաշխոյժ ձիրքս ոգւոյ,
այլ գովելին՝ է՛ ՚ի չափու:

Քանզի յանգուգն՝ յարձակելոյ,
են խիթալի՝ ելք դիպունձոց.
այլ աշալուրջ՝ խաղացելոյ,
աներկեան՝ յաղթանակ գոյ:

Արդարութիւն:

Դարձեալ՝ դիտել՝ և զիմ՝ պիտոյ,
զարգարութեան՝ ըզմէտ կչոյ.
են իրաւունք՝ մարանչելոյ,
են անիրաւ՝ պատճառք կուռնոյ:
Իրաւացի՝ ընդդէմ մարմնոյ,
և աշխարհի, դիճի, մարաքոյ.
այլ անիրաւ՝ յոլուլակի,
լինին յաշխարհ՝ կուիւք մարդոյ:

Արիութիւն:

Արգար ասէք՝ առանց ստոյ,
նոյն և իմ կամք՝ լը օյ.
զի ժամանակ՝ է կուռնելոյ,
և ժամանակ՝ հաշտ լինելոյ:
Չէ և չէ գործ՝ արի ոգւոյ,
կագելչարաւ՝ ներհակ բարւոյ.
և ոչ է անկ՝ առաքինւոյ,
կուռնիլ երբէք՝ ընդդէմ սիրոյ:

Չէն արժանի անունն արւոյ,
 կարիճ արդեօք՝ սոսկ ձայնելոյ •
 արք բանակուիւք՝ յօչինչ պիտոյ,
 և կռուարարք՝ դանկի միոյ •
 քինախնդիրք՝ յանձին սիրոյ,
 և ասլաժոյժք՝ յարիւն գալոյ •
 և՛ս առաւել՝ ՚ի պէտս հողոյ,
 տուօղք զանձինս՝ ՚ի հող մահու •
Այլ իմ անունն՝ արի ելոյ,
 էք երեքեանդ՝ արդիւնք միոյ •
 արդարութիւն՝ պատճառ կռուոյ,
 խոհեմութի՝ ուղղեակ ուղւոյ •
 միաք ողջախոհ՝ առաքինւոյ,
 ինձ յուշարար՝ յամէն պահու •
Արդ ձեօք հանդերձ՝ որպէս կեւոյ,
 եմ, և պատրաստ՝ մեռանելոյ •

Արդարն արեւն :

❖ **Արի** արիդ՝ քաջ նահատակ,
 մեծըդ վարդան, վահան, արտակ •
 հաս, զի եհաս՝ պարսից բանակ,
 յարարատեան՝ դաշտ, ուր ագաք •

Արեւ Վարդան :

Առ ինչ՝ գալուստդ այդ հոյլարձակ,
 պատճառ ինդրի՝ ինձ բացարձակ •
 իչխել կամի՝ ազգիս անթագ,
 թէ՛ և կրօնիցս՝ կայ հակառակ •
Չի այլ ոգի՝ զգեցցիս, գոյ հարկ,
 տա հայրենեաց՝ սէր լը իւր յարդ •
 այլ՝ այլ ոգի նոր ըղբև անկ,
 թէ օրինաց՝ լինի ձեռնարկ •

Խոհականն խորէն :

Աստ երկոքին՝ զոյգ են պատճառք ,
այլ առաւել՝ հաւատոց կարգ :
յազիերտ վառեալ՝ յիւր դէն՝ ՚ի կրակ ,
մոխրել խորհի՛ զայ՝ յարկ :

Տաճապ՝ քաճաբ ար ար :

Աղէ ո՛վ արք՝ հայաստանեայք ,
մէք ազգովիմք՝ վառիմք , եկայք :

Հմայեակ՝ հոգեվառեալ :

Զօրավարօք՝ քաջ զօրականք ,
ուխտի մանկամբք՝ սք քահանայք :

Յառաջարկն գարեգին :

Ես ընդ քեզ եմ՝ ո՛վ շահատակ ,
ժամ է զինիլ՝ մեզ բովանդակ :
Թէև զարիւնս՝ հեղցուք համակ ,
արժէ՛ . արժանն և յաղթանակ :

Արին շարտն :

Ո՛չ խնայեմ՝ յանձն իմ , ուսայք ,
՚ի մահ գիմեմ՝ ես համարձակ :
ոչ առ մարդկան՝ որսալոյ փառք ,
այլ առ անձ՝ են իմ պարծանք :

Միայն դուք անգ՝ և ազգականք ,
ձեզ ընտրեցէք՝ լէ մահ , լէ կեանք :
մի խտորիք՝ յաջ և յահեակ ,
զհեա եկայք՝ իմ , միաբանք :

Ապա թէ ոք՝ որպէս վասակ ,
յուզի գնայ՝ դեռ խտորնակ ,
այժմէն անցցէ՛ յօտար բանակ ,
որ որոշին՝ օղիք , այժեայք :

Չի իրազեկ՝ էք դուք աւադ,
 մինչ ՚ի յետին՝ այր անաւադ •
 անմիաբան բարք, և մախանք,
 ըզմեր այգւոյ ցանկ քակեն ցանդ :

Զօրին ամենայն :

Քաւ, մի լիցի, որսէս երգոճաք,
 յարդ ընդ ցորեան մեր նք՝ խառնակ •
 ուր գտանեմք՝ զոք գժնդակ,
 քարկոծ առնեմք՝ բոլոր բանակ :

Աւրին Վարդան :

Հանպա, զի՛ կայք, զի՛ յապաղէք,
 մեծաւ, փոքու՝ զիմ հետ կաշէք,
 լծ ընդ մեզ՝ է, մի վախէք,
 ըզճակատու՝ փողցս հարէք :

Զմակաբէն՝ աստ յիշեցէք,
 զոյգ ընդ դաւթի՝ պարսաքարէք •
 մի մի սամիսոն՝ առիւծացէք,
 նոր գեղէնիք՝ արշաւեցէք :

Տի՛ նա՝ տերամք՝ քաջ զինեցէք,
 նք նշանաւ՝ զձեզ կնքեցէք •

Ե զօրագլուխ՝ փրկիչ, տեսէք,
 նովաւ անշուշտ՝ դուք յաղթիցէք :

Մեր թշնամին՝ խրոխտ և սէգ,
 ՚ի սուր պանծայ՝ սուտ, և ՚ի տէգ •
 ՚ի նոր պարծիմք, պարծեցո՛ւք մէք,
 յորոյ ՚ի սէր՝ մտաք ՚ի վէգ :

Եւր յաղթողական :

Յաղթանակ՝ մարտ հեղման՝ նք արեան,
 վարդանանց՝ քաջ արանց՝ արութեան •
 սիրաւ

սխրափայլ՝ նք հողւով՝ զօրութեան,
 մեզ վարդան՝ վարդ անոյ՛ջ սրատունական:
Առաւել՝ սերճապանձ՝ ՚ի մահունան,
 այս հանդէս՝ հաւատոյ՝ քաջութիւն.
 զի ներքինք՝ ոտնակոխ՝ ՚ի հիճան,
 իսկ վերինք՝ նոր պարուք՝ արդ ցնծան:
Սք պսակք՝ յանեղէն՝ ձեզ տունան,
 ընդ անմահ՝ վկայից՝ քաջ անունան.
 և արդեամբք՝ ձեր արեան՝ բազմացան,
 արգասիք՝ մեր հողոյ՝ զանազան:

Օրինակ • ք :

Խոհեմութի :

Մեռաւ վարդան՝ մեր, աննման.
 ոչ հաւատամ, ննջեաց միայն.
 յորժամ լսես, արիք անկան,
 անկեալք, նոքիմբք՝ ՚ի վեր յարեան:
 Թառամեցաւ՝ վարդըն մեր այն.
 ոչ. անթառամ՝ կայ ՚ի շուշան.
 վարդանուհին՝ զարմանազան,
Արիութիւն՝ հայրն է, նման:

Աւրարութիւն :

Եւ արդարեւ՝ էր մեզ արժան,
 ըննա կարգել՝ հօրըն փոխան.
 այլ չէ՛ օրէն՝ ՚ի հայաստան,
 կնոջ մարդոյ՝ դահ մեծութիւն.
 Ուր յայլ աղինս՝ և կոչ անունան,
 այս պետութեց՝ է իգական.

այլ 'ի բարբառ' մեր արամեան ,
լոկ համարի' չէ զոքական :

Թո՛ղ կատարի' 'ի մեր շուշան ,
Թէ' 'ի ներքոյ' փառք ամ .

Թագ ընկալցի' արքայուԹե՛ ,
անտես ելով՝ յորդուոց մարդկան :

Բարեխառնութիւն :

Ես գիտէի' զիմ յի շուշան ,

գովեալ 'ի դիրս' դանիէլեան .

որոյ հանգէս' իւր արուԹե՛ ,

բարեխառնիս' փայլեաց յատեան :

Իսկ այս ո՛վ է , զորմէ է բան ,

ձեր դերասպանձ' մեծ գովուԹե՛ .

յոր 'ի ճգունս' արգիւնանան ,

մրցանք նորին' արիուԹեան :

Խոհեմութիւն :

Քեղ 'ի մօտոյ' քաջ վիսպասան ,

ականատես' կայ վրաստան .

Ուր սու 'ի կին' իւր զշուշան ,

վրաց բգեշխ' վաղգէն արքայն .

զոր էր ծնեալ' սբ աւաղան ,

'ի դէն դարձաւ' նա պարսկական :

Այնուհետև' զօր ամենայն ,

տիկնոջ կամի' ամոքել զայն .

նա կայ անշարժ' իբրև արձան ,

մշտաջարչար , այս եօթըն ամ :

Այն փափկասուն' սայծառ շուշան ,

փետի գանիւ՛ , բանիւ՛ , այնքան ,

որ Թէ երկաթ' լինէր անգամ ,

ցարդ ցաւատէր' բախմամբ կուան :

Սով

Սով և ծարաւ՝ ընդ մերկութե՛ ,
 քանտ և կապանք՝ յերկարեցան .
 դաւիթ գրեաց , սա կատարեաց ,
 ըզ ՚ն քո՝ ըզմիշտ մեռայն :

Արդարութիւնն :

Արդ յոր՝ ՚ի կարգ՝ արիութեան ,
 սա վերածի , տես դու ինձ զայն .
 աշխարհ , մարմին , և սատանայն ,
 կոխան եղեն՝ միանգամայն :

Խոստովանող՝ ճշմարտութե՛ ,
 սրտի առցէ՝ վկայութե՛ .

Իսկ բոյս բարուց՝ տկարութե՛ ,
 ծագ է թագին՝ արիութե՛ :

Բարեխառնութիւնն :

Այդ օրինակ՝ համբերութե՛ ,
 բուն նախագիծ՝ է արութե՛ .
 ոչ յանուանէ՝ ոք քրիստոնեայն ,
 արդեամբք ափուլնն՝ կեցցէ միայն :

Քաջ հայելի՝ և սրբութե՛ ,
 ես վարկանիմ՝ զայդ սք շուշան .
 զոյգ հօրամայն՝ բարուց արժան ,
 վարդ ընդ շուշան՝ փունջ կապեցան :

Աւերակոյ :

Չէզ աւետիք՝ նոր խնդութե՛ ,
 ակմբահոյլ՝ արգոյ ատեան .

Ժաման եղև՝ առ մեծ վարդան ,
 դուստր իւր արի՝ մաքուր շուշան :

Չընթացս ելից՝ իւր կատարման ,
 ՚ի նոյն հանդէս՝ խիստ ճգնութե՛ .

զեր

զերծեալ յառնէն՝ որ անարժան ,
 զիւր երկնաւոր՝ եգիտ փեսայն :
 Քանզի յաւուր՝ միում արքայն ,
 վաղգէն ասեմ՝ ուրացօլն այն ,
 այնչափ էած՝ դշտոյիս գան ,
 մինչ զի յոգիս՝ կայր ապաստան :
 Ես ընթացայ՝ տեսանել զայն ,
 առեալ սարայ՝ ՚ի խորշ մի տան .
 անդ հաւատով՝ աղօթական ,
 վերասլացաւ՝ առ սիրական :

Խոհեմ-Բիւն :

Ահա այժմիկ՝ լցաւ քո բան ,
 արգարուծէ՝ անսուտ բերան .
 արժան գրեալն՝ արքայուծէ ,
 արժանացաւ՝ յերկնից խորան :
 Ուր ոչ խաիր՝ կայ սերական :
 գահակալել՝ արանց միայն .
 ահա՝ ասեմ , արին շուշան ,
 նստաւ յաթոռ՝ անդ բարձրուծէ :

Արդարու-Բիւն :

✠ Արդ թէ վարդան՝ էր , թէ շուշան ,
 յերկրէ յերկինս՝ վերամբարձան .
 զո՞ ամբարձցուք՝ մեք յայս ասեան ,
 ՚ի գահ պատուոյ՝ Արիուծեան :

Բարեխառն-Բիւն :

Եթէ ճակատ մարտի միայն ,
 զմեզ ստիպէր՝ գոլ մրցական ,
 ոչ պահասէն՝ քաջ զօրավարք ,
 և այրընտիր մեր զօրական :

ԱՅԼ

Այլ կարևոր՝ և այլ բանք կան,
'ի հանդիսի՝ արիութեան .

յաղթել անձին յօժարութե՛ն,
պէսպէս կրից՝ 'ի ձև ցաման :
Խոհեմութիւն :

Բարիո՞ք խօսիս՝ ո՞վ բարեկամ,
բարեխառնիչ՝ զամենայն բան .
արդ զոր ետուր՝ խորհուրդ պատկան,
'ի քեզ արդեամբք՝ յանկի շուքն այն :
Քեզ բարեխառն՝ անկ և արժան,
աթու մեր այս՝ իշխանութե՛ն .
զի ո՛ւր նստաք՝ մեք երեքեան,
կա՛լ հարազատ՝ մեր, և դու զայն :

Բարեխառնութի՛ն :

Այդմ պատուո՞յ՝ չեմ բաւական,
ես 'ի ժամուս՝ խորհրդական .
դայ ժամանակ, դիտէք դուք զայն,
ողջախոհաց՝ դալ յիմ ատեան :
Խորհուրդ յայժմուս՝ է յաղթական,
կալցի զաթու՞ մեր, խոհականն .
ո՛չ մարտ մղել՝ 'ի ծերութե՛ն,
օրէնս և եթ՝ տալ ժրութե՛ն :

Արդարութիւն :

Արդար իրաւ, քաջ է այդ բան,
ու՛մ սպասէ՝ ողջոյն ատեան .
զի ժողովեալ՝ բազմաց որ կան,
կանոն խնդրեն՝ արիութե՛ն :

Խոհեմութիւն :

Եթէ այդպէս՝ բարւոք դատիք,
ես տաց ձեզ այր, զոր խնդրէիք .

Մինաս արին՝ քաջամարտիկ,
 Խմաստասէր՝ խոհեմ սաստիկ :
 Սա գահակալ՝ լեցի այժմիկ,
 Երկնաբնակիչ՝ աստ աւաստիկ .
 Ղե է վկայ՝ Երագահաս,
 ուր և խնդրէք, անդէ՛ն գաջիք :

Արդարութիւն :

Ամէ՛ն ասեմ՝ անաքինիք,
 դա՛ է բարի, նման իւր չիք,
 փորձ՝ ՚ի հանդէս՝ բիւրասպատիկ,
 Արիուժե՛ տիպ և կնիք :

Բարեխառնութիւն :

Համպա առ սա ո՛վ դուք մատիք,
 որ քաջ սրտի պէտքս ունիք .
 յաղթել կրից և արկածից,
 հոգւոյ, մարմնոյ, որ են կարիք :

Հիւանդն :

✱ Տէր իմ իշխան արքայաշուք,
 Ինձ զո՛ր դարման և յոյս տայք դուք .
 ՚ի բժշկաց օգտեաց ոչ ոք,
 ուր բազմամեաց հաշիմ ցաւօք :

Արտաք :

Ես առաւել կամ ընդ կարեօք,
 աղքատութե՛ս՝ տունայտանօք .
 համբեր ասեն, ոչ տանին հոգ,
 ուր որ ընոյր զիմ թափուր դող :

Տնանի :

Ինձ ո՛ր գտցէ դեղ ինչ արդեօք,
 որ կորուսի զինչքս կենօք .

է

ղե

զի մեծատուն էի և ճոխ,
արդ չքաւոր՝ կարօտ բաղմօք :

Ներշնչ հոգսով :

Ինձ չեն ինչ փոյթ բուրբ մարմնոյք,
համբերէի նոցուն՝ կամօք .

այլ հոգևոր և մտաւոր,
կիրք տագնապեն զիս յոյժ չարեօք :

Զբարբառ :

Կարծեմ յիմ կիրս կաս դու մտօք,
զբարատութե խոցեալ փշովք .

փոխան բարեաց՝ չարիք ուղիւիւք,
յիս յորդեցին՝ բամբասանօք :

Արին միտս :

✠ Ինձ լուարովք որդիք մարդկան,
մի քան զմի՝ ունայնաբան .

չիցէ՞ լուեալ ձեր միաբան,
զհամբերութի՝ դեղ նեղութե :

Այս է հանդէս արիական,
փորձ՝ ի փորձանս լինել միայն .

ոսկի զտի աստ ի քուրայն,
թող և զարծաթ կոկէ կռան :

է սեպհական՝ արիութեան,
տոկալ յաւուրս անդ փորձութե .

համբերեցէք, գայ օր և ժամ,
ձեղ վայելէ՛լ՝ յերջանկութե :

Ո՞չ և պաղոց՝ նախ ի սկզբան,
դառն է ճաշակ՝ ըստ տտպութե .

այլ թէ բարւոք հասունանան,
յայնժամ՝ ի քիմս համեղանան :

Ը

Ի

Կա

Կարող է նոր ամենիշխան ,
 ձեզ այց առնել 'ի մի վայրկեան .
 որպէս եղեն հրաշիւք նշան ,
 աջով նորին շառք կանգնեցան :
Այլ որ թողու ըղձեղ առժամ ,
 'ի կիրս յոբայ համբերութե ,
 կամ են 'ի խրատ , կամ 'ի սլասկ ,
 առաքինեաց արիութե :
 Քաջայարմար՝ է ստուգաբան ,
 արի անունն՝ ինձ , այրական .
 կնատ և վատ՝ այր անպիտան ,
 առաքինի չեհաս կողման :
 Եւ չար՝ ո՛չ այր , ո՛չ արական ,
 բարի , արի՝ բա՛ տիրական .
 և չարասցես , այլ՝ արասցես ,
 թարգմանութի կրկին անուճան :
 Եւ սարղաբար՝ արին , վահան՝
 ընդդէմ բախմանց՝ չարին կողման .
 համբերութե և լուութե ,
 վանէ զՅ և զսատանայն :
 Զէն աղօթից իւր օգնական ,
 սուսեր հոգւոյն՝ նյ բան .
 սոքի՞ք յաղթին՝ ամենեքեան ,
 'ի հանդիսի մեր քաջութեան :

Տիմար :

❖ Կայ , աղաչեմ , դեղ կամ հնար ,
 արիանալ՝ ինձ մինչ իսպառ .
 որ չերկնչեմ , ո՛ր գայ և չար ,
 և միշտ ապրիմ՝ առիւծաբար :

Ձի տեսանեմ, յոյժ է դժոճար,
անդորրաւէտ՝ կեալ յայս աշխարհ օ
ջող, աւաղակ, առնեն թշուառ,
այլք կողոփտեն՝ և ՚ի վաճառ օ

Սով կամ հրդեհ, այլ սլատահար,
կենաց անգամ՝ տուգանք ընդ վայր օ
դատաւորաց՝ ոչ ասեմ չար,
քայց և նոցին՝ աս յիս գումար ։

Տիար ։

Ինձ առաւել՝ ծով սպառնայր,
ըզմահ, ընդ որ ճարին գողայր օ
սասանութի՝ երկրի՝ վատթար,
քայց ես չերթամ՝ յերիզ դաւառ ։
Մեծ ևս ասիւն, սարսափ ընդ վայր,
բերէ կայծակն՝ այն շանթահար,
խորշ ՚ի խորշէ՝ ղօղիւ ինձ ճար,
խնդրեմ, գուցէ՝ և վայրտալար ։

Վէհերոք ։

Ինձ ամ չնչին սրատճառ
աս արկանէ գորդաբար օ
այժմիկ անկայց, կամ անկցի քար,
այժմիկ կլցեն՝ զիս ընդ խաւար ։
Առ ձեռնարկել՝ ՚ի գործ դժոճար,
յեւից խիթամ՝ խրանում լը ծայր օ
ստէս մնամ՝ անգործ վատ այր,
չառնեմ և զոր լը իմ է կար ։

Յանդուգն ։

Ես զամ քամահեմ չար,
Միայն ինձ մահ՝ աս ուրուաբար օ

եթէ և զայն չունել էր հնար ,
 ո՞ր այլ արի՛ ինձ նման կայր :
 Նա՛ , երկեղուկ՝ և մահ չտայր ,
 թէ երբ կամիմ՝ յայնժամ յիս գայր ,
 այլ թէ հասցէ՛ յանկարծաբար ,
 յափշտակէ՛ զիս գողաբար :

Մ Ի ն ս ս :

Վա՛ն տգիտացդ՝ ընդ մի համար ,
 շողփաղփ բանից՝ ըստ խեղագար .
 ոչնչ խորհիք՝ անճաբար ,
 ոչ և խօսիք՝ դէ՛թ մարդկաբար :
 Զի՞ չերկնչիք՝ զերկիւղ արդար ,
 զկրկնակի՛ անշուշտ , ուր կայր .
 առ յայ՛ որ է ձեր հայր ,
 որդիաբար՝ կալով պատկառ :
 Ո՞չ՛ ՚ի մեղաց՝ ահ պիտենայր .
 որ է յեաին՛ և միակ չար :
 կորուսանող՝ յանչէջ հուր վառ ,
 ըղձեր հոգի՛ մարմնով խապառ :
 Այլ երկնչիք՝ երկիւղ ընդ վայր ,
 ուր չիք երկիւղ՝ ասաց խկ տառ .
 արդ լո՛ւարո՞ւք՝ զգօնաբար ,
 և տաց կանոն՝ ձեզ պարզաբար :
 Երկիւղ է զէն՛ իբրև ասպար ,
 տկարու՛թե՛ տո՛ւեալ սատար .
 ոչ վհատիլ՝ քեզ վայրապար ,
 այլ խլրտիլ , երբ մերձի չար :
 Ուր ահ և հոյն՛ իցէ տկար ,
 արին վառի՛ սուսերաբար .

ուր իւր ուժոյ՝ է հաւասար ,
 ահ ցուցանէ՝ վահանաբար :
 Եթէ 'ի վեր է քան զիւր կար ,
 փոյթ ձեռնտու՝ հայցէ խոնարհ .
 Թէ ոչ եգիտ՝ յանպէտ աշխարհ ,
 յերկնից յուսայ՝ յոր միշտն յուսայր :
 Եթէ փրկէ՝ Թր բարերար ,
 նա շնորհ ունի՝ ծառայաբար :
 Թէ Թոյլ տացէ՝ և տիրաբար ,
 օրհնէ զնա՝ համբերատար :

Երկուր :

* Ձկնէ է ապա՝ դեղ փրկարար ,
 'ի փորձութեանց՝ անտեսաբար :

Երկուր :

Գաղանորոգայթ՝ դիւժին այն հնար ,
 զիս յահ յերկիւղ՝ կրթէ խապառ :

Միսուս :

Յօրէնս կենաց , զոր արդ լուճար ,
 կայր և սոցին՝ դարման ճարտար .
 յածեղէն՝ դիմեա՛ տաճար ,
 ապահովիս անդ , մի խիթար :
 Գիտէ փրկել՝ Թր , ո՞չ ուսար ,
 զածապաշտո՛ յուսապատար .
 որ յուսացաւն՝ 'ի Թր , արդար ,
 լեառն անասան՝ է վիմաքար .
 Ո՛ւր են աղօթք՝ ձեր անդադար ,
 ում օրինակ՝ Թր զանձըն աայր .
 ո՛ւր է յոյս ձեր՝ զէն անվթար ,
 միայն առիթ՝ չարին մի տար :

Մի երկնչիք՝ տղայաբար,
այլ արք լերուք՝ արիաբար •
մշտապատրաստ՝ արթնն լիք, վառ,
վանէք տերա՛ք՝ զբիւր և հազար :
Ուր հասանէ՝ տկար քո կար,
դու եմ՝ 'ի նոյն բունն հար •
Խի զոր կարծես՝ քեզ անհնար,
աջն յաջողէ՝ ամենակար :

Երկեք :

Թէ յայտնապէս՝ փորձէ զիս չար •
Թէ՛ սատանայ, և թէ՛ աշխարհ,
ոչ երկիցէ՝ մարմին տկար •
Թէ և յա՛ծ՝ յուսացեալ կայր :

Միևս :

Յասացելոցս՝ թէ չմացար,
էրթ յանասլատ, տես զայր 'ի յայր •
զանտոնն ասեմ՝ մեծ աբբայ հայր,
որ զդիւճօքն իսկ ծաղու դայր :
Ե՛րթ և յայլ օր՝ 'ի նոր գումար,
զոր բարեխառն՝ պատրաստ արար •
անդ իմացիս, զի ոչ աշխարհ,
և ոչ մարմին՝ ուժեն յարդար :

Օրինակ • Դ :

Մակար :

Մայր, փորձու թիւնք՝ անասլատի
օր լի օրէ՛ զինև պատի •
աւանձնութի՛ ես ոչ գտի
և յանքնակ՝ վայրս անմարդի •

Է՛ զի խորհուրդք՝ յածին սրտի,
 Թէ ոչ խապառ՝ աստ ոք դատի.
 Է՛ զի միտք գան՝ չար հպարտի,
 Թէ յաղթեցեր՝ բոլորն մարտի:
 Երբեմն եղբարց՝ ոք կարօտի,
 Երբեմն յանձնէ՝ իսկ ձանձրտի.
 Զորհք են հոգւոյն՝ ջուր հանգստի,
 այլ՝ աղբերակն՝ ո՛ւր, ոչ գտի:
 Արտօսը յաղօթս՝ երբ ինձ կաթի,
 հոգիս խայտայ՝ իբր յարօտի.
 Բայց գէք փոյթ գան՝ անապատի,
 յորոց անձն իմ՝ ոչ հանգարտի:

Անգոնիոս :

Արի մահար, այր լեր արի,
 զի չես տղայ՝ այսքան տարի.
 հանգիստ բնաւ՝ խնդրես յերկրի,
 յաշխատութի՝ ծնեալ գերի:
 Ի՛նչ յաղթեցեր՝ գու աշխարհի,
 Թէ անապատ՝ հանգիստ գրի.
 ձանձրութե՛ մարտ՝ այսոյն չարի,
 չարակրութե՛ գերի վարի:
 Անգորրութի՝ հոգւոյն բերի,
 ուր յաղթութե՛ եւք կատարի.
 արդ համբերեա՛ քաջալերեա՛,
 ոյր ժամանակ՝ տեղի՝ սլարհի:
 Պայքար գիճաց՝ նշան բարի,
 զի առ բարեօք՝ բոյս է չարի.
 երկաթ ուռամբ՝ երբ չարչարի,
 գործի լինի՝ նա ճարտարի:

Մակար :

Ե՛ւ ոչ երկեայց՝ ուր երևի ,
ինձ այսըն չար , որ չերևի :

Անպոնիոս :

Ո՛չ երկիցես՝ 'ի գիշերի ,
այն է իշխան՝ըն խաւարի •
և զոր 'ի տո՛ւէ՝ նետ իւր թռչի ,
խորտակեսցէ՝ նշան խաչի :
Ե՛րթ հանդարտեաց՝ 'ի քում խցի ,
առ այր հնազանդ՝ դե ոչ մերձի •
խոնարհ և հլու՝ ելոյր գլխի ,
ոտք հարկանին՝ ոչ ըզքարի :

Սադայէլ :

✠ Այդ չափ յանդուգն՝ այրըս ժպրհի ,
որ փոյթ չունի՝ ըզմեր ասի •
'ի ծաղ. եհաս՝ ճանապարհի ,
գոչ ուղեցոյց՝ և աշխարհի :
Ո՛չ կարացիք՝ որդիք չարի ,
առն միոջ՝ յաղթեւ հիւրի •
ե ուր մնաց՝ ձեր ոյժ գիճի ,
որ ոչն ուժէ՝ հողոյ երկրի :

Դևոս :

Ո՛չ ասաքէն՝ և դու հեռի
չըջես յայրէս՝ առն վեհի .
նա զէն ունի՝ անվանելի ,
և զրահ հոգւոյն՝ անգծելի :
Բաղմօք մարտեաք մեք մի առ մի ,
յաղթող գտաւ՝ մենամարտի •
միժէ գժոխք՝ առ հասարակ ,
ընդդէմ միոյն՝ ճակատեսցի :

Սատայել:

Եկայք ելցուք՝ ժողովք չարի,
անգնդային՝ հոյլք խաւարի,
աս արկանել՝ գէթ, անառնի.
Եթէ երկեաւ, ասպա յաղթի:
Եւ ուն զի՛ զահի հարցի,
երևեսցո՛ւք՝ նմա յայտնի,
'ի կերպս 'ի կերպս՝ մեր, քստմնելի,
ախտից ցուցակ՝ դարչ հայելի:
Ես սողեցայց՝ չմամբ յերկրի.
հին օձ՝ վիշապս՝ եօթնադէսի.
այլ գլխաւոր՝ դլուխս լինի,
առիւծադէմ՝ սէգ ամեհի:

Դև:

Ես մռնչեմ՝ ըստ վարաղի,
որ յորս այլոց՝ միշտ նախանձի.
Ես բարկութի՛ք՝ արջ կատաղի.
ձայն սրապաղեմ՝ կողկանձողի:
Եւ ես խանչեմ՝ ցիւ վայրենի,
ծանրեալ յընթացս՝ լը կըրիայի:
Ինձ գայլութի՛ն՝ անկ ագահի.
յափշտակիչ՝ բարք կերողի:
Որկորստեան՝ շան փսխողի
հանգոյն հաչեմ՝ ես սովելի:
Իսկ ես ոգի՛ պոռնկութի՛ք
բուամ ուն կինձ՝ 'ի վայրի:

Սատայել:

Թող և վոհմակք՝ անթո՛ւնելի
քերցեն ըզբարս՝ բիւր գազանի.

Ը ազոճիսու՛ խորամանկի ,
 հանգոյն ըլտու՛ ռխակալի :
 Ջորի աքցօղ , ժանա բորենի ,
 խայտաբըղէտ ինձ՝ ընդ վագրի •
 սողուն , զեռուն՝ չարաճըճի ,
 եղջերունաքաղ՝ ընդ ճիւճաղի :

Անփոն :

✽ Տ՞ր լոյս իմ , կեանք՝ անմեկնելի ,
 յուճմէ՛ր երկեայց՝ ես , Ը դաւթի •
 Թր ապաւէն՝ կենաց իմոց ,
 ոչ գողացայց՝ ուստեք յերկրի :
 Ճակատամարտ յարեաւ դիւ՛րի ,
 հոյլք նորազէն՝ բանակ չարի •
 յոյս իմ յիճ՝ է կենդանի ,
 որ զարկանէ՛ զայն զգետնի :

Սադայել :

Ո՞չ երկնչիս՝ գու յիրաւի ,
 յայսչափ ահեղ՝ պատերազմի •
 գու առանձին՝ անղէն գերի ,
 մեք չարաղէնք՝ դիւճագնդի :

Անփոն :

Ո՞ր երկնչի , ճոչ ծիծաղի ,
 ընդ ձեր գուճար՝ այսրանելի •
 որոց ձայնք են՝ շառաչողի ,
 այլ ոչինչ ոյժք՝ մարանչողի :
 Թէ կայր ինչ Թոյլ ձեզ հրամանի ,
 և մինդ էր շաա՛ ինձ տկարի •
 այլ յոչ ներել՝ բարերարի ,
 բիւր ձեր բանակք՝ յոչինչ գրի ,

Միւս ևս նշան՝ քաջ նշմարի ,
անկար 'ի ձեզ՝ թոյլ վատթարի •
զի՞ ոչ 'ի ձև՝ հոգեզինի ,
այլ ձևացայք՝ լը անբանի :
Յայտ արարեալ՝ ամօթ քանի՞ ,
զի՞նչ նախ էիք , զի՞նչ ըզկնի •
օն անգր , հանգոյն՝ ուրուճականի ,
սք նշանաւ , կորիք խաչի :

Դև :

Երթամք դնամք՝ վաղձաղակի ,
զի բուռն ելեր՝ մեզ ուժգնակի •
այլ սիրտ գոնեա հավահարի ,
հարցո՛ւք զդա՝ դան լը կարի :

Անգոն :

* Խնայեա՛ տր տր՝ քո ոչխարի ,
զոր պատառեն՝ գազանք վայրի •
արի յօգնել՝ ինձ , տր , արի ,
յամօթ լիցին՝ փաղանդք չարի :
Փա՛նք քեզ՝ փառաց թագաւորի ,
դու լոյս , և ո՛ւր՝ հետք խաւարի •
և ո՛ւր էիր՝ ցարդ , տր բարի ,
հիմ՝ ոչ եկիր՝ լը դաւ չարի :

Յն :

Ա՛նտոնիէ , ես աստ էի ,
այլ քաջու՛թեզ՝ 'ի տես կայի •
յայամ հետէ՝ փոյթ ձեռնառու ,
եղէց յամէն՝ պատերազմի :
Եւ արարից՝ զքեզ անուճանի ,
ընդ ամ՝ ոչորաս երկրի •

յարևելից՝ մինչ յարևմուտս ,
նշան կանգնեալ՝ ուխտ արբայի :

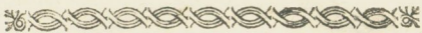
Անփոն :

Տր՝ օր , անձն իմ՝ քեզ ծարաւի ,
առնել ինչ մի՝ գործ ծառայի •
տենչամ լինել՝ վկայ արի ,
արեամբ , 'ի սեր՝ քո յաշխարհի :

Յս :

Դու ինձ վկայ՝ ես կենդանի ,
միշտ մահացեալ՝ և կենդանի •
լէր հեղինակ՝ սբյ ուխտի ,
և օրինակ՝ անթիւ դնդի :

Կ Ո Ր Ծ Վ

Բ Ա Ր Ե Խ Ա Ռ Ն Ո Ի Թ Ե Ա Ն :

Օրինակ • Խ :

Ուղախոհն Յուլեի :

Բարեխառն եմ, իմ վեհք բարուք,
բարեխառնեմ՝ ըզձեզ բարեօք •
բարեխառն իմ՝ անուն փառօք,
բարեխառն իմ՝ ողջ խորհրդովք :
Չեմ անարբուն՝ տղայ մտօք,
ոչ զառամեալ՝ փրփուր ալեօք •
այր կատարեալ՝ տիօք ամօք,
մշտագալար՝ բերրի բազմօք :
Գարուն ծաղկիմ՝ երփներանգօք,
աշուն, պտուղ՝ տամ արգասեօք •
նչ տօթ և ցուրտ, հնդիկք, մոսկովք,
այլ՝ այրարատ, խաալիս՝ դոգ :

Արարութիան :

Քո են արդիւնք, ժխտէ ոչ ոք,
բերք մարդկեղէն՝ լի արգասեօք •
ղապատ ընուս՝ սբ ծննդովք,
և զանապատ՝ սբ շուշանօք :
Անհատ աճէ՝ քե հասկ ատոք,
ոչինչ ընդհատ՝ տեսակ զարմօք •
ի քեղ պանծան՝ մտք ողջախոհք,
և քե ցնծան՝ տուն և որդւովք :

Խոհեմութիւն :

Թէ ոչ կոչեն՝ ըզքեզ կոչունք,
անբանաբար՝ լինին խնջոյք •
քեւ արծարծին՝ սիրտք զոճարթունք,
Թէ ոչ, քանդին՝ գինեաւ և տունք :
Սպասք զարգուց՝ են քո սիրունք,
վայելչականք, պարկեշտասունք •
ոյք խոտորին՝ նորահարիւք,
ծաղը անդ լինին՝ ծանր ծախիւք :

Յիշե՛ի :

Հանպա առ իս՝ անցէք ով գուք
աշխարհասէրք, մարմնոյ ըստրուկք •
լնք ողջախոհ՝ յստակ մտօք,
լցից ըզձեզ՝ տոհմականօք :
Յիմոց անցից՝ դիւրաւ առնուք,
շատ ձեզ խրատք՝ պիտանացուք •
Թէ տիրապէս՝ յուղի անձուկ,
գնան ատրամբ միշտ ողջախոհք :
Բայց կատարած՝ լի է վարձուք,
և աննման՝ փայլէ փառօք •
ահա յովսէփս՝ ով սրբասունք,
ձեզ օրինակ՝ կրկին դասունք :
Չեզ ողջամիտ՝ նբ միանձունք,
նախկին իմ անցք՝ մինչ յայս դահոյք •
ձեզ բարեխանն՝ Յասունք,
յետ պսակի՝ միտք իմ արթունք :
Իմաստութե՛հ՝ հոգւոյն հարսունք,
ասանէթ գոյք՝ իմաստնազոյք •
ասանեթայ՝ փեսայացուք,
յովսէփ լերուք՝ անծաղոյք :

Տասնայն :

Յակոբ յղեաց՝ հայր քո ասա զոք ,
ստեպ կոչէ՝ զտէրդ իմ որդւոլք :

Յովնէի :

Խօթացեալ էր՝ լցեալ ամօք ,
առից զօրհնէք իւր կենդանեօք •
Թէ յամեցից , մի մնայք դուք ,
այլում պահու՛ զատեան թողցուք :

Պեպատիւն Դահճապետ :

✱ Ո՛վ էր այս այր՝ քաղցր բարուք ,
մեղրածորան՝ աղբերակունք •
զգաստ , զգօն , շնորհք ՚ի շրթունք ,
զուճարթ տեսիլ , զուճարթուն ինձ գո՛գ :

Պեպատիւն Դահճապետ :

Ո՛չ գիտացեր՝ ցայս վայր արդեօք ,
զեգիպտոսի՝ փրկիչ խելօք •
փսոմիթամիանէ՝ ո՛ր է այլ ոք ,
թէ ոչ փեսայս՝ գիւցազնաշուք :
Սա յակօբայ՝ աճեցուն տունկ ,
որդեակ սիրուն՝ իւղ անոյշ , խունկ •
որ ընդ պէսպէս՝ փորձ անց բազմօք ,
ոսկի ՚ի բովս՝ զտեալ կամօք :

Դահճապետ :

Չբերայեցի՛ն՝ ասես մանուկ ,
արդ աճեցեալ , ծանեայ ստոյգ •
ես զնորայն՝ գիտեմ յատուկ ,
զառաքինի՝ զգործըս ծածուկ :
Ինձ ծառայեաց՝ մանուկս որբուկ ,
՚ի տան իմում՝ ու՛յ գառնուկ •

այլ իմ երինջ, ասեմ, ջատուկ,
գայլ գիշախանձ՝ եղև գաղաուկ:

Անգամագիւտ՝ գտեալ յողոք,
արատ գնէր՝ բամբասանօք.
Վինչ ողջախոհս՝ սյս, սբ մտօք,
յանձն առ զբանտ՝ և կապանօք:
Լոճայ և զօր եցոյց փայլմունք,
լոյս ՚ի խաւար անդ մշտաբուղիս.
տեսիլ մեկնէր՝ սբ պատգամօք,
զի ել երազ՝ արանց յամբուկ:

Քրճապէք:

Ահա նովին՝ եհաս կարգօք,
յայս աշտիճան՝ պատուոճոյ փառօք.
փարաւունի՝ մուայլ ըզհոգ
փարատելով՝ պայծառ մտօք:

Յայնմ օրէ՛ բազում ամօք,
սա զեգիպտոս՝ ելից բարեօք.
ած և զհայրն՝ եղբարբք իւրովք,
որ բազմացան՝ աստ աւելեօք:

Այլ ** երազէք:

Ո՛չ վայրասպար՝ ինչ գիպուճածովք,
՚ի ճահ եղեն՝ դմա գահոյք.
գիտէք, զի՛նչ ինչ՝ կրեաց բազմօք,
որպէս լսեմ. մատաղ տիօք:

Զյաջաղանս՝ չար մախանօք,
զիւրոց եղբարց՝ պատճառանօք.
զի էր ծաղկեայ՝ պատմուճանօք,
յայտնիչ տեսլեամբ՝ զ՚ի վերուստ շուք:
Ոյր վն՝ յառնեն՝ եղբարք ինուկք,
զարիւնն ըմպել՝ արք յանդգունք.

այլ

այլ գուժ միոյն՝ շարժեալ աղեօք,
 ետ արկանել՝ 'ի գուբ ցաւօք:
 Խորհուրդ յաղթեաց՝ վերին կամօք,
 տալ 'ի վաճառ՝ մահու մտօք:
 Խաբօղ խաբի՝ անխաբն իրօք,
 Թէ գազան չար՝ կեր զիմ մանուկ:
 Արդ տեսանէ՞ս, զի սա առ մեօք,
 տնասուութի՝ երկնից է լոկ:
 յոր սկզբանց՝ անկարծելեօք,
 փրկիչ տո՛ւալ՝ մեզ դերի ոք:
 Թէ որոճեն՝ զայս վէպ մտօք,
 Իմաստ բաղեն՝ շատ, ողջախոհք:
 և Թէ յատեան՝ կանխէ միշտ ոք
 ողջախոհիս, կրթի բաղմօք:

Մարդիկն:

Եւ մեք եկաք՝ այնու մտօք,
 ո՛ր է, մնամք կարօտանօք:

Ճատայն:

Հայր իւր հիւանդ, մեռաւ արդեօք,
 վասն այն յամէ. Թո՛ղ, անցցէ՛ սուգ:

Օրինակ. ք:

Յո՛ւնէ՛ Բաբելոնոն:

Մի և մի ոք՝ 'ի մարդկանէ,
 Թէ և իցէ՝ փսոմիթոմփանէ,
 Գոգցէ ապրիլ՝ 'ի մահո՛ւնէ,
 Ին՜նա, սգալ ոչ զայնմանէ:
 Տեսէք, և զայս, 'ի սկզբանէ,
 Ի՛բր՝ ողջախոհ՝ բարեխառնէ:

անձին ըզմահ՝ միշտ յուշ առնէ ,
 յուսով հանգերձ , թէ՛ և յառնէ :
 Սուգ սիրելւոյ՝ չափով դնէ ,
 ոչ ծայրայեղ , որ խոտանն է .
 և ոչ անհոգ՝ զանձն իւր սպահէ ,
 իբր անզգայ՝ զուրկ ՚ի բանէ :
 Նոյնօրինակ , և նոյն բան է
 ուրախու թէ՛ յիմ կանոնէ .
 ուր բերկրառ ի թ՝ ինչ սպասահէ ,
 խնդահ չափով՝ որ սպատէ՛հ է :
 Մի անսպասկառ՝ ծաղր ՚ի ձայնէ ,
 այլ ծաղկաբոյս՝ յանոյշ սրտէ .
 զի որ յանչափս ինչ խնդայցէ
 ընդ անցաւորս , յետոյ լայցէ :
 Որ անսպատճառ՝ խինդ ցուցանէ ,
 աչխարհ զնոյն՝ խենդ առձայնէ .
 որ անսպայման՝ լը մանկանէ
 խայտայ յոչինչ , միտք ծանծաղ է :

Խոհեմառիւն :

Զխարդ ոք չափ՝ անձին դիցէ ,
 ՚ի հարսանիս՝ թէ երթիցէ .
 ուր այր զարամբ՝ յելլեւ է ,
 անչափ առնել՝ զոր ՚ի ձեռս է :

Բարեխառանուրիւն :

Զգօնու թէ՛գ՝ օրէնքն ասէ ,
 զարժանն , զոր սէրդ ինձ հարցանէ .
 չափով գինին՝ ուրախ առնէ ,
 և իւզ՝ զոճարթ՝ զոգին վառէ :
 Հաց՝ հացկերոյթ , որչափ մեծ է ,
 սիրտ հաստատել՝ բան իւր գործ է .

զորով զանցեալ՝ ոք, յանցանէ,
 զեղջ յափրութէ՝ փոյթ հասանէ :
 'ի հարսանիս՝ երթն արժան է,
 միայն զգոյշ՝ 'ի զեղծմանէ .
 զոր գեղեցիկ՝ ուսուցանէ,
 փրկիչն եկեալ՝ երբ զայն օրհնէ :
 Գինւոյն անգամ՝ թէ նուճաղէ,
 սատար սիրով՝ մատուցանէ .
 խկ թէ 'ի ջրոյն՝ էք զայն առնէ,
 իմա, գինւոյն՝ լաւըն այն է :

Արդարութիւն :

Արդարեւ այն՝ այր արդար է,
 որ 'ի կոչունս՝ զինքն յարդարէ .
 տեսի ոչ, զոք՝ 'ի մարդկանէ,
 որ յուժող, 'ի կեր՝ ոչ զանցանէ :
 Արդ տուր կանոն՝ զոր արժանն է,
 նախ աւագացս՝ դու զայնմանէ .
 ապա թէ ոչ՝ այր չքաւոր,
 թո՛ղ վայելէ՝ զոր գտանէ :

Յօշոյն :

Նախ բուռն հարից՝ զյետին բանէ,
 որ զօրութի՛ք՝ առաջինն է .
 կանոն ձեզ տաց՝ այսօր յանձնէ,
 եկայք կերայք՝ յիմ սեղանէ :
 Խակ որ բանի՛ճ՝ 'ի կանոնէ՝
 բարեխառնիս՝ առածն այն է .
 Կեր առ 'ի կեալ, արբ զովանալ,
 մի կեար յուտել, գինին չայրէ :
 Մոռնոգ մարմնոյ՝ տէտք 'ի հարկէ,
 այլ ըզմասս՝ ո՛ր հարկ առնէ .

ո՛չ յաւելորդ՝ 'ի կերակրոց ,
 և յըմպելեաց՝ ախտ շատ յառնէ :
 Ուր բանաւոր՝ յայս սխալէ ,
 նա անբանից՝ հաւասարէ .
 որոց և գո՛ւ՝ և կեալ՝ այն է ,
 զոր ուտիցէն , և ըմպիցէ :
 Իսկ բանեղէն՝ մարդոյս ճահ է ,
 և հաց բանին՝ որ անմահ է .
 զի ո՛չ հացի՛ւ՝ միայն կեցցէ ,
 այլև բանի՛ւ՝ առ 'ի փոնէ :
 Առ այս եղաւ 'ի սկզբանէ
 պատուէր պահոց . պահք իսկ բանն է ,
 յոր յանցուցեալ՝ 'ի բանասարկո՛ւնէ ,
 'ի բարեխառն՝ ելաք վայրէ :

Ունայնասէր պճնօղ :

✱ Եւ զի՛նչ փնաս՝ 'ի հանգերձէ ,
 որ գեղեցիկ՝ զիս զարգարէ .
 քանզի լսեմ՝ զբարեխառնէ ,
 Թէ՛ և առ այս՝ նա բան խառնէ :

Յո՛ւնէի :

Եւ կարի քաջ՝ այն ինձ անկ է ,
 յետ այն ելից մեր 'ի գրախտէ .
 ո՛չ մաշկեղէն՝ հանգերձ շատ է ,
 քեզ , զոր և հօր՝ քու՛մ փր պատէ :
 Դարձեալ ինձ անկ՝ միշտ այն բանն է ,
 որ և ըզլնացս՝ մարդոյն յայտնէ .
 Թէ ո՛չ գիտես , զի գրեալ է ,
 հանգերձք , ընթացք՝ պատմէն զառնէ :
 Հանգերձ զքե՛ւ՝ արկ , որ ծածկէ ,
 և 'ի ցրտոյ անգամ՝ սլահէ .

Իսկ

Իսկ զԻ՞նչ զարդք էն՝ էթէ մնայցէ
 մարմին քո մերկ, կամ զփայցէ :
 Ո՞չ աստաքէն՝ զքեզ յայտ առնէ,
 սին պճ՛նասէր, որ զօշոտէ .
 որ տգիտաց՝ գուցէ աղդէ,
 այլ իմաստնոց՝ յաչքս ծաղը է :
 Եւ որ ծանր՝ ծախըս առնէ
 քան զիւր ըղկար՝ առ մարդկանէ,
 ո՞չ աւագաց՝ նախատ դնէ,
 աղքատ հպարտ, անուէտ զանձնէ :

Ազնուական բարեկեցի :

Բարի է բանդ, որ միտ դնէ,
 բայց աղաչեմ, բարեխառնէ .
 արդ միանձանց՝ և հրամայէ՛,
 ըղձև գծուծ՝ հանել յանձնէ :
 Սոպա է զգեստ՝ որ ՚ի ստուէ,
 և խիտ ցփսի՝ խորդ ՚ի մազէ .
 սքեմ՝ խոշոր՝ խրտուցանէ,
 հին գրգէտակ՝ զիմ սիրտ խառնէ :
 Թո՞ղ զի ուտեստ՝ այնուէս խեղճ է,
 չասեմ տաղտուկ, որ ինձ խիղճ է .
 ոմանց բակլայ, թան յոստանէ,
 փուտ սրաքսիմատ, հաց յանուճանէ .
 Այլոց անժուր՝ ապուռ մի է,
 և այլ կցորդ, թէ գտանէ .
 գինի և ոչ իսկ՝ մտանէ,
 ընդ խուղ անձուկ և ՚ի դրանէ :
 ԶԻ՞նչ ասացից՝ զմենաստանէ,
 որ զնձ՝ քաջ դարմանէ .

Թէ զգեստու, Թէ կերակրոյ,
լաւ են սպաս՝ ՚ի սկզբանէ:

Մինչ զի ցորչափ՝ ինձ յաջողէ,
յայտախիսի վանս՝ այցել կամ է.
ուր ՚ի մեծէ, և ՚ի փոքունէ,
չատ մեծարիմ, փր շէն սպահէ:

Յ.Է.Է.:

Ո՛ր մտացի, ո՛ւր ուսեսալ է,
քո՛ լը հաճոյս գատել զայլմէ.
նոր հեղեաս՝ գիտես, ո՛վ է,
ըստեազգեաց՝ յանասպատէ.

Ճգնող գովեալ՝ առ ՚ի փնէ,
նման նմին՝ չիք մարգարէ.
այլ ինքն փր՝ մեղ նմանէ,
զգեստ, ուտեստ՝ ոչինչ խտրէ:

Ասրա ուրեմն՝ ՚ի մեր կամս է,
բուռն հարկանել՝ զկամաւորէ.
խոնարհութի՛ն՝ ձև տո՛ւնեալ է,
ուր զայն տանել կարող իցէ:

Այլ մեր բանն է՝ զճանապարհէ
հասարակաց՝ որ դիւրինն է.
մի խոտորիւր՝ գէթ յայսմանէ,
լէր բարեխառն, որ հրաման է:

Զգաստ:

Յանկամ լսել՝ ըզժուժկալէ,
մարմնոյ մարտին՝ ի՛նչ ժուժկալէ.
զողջախոհին՝ կատարմանէ,
զոր փորձութի իւր պսակէ:

Յովէէի :

Չայդ խնդրեսջեր այր դու յայլմէ ,
 յետ ծնընդեան ան 'ի կուսէ •
 զոր իմ յակոր հայր դուշակէ ,
 ծագել երբեմն 'ի յուգայէ :
 Եւ ես ասեմ լը մարգարէ ,
 եկ հարց յայնժամ հարց զայդմանէ •
 զի եգիպտոս յայնժամ փայլէ ,
 կուսակրօնիւք առ 'ի շնորհէ :

Օրինակ • Գ :

Պայեւիտ :

Այր և եղբայր՝ իմ դու աւագ ,
 եղև ըստ բան՝ քո բաւանդակ •
 զի պահեցի՝ զայս մի եօթնեակ ,
 չոր աղուհաց՝ քան քառասնեակ :
 Այլ տակաւին՝ կայ հակառակ
 հողւոյս՝ մարմինս այս ստամբակ •
 զի՞նչ արարից՝ այլ դժնդակ ,
 աստ ո՛վ հայր՝ ինձ համարձակ :

Պիճն :

Եւ պահեցեր՝ խորհուրդ յստակ ,
 եթէ թողեր՝ անսանձ քուռակ •
 և աղօթից՝ կամ հպատակ ,
 որ չլինիս՝ դիճաց ծանակ :
 Չի՞նչ շահ պահել՝ սովեալ անյագ ,
 հողւով անհող և խստամբակ •

Երթ խորտակեա՛ զկամֆըրդ միակ ,
որ խորտակի՛ դիճին բանակ :

Պայէսիոս զանչն :

Արդար ասաց , իմ է վրիպակ ,
'ի միտս , 'ի կամս՝ իմ բովանդակ •
Ղի դրուէք մտացս՝ զգայարանք ,
էն անպարիտպ՝ անցունդ՝ անփակ :
Եւ չար կամացս՝ Թու՛ ի ներհակ ,
զոր ինչ առնեն՝ վեց իմ եղբարք •
Մինչև խեռալ՝ ինձ դժկամակ ,
ընդ գուզնաբեայ ինչ ճախողակ :

Ազնուականն :

Ո՛ւր պիմէնի՛ հօր է սենեակ ,
որ Թարգմանի՛ հովիճ գիտակ :

Պայէսիոս :

Տեսե՛ր փապար՝ մօտ վիմամակ ,
անդ դադարէ՛ նա՛ միայնակ :

Ազնուականն :

✠ Ողջոյն ընդ քեզ՝ անբայ , մենակ ,
գորէ ես պիմէն՝ հայր հասարակ :

Պի՛ճն :

Ողջամբ եկիր , ո՛վ ես որդեակ ,
պիմէն չէ՛ հայր : չունի զաւակ •
Թէ սք ըզվարս՝ ծնանէաք ,
անշուշտ և հօր՝ նմանէաք :

Ազնուականն :

Թէ գուք այսպէս՝ խօսիք , սք հարք ,
մեք զի՛նչ գողցուք՝ աշխարհավարք •
արդ ես եկի՛ այր ոք անարդ ,
լսե՛լ 'ի քէն՝ բան մեծահարկ :

Ը

Քան

Քանզի խորհուրդք՝ մտացս յուզակ ,
 'ի հին յածեալ՝ սք օրինակ ,
 յովսէփ ասեմ՝ ողջախոհակ ,
 նա զիս յլեաց՝ աստ յաղբերակ :

Պիճն :

Չեգիպտոսի՝ զայն արեգակ
 թողեալ՝ խնդրես նոր մալորակ .
 և մեր թէպէտ՝ աստ շրջանակ ,
 այլ առ նովաւ՝ աներևակ :
 Բայց արդ՝ ասա՛ , դու ինձ սրգեակ ,
 ազան իցես , թէ կասպ սսակ .
 զի լը անձնիւր՝ անձին վիճակ ,
 խրատ և դեղ՝ կայ առանձնակ :

Ազնուականն :

Ես շուարեալ՝ յուզի արձակ ,
 ցարդ ալէկոծ՝ կամ յերկծովակ .
 պէսպէս ծփիմ՝ հողմով նաւակ ,
 դու անձ՝ լէր ինձ ուզղեակ :

Պիճն :

Ո՛րդեակ , տիօք՝ չես ինչ դու խակ ,
 այլ կատարեալ՝ 'իչափ հասակ .
 և ոչ մտօք՝ ես անտեղեակ ,
 թէ 'ի քո կամս՝ է այդ՝ միակ :
 Ա՛ռ և 'ի գրոց՝ քեզ օրինակ .
 կայ և 'ի լրոյ՝ տեսոյ , ցուցակ .
 ապա անձամբ՝ անձին կամակ ,
 զարժանն ընտրեա՛ քեզէն վիճակ :
 Մի յայլոյ բանս՝ կապիր սրգեակ ,
 դուցէ լինի՝ եւք դժկամակ .

Թ

I

որ

որպէս փորձիւ՛ , տեսաք , լուսաք ,
 դժգոհուլթի՛ շատ , դժնդակ :
 Ձի խրատատուն՛ եղև ծանակ ,
 և խրատառուն՛ բուն նշաւակ ,
 ուստի յորդեն՛ զուր թշնամանք ,
 և անիրաւ՛ չար բամբասանք :

Ազնուականն :

Ո՛չ հայր , չասեմ , կապել զարձակ •
 և ո՛չ խրատ՛ տալ բացարձակ •
 այլ զայն ժտեմ , ուսո՛ միակ ,
 որ այն իցէ՛ բարեվիճակ :

Պիճն :

Ո՛չ ես , պօղոս՛ փող երկնառաք ,
 ճէ՛ նա , այլ՛ Խոր , խօսի յստակ •
 լուծ յսի՛ է անուշակ ,
 այլ ո՛չ որոց՛ են անձաշակ :
 Լուծ Յի՛ է դառնորակ ,
 այլ հեշտ թոճի՛ առ ախորժակ •
 որ կարողն է՛ տանել , տարցի •
 մեք 'ի Խնէ՛ այսպէս ուսաք :

Ազնուականն :

Գիտեա՛ , չէ՛ կեանք՛ Յի կեանք ,
 տառապագին՛ միշտ տու՛այտանք •
 ո՛չ սլակասին՛ սէսպէս փորձանք ,
 ասէ երէցն՛ անդ 'ի սլակ :

Միայն կան անդ՛ և այլ սփոփանք ,
 յորոց զուրկ են՛ ձերային կեանք •
 արդ հարցանեմ , որք իցեն ջանք
 արդիւնաշատ , և անվտանգ :

Պիճին :

Ուր են փորձանք , անդ և վտանդ ,
 զի փորձանօք՝ լինի վատ անկ •
 արդ՝ քո բանի՛ն , այժմ՝ տեսաք ,
 Թէ է Ծ՝ փորձանուտ ցանդ :

Արդիւնք լինին՝ ուր աշխատանք ,
 բայց Թ՛յ՝ հաճոյականք •

արդ դու ասա՛ , ո՛ւր գտանին
 գիւրաւ այս ջանք՝ արդիւնականք :

Աշխատանքն :

Թէև խորին , այլ յայտնի բանք •

ուստի լուծան՝ տարակուսանք •

յայտնի լինին՝ և հետեւանք •

Թէ ընտրելի ինձ ձեր այդ կեանք •

Պիճին :

* Մի անխորհուրդ՝ լիցին ընտրանք ,
 զճիւղք վաղվաղ՝ են անպիտանք •

եկ , ուր եկըն՝ բանիցըս կարգ ,

լուր և զվեր՝ հարկ , և ըզյարգ :

Աստ փորձանաց՝ փոխին անուճանք ,
 ուր փորձուԹիք՝ են զանազանք •

Թէ յուլացար , ահա վտանդ ,

Թէ տքնեցար , ահա փրկանք :

Եւ յ՛Ծի՛ գոգ , նոյն են բանք ,

այլ ճիմանան՝ զայն՝ զբաղանք ,

են որ ԹեԹև՝ գրին՝ յանցանք ,

չատ են ծանունք՝ լեռնանմանք :

Խակ մենացեալ՝ անձին իւր կեանք

է պատերազմ , ոչ զառանցանք •

հանդիսացեալք՝ լը մահ, լը կեանք,
 ցայդ և ցերեկ՝ աստ զօրականք:
 Եւ զի այսգոյն՝ են աշխատանք,
 վարձք լը նմին՝ են անսպայմանք.
 նախանձ յանձին՝ կալ, ոչ մախանք,
 ուր կուսակրօնք՝ են վեհ իշխանք:
 Չեն շատ նոցին՝ ապաշխարանք,
 առ հանդերձեալ՝ փառաց վարձանք.
 շատ է նոցին՝ անանց պարծանք,
 զի են ՚ի վեր՝ վերօթեանք.

Անուշականն:

Իրաւացի են գովասանք,
 զոր աստ, և անդ՝ ունին կուսանք.
 մարմնով յերկրի՝ են սք հրեշտակք,
 հոգևով յերկինս՝ վերնաքաղաք:
 Այլ փորձու թէց՝ կալ հակառակ,
 տկար մարմին՝ խիթայ միակ.
 արդ աղաչեմ, ոչ ամաչեմ,
 ուսո՛ առ այս՝ ինձ կարգ և հնարք:

Պիճն:

Լուր, ոչ լինիս՝ ժուժկալ այլազգ,
 թէ ոչ անձ՝ տայ, են առածք.
 ծանիր, յուամէ՞ է շնորհ ազգ ազգ,
 որով պճնին զգաստից դասք:
 Պահեան զգանձ՝ զգոյշ, անպարծ,
 զի մի ոք գող՝ հասցէ յանկարծ.
 դիր պահապան՝ ամուր քո գրաց,
 դիւրաշրջիկ՝ զգայու թէց:
 Այլ առաւել՝ կրկին աչաց,
 և կրկնափեղկ՝ շարժուն ջրթանց.

խոնարհուածի, և լռուածի,
 զոյդ աղօթից՝ և արտասուճաց:
 Մեռելուածի՝ մարմնոյ մեղաց,
 մնալ ոչ թարց՝ աշխատանաց •
 պահք առ նմին՝ հարկեւոր սանձ,
 որ շանաստէ՝ տանել բեռանց:
 Խորհուրդ բանալ՝ հոգեւոր հարց,
 յայտնէ զգիւնն՝ զանտես հնարս •
 հնազանդուածի՝ անկեղծ և սլարղ,
 հանէ ՚ի դաս՝ մարտիրոսաց:

Ազնուականն:

Հայր, հաւատա՛, որ առաքեաց
 զիս յորս քո՛ առնուլ ըզդաս •
 արդ ՚ի համար՝ աշակերտաց
 քոց՝ համարեա՛ զիս զանարժանս:

Պիճէն:

Աջ օրհնելոյն՝ ըզբեզ օրհնեաց,
 և օրհնեսցէ՛ զօրհանապազ •
 սիրով զբեզ՝ ես ընկալայց,
 այլ դու փորձեա՛ զխորհուրդ քո զայս:
 Եթէ կամիս՝ չունել պակաս,
 երթ վաճառեա՛ նախ զստացունձ •
 եկ զկնի՛ ՚ի սկիտոյ վանս,
 մուծից ըզբեզ՝ ՚ի վարժարանս:
 ✠ Զի այս գառք են՝ առաքինեաց,
 լա համարոյ՝ քառից ծղկնեաց •
 նախկին դպրոց՝ է համբակաց,
 և յՅի՛ ընտիր դպրաց:
 Արթին յուսումն՝ սնակիտաց,
 ձերտ ՚ի սաղմոս՝ ցաւետարանս •

որ է լրումն՝ սք օրինաց,
 պահարանու թք՝ պատուհիրանաց :
 Երկրորդ է դաս՝ քերականաց,
 դեռ յՅի՝ կարգացողաց •
 ոյք են հմուտք՝ հոգևորաց,
 ՚ի մէջ անգէտ՝ պարզամտաց :
 Վան և նմանք՝ ճարտասանաց,
 քո պէս յուզակք՝ բանից քարեաց •
 մինչև առած՝ յանկի ոմանց,
 կայ յՅի, չիք յանասպատս :
 Երրորդ դաս մեծ՝ վանականաց,
 իմաստասէր՝ առաքինեաց •
 ոյք են ներկուռ՝ և գիտութեց,
 այս հոգևոր՝ ճանասպարհաց :
 Աեանըս վարեն՝ հասարակաց,
 մեղրավաստակ պարք սք մեղուճաց •
 և առ օգուտ՝ մերձաւորաց,
 լոյս Յի՝ են միշտ վառած :
 Չորրորդ իմն ըզվերին դաս,
 ոյք ՚ի լէրինս՝ են մեհակեաց •
 թծաբանք՝ խորհրդազգած,
 թծուսոյցք՝ միտք խորիմաց :
 Տես, յակօրեան՝ սանդուղք են այս •
 վերտանե լի՝ ընդ աշտիճանս :
 Տէր հաստատիչ՝ առաքինեաց,
 հաստատ պահեան զմո՛ր դաս :

Մ Ի Ա Բ Ա Ն Ո Ի Թ Ի Ի Ն

Գործոց ընդ Բանին :

Օայս վայր են բանք մեր զբանից ,
և զգործոց ըստ պատշաճից .

Ժամ է ասել և ասկաւուք
զերկուցն ը նոյն հետս ընթացից :

Ջի են ոմանք յառաքինիս՝
յաչըս անձանց , ճոխք լն բանից .
բարողք հանգոյն բեմասացից ,
և խբատատուք միշտ աշխարհիս .

Այլ վերջացեալք 'ի հանգիսից
գործոց բարեաց՝ անձամբ յանձինս .
բժիշկք այլոց՝ բուժիչք յախտից ,
ինքեանք հիւանդք և ախտալից :

Են և յուղվք , դու մի լիցիս ,
որ դեգերին 'ի սոււա կարծիս .
որպէս այն թէ հանգոյն խօսից ,
գործովք իցեն և բարեւից .

Ջլեզուս իւրեանց՝ գործի բանից ,
ձեռս առդնեն՝ ժիր գործեւիս .
ուր նշաւակ են բուրրից ,
արք անպիտանք լն գործոյից :

Այլք խոստաբանք՝ փոյլթ սիրալից ,
խօսիւք կարծեն ըսուլ զպարտիս .
'ի փորձ գործոյն՝ եթէ նայիս ,
են միշտ անգործ , մի խաբեացիս :

Այլ չարագոյն այն է լը իս,
 նոյնպէս լինել յանձայինս •
 միշտ խոստանամք՝ օնն ըզբարիս,
 պտղաբերեմք միշտ զանբարիս :
Տկարուծք թէ անկանիս,
 ներող է օր, ուր փոյթ ունիս •
 բայց չարուծի խաբէբայից՝
 յոյտ է, գրի յաններելիս :
 * **Բ**աբէ ուրբան է գովելի,
 այր գործունեայ՝ զոյգ ընդ բանի •
 եթէ մարդկան հաճոյ լինի,
 քանի՞ կարծես՝ իւրում հաստչի :
Թագաւորաց կալ առաջի,
 արժան՝ այր շոյտ և զգոյշ՝ ասի •
Թագաւորին թագաւորաց,
 ոչ վայելուչ է աւելի :
Հանպա լիցուք լը արժանի,
 ծառայք վեհին երկնաւորի •
Ճիր գործօնեայ յամենայնի՝
 լը ակնարկել իւր հրամանի :
Ձեռք լը ոտից՝ տէս՝ ի մարմնի,
 զոյգ են՝ լինել աջող գործի •
 որպէս և աչք՝ լը լսելի,
 կրկին տոճան՝ մեզ պիտանի :
Սոյնօրինակ գործ լը բանի՝
 է պահելի միշտ զուգակի •
 և երկոցունց ուղիղ լինի
 ընթացք, յորժամ բարւոք քննի :
Միտք գառաւոր՝ միշտ ընտրելի,
 արթուն, ուղիղ, լը կանոնի •

Կամք գործադիր՝ զոր է բարի,
 կարողութիւնք իւր լի կարի:
Առ կռուութի գործոյ լի բանի,
 զայս առ կանոն, կապեալ յուշի.
 բան միշտ սակաւ, գործ շատ լիցի.
 արդիւնք յալթօղ՝ քան զոր կարծի:
Խորհուրդ երկար՝ ի խորս սրտի,
 ՚ի ժամ գործոյ՝ փոյթ անդ պիտի.
 կայ և խորհուրդ հարցանելի,
 ուր և որոց, քաջ կռուելի:
Թէ միշտ գործես՝ դու լի մտի,
 ստէսլ զղձաս, դարձ ոչ լինի.
 ուր խորհրդով՝ ինչ վճարի,
 սարջանալ՝ հազիւ լինի:
 Զարմանք մի մեծ աստ զես ունին,
 զի մարդ մարդոյ ոչ հաւանին.
 ուր հակառակ փորձն է սորին,
 զի շատ լաւ է բան ընկերին:
Ոչ ապաքէն ամենեքին,
 փորձեմք յանձինս ըզհաւաստին.
Խորհուրդ, խրատ տամք՝ ի բարին,
 այլոց՝ քան թէ մերում անձին:
Ուր տեսանեմք զոք ցաւադին,
 կի՞ վարանեալ ՚ի խորհրդին.
 բանիւք բարեօք խորհուրդ նմին,
 տամք լի ոճոյ սողոմոնին:
Արիանամք յայլոյ վշտին,
 վահագնաբար սիրտ տամք նմին.
 և իսկապէս լի մեծ մասին,
 արժանալուր քանք մեր թուլին:
I 5
Սա

Սակայն եթէ անձամբ անձինն ,
 յայն կիրս անկցուք մեք վշտագինն ,
 անդ բթանամք մտօք բնաւին ,
 և ոչ գիտեմք սիրտ տալ անձինն :

Արդ 'ի միտ առ աստի զյայտնին ,
 թէ բաւական չէ ոք ինքնին •

և զի պէտք են լսել բանին ,
 զոր այլք ազդեն մեզ լը տեղին :

Եւ այս պատճառք հերիք լինին
 որսալ զմիտս վերժանողին •

այլ կամք անձին անձնիշխանին
 գիտեն ընտրել զհաճեւին :

Տացէ Թժ՝ կամաց քոյին՝
 բերիլ միայն յիւր խնդրելին •

յորում է զարդ բանականին ,
 երթալ զհետ իւր վախճանին :

Այս է վախճան և քերթողին ,
 և սոյն իննգիր աղերսաւին •

նոյն և բանի գործնականին ,
 զոյգ լը գործոյ բանականին :

Վերջաբանութի Գերբողի :

* Ո՛վ բանասէր՝ գործասէր գու ,
 բնկալ զընծայս՝ գրոյս խրատու •
 ուր բան լը գործ՝ հիւստնած զարդու ,
 են և առնեն՝ քերթունած ազգու :

Ես անկեցի , ուռգեալ գու ,
 աճեցուսցէ անկողն իմ , քոյ •
 ծաղկիլ բանիւ ըստ գարնայնոյ ,
 գործով սրտուղ տալ աշնայնոյ :

Ապա

Ապա թէ ոչ օր և ժամ գոյ ,
 զի այց առնէ՝ մեզ օր այգւոյ .
 և ընդ բանի և լէ գործոյ՝
 հատուցանէ՝ միոյ միոյ :

Ո՛չ ճառեցի .քեզ զհաւատոյ ,
 և զյուսոյ և զսիրոյ .
 որոց այլ ճառ ուրոյն պիտոյ ,
 թէև պատրաստ արդէն ելոյ :

Այլ յայտնեցի և լն չափու ,
 և զսոցին պէտըս արգոյ .
 յընթացս բանին՝ յընթացս գործոյ ,
 յորգորական լն նոյն հետոյ :

Արդ՝ ՚ի վախճան մերոյ ուղւոյ ,
 հանգիստ առեալ՝ լն խոնջեւոյ ,
 նունագս յօգեմ .քեզ և երգոյ ,
 վերասլանալ ուժով ողւոյ :

ՅԱԻԵԼՈՒԱԾ ԵՐԳՈՎ:

Ա. ԵՐԳ 'Ի Վերայ անցից Իեհցաղոյս, Գրեալ
'Ի ճակորդոսիէ. յամի 1802. ռմ'Տա:

(Ի ձայն, Վերաւորեցայ մեղօք:)

Քառասնամեայ արդ տիօք՝
 վեցամսեայ փորձի,
 անձն իմ անփորձանաւոր՝
 յալէծուփ ծովի .
 յօրինակ այս կեհցաղոյս՝
 անդադարելի .
 ազատեա՛ զիս տէր իմ տէր,
 մի առնիր հեռի .
 ազատեա՛ զիս տիրուհի,
 յալեաց աշխարհի :
 Ծով ինձ ըսպիտակ եղև՝
 'ի տեղի կարմրի .
 յանապատ անկոխ յածեալ՝
 կասլուտակ դաշտի .
 որ էր հին՝ նորօրինակ
 միշտ անկ Տի . ազատեա՛ ևն :
 Հնչէր յունկն իմ հին քարոզ՝
 գրոց հայրենի ,
 Ծովասարաս միշտ գիտել՝
 ըզվիճակ երկրի .

այլ փորձ անձնական ծանոց՝
 զիմառտ կենդանի • ազատեա՛ւ ևն :
Տեսի 'ի ծովու ընթացս՝
 կերպարան ոչ մի •
 այլ՝ ժամ՝ի ժամէ փոխեալ՝
 գոյն ազգի ազգի •
 տէս դու ինձ զաշխարհս ամէն՝
 յար այլայլելի • ազատեա՛ւ ևն :
Անունամբ և արդեամբք՝ է ծով
 դառն ջուրց ժողով •
 և աշխարհ աշխարելի՝
 ծով յոքնավրդով •
 երկոցունց գուհասարակ՝
 անցաւոր փութով • ազատեա՛ւ ևն :
Ո՛վ զիարդ պատահ 'ի ճահ՝
 ներբող մեծագով,
 պանծալ յընթացս խոյանաց՝
 անհետ թուչելով •
 ուր դանդալութի ծովուցս՝
 բերէ մեծ դարով • ազատեա՛ւ ևն :
Յամել նաւու 'ի բացի՝
 անդ մնաս յուղով •
 ալէկոծ մշտատառան՝
 ձախողակ հողմով •
 նոյն 'ի ծանր հոգս աշխարհի՝
 հոգւով ծփելով • ազատեա՛ւ ևն :
Յամել նաւու 'ի խարխիս՝
 ոչ ընդհատ գուղով •
 զոյգ ընդ այլ տատամսութեց՝
 կրել յեաին սով •

նոյն որ կապի ընդ երկրի՝
 յագի սովելով . ազատեա՛ւ ևն :
 Ո՛ր թողից զչար արկածս՝
 յետին վտանգի ,
 նաւակոծ՝ նաւաբեկեալ՝
 բաղխամբ ըզքարի .
 տեսանես և զբիւրս յերկրի՝
 խորտակեալ յողի . ազատեա՛ւ ևն :
 Թէ հին է նաւդ՝ ահա ահ ,
 թէ արդ . քայքայի .
 ծերու թի . քաջ նշանակ՝
 որում միտս ունի .
 իսկ մանկու թի՝ մակոյկ ,
 որ գիւրաւ շրջի . ազատեա՛ւ ևն :
 Թէ ծանրեալ բեռամբք , վտանգ
 ընկղման՝ յայտնի .
 մեղօք ծանրաբեռն անձին՝
 օրինակ լինի .
 քայց ճառաքինւոյն կայ ահ ,
 զի մի սայթաքի . ազատեա՛ւ ևն :
 Թէ ՚ի խորս միսիս ծովու ,
 երկիւղ մրրկի .
 մի խաղար և գու յանդունդս՝
 հողոց աշխարհի .
 և յանապատի երկիր՝
 նստիլ ՚ի վիմի . ազատեա՛ւ ևն :
 Յաջողութի , հողմավար՝
 փառաց օրինակ .
 յեղակարծ ճախողութի՝
 հողմոց նմանակ .

բաղմագանձ նաւ մեծութեց՝
 ցնդեալ ՚ի յատակ • ազատեա՛ւ և ն :
Առագաստ լիապատար՝
 պատառի համակ •
 փքոցուռոյց, որ սոնքայր՝
 դտանի ծանակ •
 հեղիկ ընթանալեաց նաւ՝
 անքոյթ աջողակ • ազատեա՛ւ և ն :
Մի պարծիր, յառաջադէմ՝
 յընթացս գիտութե •
 յանկարծ յառնէ քեզ ՚ի խորս՝
 մռայլ մ՛թութեան •
 ուր կարծէիր յառաջել՝
 հեռք ՚ի յետս դառնան, ազատեա՛ւ և ն :
Մի ցնծար ընդ միջօրեայ՝
 լուսափայլ անուճան •
 դայ գիշեր խաւարսմած՝
 վատհամբաւութե •
 լուսին փոքր՝ մեծ միսիթար,
 թէ ժուժես լրման • ազատեա՛ւ և ն :
 Կա՛լ անշարժ ըզքո գիտակ՝
 յասող բեւռական •
 Ը մէգ, Ը մութն՝ ՚ի ցուցակ
 առաջնորդական •
 ասող ծովային՝ Մարիամ,
 միակ օգնական • ազատեա՛ւ և ն :
 Ղէկ հաւատոյ՝ քաջ ուղղիչ՝
 ընդ ուղի արքունի •
 խարխիս Յուսոյ՝ ազատիչ՝
 ՚ի հանգիստ բարի •

Սէր 'ի վեր սլացուցի՞ն՝

կէտ նպատակի • ազատեա՛ւ ևն ։

ՀեզուԹԷ Հոգիդ բարի՛

չնչեա՛ յիս քաղցրիկ •

հանել 'ի հանգիստ հեզոց •

յո ցանկան մարդիկ •

'ի հօր օթևան հանգչել՝

յաւէ՛ք երջանիկ • ազատեա՛ւ ևն ։

Ո՛վ անսահման ծով բարեաց՝

Հայր ամենիշխան •

հան զիս 'ի ծովէս չարեաց՝

յար տանջողական •

հանգո՛ 'ի նաւահանգիստ՝

կենացդ անվախճան • ազատեա՛ւ ևն ։

Սէր անուն Յն՝ իմ յոյս •

ղեկավար ճարտար •

որ ընդ ծով աշխարհական՝

անհետ ընթացար •

անցո՛ զիս ընդ ծով կենացս՝

անմեղ և արդար •

ազատեա՛ զիս Թր իմ Թր •

մի առնիր հեռի •

ազատեա՛ զիս տիրուհի՛

յալեաց աշխարհի ։

Բ. Երգ առ ՎԵ ԱՃաճիկն՝ սպորափրոսէ
նոյն նաորդոսէ յերկաբեւոյ :

('ի ձայն , Ընտրեալ 'ի մէջ հողեղինաց :)

(Գոստա՛ Կոյս՝ դշտոյ փառաց ,
սեբասակ՝ Լոյս տիեղերաց .
մայր սեպհական՝ քոյց որդեգրաց .
Միայն յոյս մեր սբհի կոյս՝ ի քեզ մնաց :

Ողորմ՝ ձայնի՛ն՝ դոչեմք այսօր ,
Մխիթարայ՝ մեծ արքայ հօր .
անմխիթարք՝ մեք աստանօր .
միայն յոյս մեր ևն :

Յեւեց մերոց՝ 'ի վենեակոյ ,
ցայս վայր նեղեմք՝ 'ի հարաւոյ .
որ ուղղագիծ արգել ուղւոյ .
միայն յոյս մեր ևն :

Է՛ զի հաշեմք՝ 'ի խարսխի ,
է՛ զի մաշեմք՝ 'ի ծուփ ծովի .
համբերութե՛ն համբար հաշի .
միայն յոյս մեր ևն :

Չորեքտասան խարխիս արկաք ,
յերկուս տեղիս և 'ի տասնեակ .
զի յերկոսին կրկին մտաք .
միայն յոյս մեր ևն :

Եւանկաք ուրախութի՛ք ,
մտանկաք ոչ տխրութի՛ք .
զի մուտ մեր էր միշտ փախստեամբ .
միայն յոյս մեր ևն :

Բիրան՝ բերանըն թրեատու,
 շնչեաց յանկարծ հողմ ահարկու.
 վտանգ յեօին՝ յայնմ պահու.
 միայն յոյս մեր ևն :

Անգորր անուն նաւահանգիստ,
 որ ետ երբեմն նոր վեհին նիստ.
 հաղիւն ցածոյց ըղհարաւ խիստ.
 միայն յոյս մեր ևն :

Երիցս օգնեաց՝ ծովեղերեաց,
 շէն և անշէն, գիրք առ յասպայ.
 կրկին՝ անշուք ծոց մանատլեաց.
 միայն յոյս մեր ևն :

Եւք մեր անախի փութով նախագոյն՝
 նստոյց զնաւն՝ ի ծագ ծոցոյն.
 խկ մուտն անդրէն՝ գուշակ սովոյն.
 միայն յոյս մեր ևն :

Յայտնի հրաշիւք զերծաք զկնի
 ՚ի բուռն հողմոյ՝ ՚ի թուէ բոցցի,
 ՛ն ներքսագոյն գողք քառալոնի.
 միայն յոյս մեր ևն :

Յայնժամ համբաւ չար հասաներ,
 բեկման երկուց նաւաց յեղեր.
 ուր և գտան գէշ և խեղեր.
 միայն յոյս մեր ևն :

Յետագարձեալ անախի ՚ի վեր,
 հաղիւն զերծաք մեք անվեհեր.
 ՚ի լեզինա հիւրընկալ մեր.
 միայն յոյս մեր ևն :

Անգ կատարեալ զաւուրս ծննդեան,
 ուխտս ուխտեցաք յայցելուն տան,
 Խբ

Ի՞նչ տիրամօրդ պատկերին այն,
միայն յոյս մեր ևն :

Հասեալ յետոյ՝ ՚ի վարդարանն
անուռն, որ մօտ է ՚ի ռակուզայն,
նորոգեցաք զուխտ առ Աբբայն .
միայն յոյս մեր ևն :

Քսանօրեայ ժուժեալ անդէն,
է տարեգլուխս անցեալ արդէն .
պակասեցաք և ՚ի հացէն .
միայն յոյս մեր ևն :

Իջեալ անախ ՚ի քուռսողա՝
յուխտ ամբարձաք սք Մնտոնայ,
հարիւրնոճեան լեառն մերձակայ .
միայն յոյս մեր ևն :

Յեւս ՚ի յուղի հարաւ ուժգին
յետս ընկրկէր զընթացս նաւին .
անդ հասանէր վտանգ վերջին .
միայն յոյս մեր ևն :

Աքանջէլիք անժխտելի
պահեալ զմեզ՝ մօտ առ վիմի,
ձգեաց զնաւն՝ յանկարծակի .
միայն յոյս մեր ևն :

Հարիւր և մի աւուրք անցին,
ասպա հասաք զանթա կղզին .
և անդ ելեալ՝ զերծաք ՚ի նմին,
չնորհի՛ւ սքյ անբիժ կուսին՝
զերծաք ՚ի նմին :

Յամի փրկչին օն յնի
հազար ութհարիւրերորդի .

նաև երկու յայն աւելի •

Հնորհիւ սբյ անբիծ կուսի՝

զերծաք 'ի նմին :

✱ (Անտի ելաք յուղի չորիցս ,
գալ հարկեցաք այսրէն երիցս •
յուխտ պատկերի անդ հիմնադրիս ,
'ի տուն հայկեան բարեկամիս :

Քսանճերկու աւուրք չափին
ընթացք ծովու մեղյետ նորին •
յիտրա , 'ի ծիա , խարխսխ կրկին ,
մինչ 'ի զմիւսնիա՝ հանդիստ սրտին :

Այլ յետ անգրէն անտուտ ելից՝
զեղան կրկին՝ վիշաք ծովուն յիս •
քսան և մի աւուրքք յալիս ,
վեց խարխսօք՝ յանդ ել ուղիս :

Եւ արդ՝ 'ի լրումն ամսոց վեցից ,
'ի զնէժայ ցմեծ սօլիս •
ժաման եղաք անյուսալից ,
բարձր բաղկաւ փն ամենից :

Փառս տալով էին էից ,
ընդ տիրամօր կուսի կուսից •
հանդերձ սրբովք յաւիտենից ,
որք բարեխօս են 'ի կարիս :

Այս ամ անցք դժոճարին ,
դիւբին ցուցան յետադարձին •
յետ եօթնամեայ ժամանակին ,
յեւս 'ի սօլոյ՝ գալ յիմ տեղին :

Զի վեց ամսոց՝ որ նախ անցին ,
փոխան եգաւ ամբողջ տարին •

յն լից 'ի մուտս՝ ճանապարհին,
ծով և ցամաք՝ երկարելին:

Չոր չէ ժամուս գրել գրչին,
ոչ նոճագել՝ և երգողին,
ղի այլ գործ է այն առանձին,
արձանագիր յիւրում կարգին:

Միայն դնեմ զանժխտելին
նոճագ ուխտի՝ սբյ կուսին.
նա կատարեաց զիմ խնդրելին,
ես նշանակ ցուցից շնորհին:)

Գ. Երգ գոհուէ առ փրամայրն՝ գրեալ յէւ
փարեհան ճոյհորդուէ. յամի 1809. 1810.
ումճը. ումճթ:

('ի ձայն՝ Երանուհի մարիամ:)

Նեղամայր մարիամ, կոյս անձաճին.
բանին բարձող տիրամայր, տաճար
երկնային.

գեղեցկաշէն խորան լուսոյ,
դու հարսնարան՝ անմահ փեսային:

Երկինք յերկրի յօրինեալ՝ պայծառ լու
սածին.

զարդարեալ զարմանալի՝ աթոռ ան
բաւին.

էին լուսոյ դու օթարան,
ընտիր արև՝ արևելք կրկին:

Թագուհի մեր պանծալի, յոյս փոքու
մեծին.

Ժողովուրդ նոր սինի՝ քե ցնծայ յողին,
խկապէս մայր եկեղեցւոյ,

լուսատու ջահ՝ մթագին սրաին :

Խնդիրք մեր քե ամենայն՝ յորդուոյդ կա-
տարին .

Ծուփք խորհրդոց մեր համայն՝ խկոյն
խաղաղին .

կարիք հոգւոց մեր և մարմնոց ,

հանապազ քե՝ մատակարարին :

Ձեռն ինձ ետուր յարածամ՝ մայր քո
որդեգրին .

զուղելոյս ք ծով յայս ամ, խառն ընդ
ցամաքին .

Ճմարտապէս ՚ի քեզ պարծիմ,

մայր նք աջով քով հասի ուխտին :

Յիս տիրուհի մեծ եղև՝ գուժ սիրոյ
քոյին .

նորօրինակ այցելու՝ ՚ի վիշտ վտանգին .

չուրջ փարեւով որսէս թևօք ,

ողջամբ բերել յուխտ քո՝ յիմ տեղին :

Ձեր յոյս կենաց ՚ինաւին՝ ծակելոյ ինք-
նին .

պանծալի կոյս դու հաներ ըզմեզ ՚ի
կղզին .

ջերմ արտասուճօք զքէն գոհանամք ,

ուահացոյց մեր՝ ուղղիչ ՚ի բարին :

Սիկիլեան պանդխտուժե՝ աւուրք յեր-
կարին .

վայ որոց յուսան ՚ի մարդ , զի ոչինչ
օգտին .

սիրամօրդ մեզ պատկերն օգնեաց,
բամել յանկարծ՝ յայսկոյս 'ի գետինն :
Յոյց սրտիս արդ ցնծուէ՝ երգեմ զուխ
տելին .

Լիւսեալ զայբուբեն ողջոյն՝ 'ի սպառիչ
կուսինն .

փառք փրկողին , և մօր փրկչին ,
քաղցր բանիւք յերկրի և յերկինն :

Դ . Երբ «բաբի կարօփելոյ յերկե յերկինս» :

(անդադար նունագելի յամ ժամանակի
բազմայեղանակ :)

Լ մ հայրենեաց՝ եմ ես կարօտ , յայս
անցաւոր իջլանն ,
նեզ է սրտիս՝ նախիջեվանն , ուր ինձ վե-
րին վերջավանն .
ուր փառաց հօրն՝ է օթեվանն , ժառան-
գութի սեպհականն ,
եթէ եղէց՝ ես հարազատ , որդի իմ հօր
սիրականն :

Արդ մի պարծիր՝ աշխարհ ունայն , լի-
նել սրտիս օթարանն ,
զի անցաւոր՝ պանդխտութեանս , առ-
օրեայ ես անցարանն .
գալով գայգէ՝ ոչ անադանն , անանց կե-
նաց ճեմարանն ,
ուր յաւիտեան՝ կայ և մնայ , ուրախու-
թի իմ միայն :

Տե-

Տիրականին՝ եմ ես տենչօղ՝ տեսօղ լի-
 նել մեծութե՛ն,
 Ղի ուր Թրն է, անդ եղիցի՛ իւր բանա-
 կան սաշտօնեայն •
 Ըցցի անձն իմ՝ ունայնացեալ, ՚ի ծով
 անչափ անսահման,
 Ղի ո՛չ այլազգ՝ առնու յապուրդ՝ գոյից
 սրտից մեր սահման :
 Յոյս մխիթար՝ անմահարար, ինձ ՚ի վե-
 րուստ՝ հեղական •
 Էցէ՞ արդեօք՝ և խնդալի ընդ վերնա-
 դրոշմ այս անո՛ւան •
 արեամբ գտուինն անարատի՛ գրեալ յերկ-
 նից դպրութեան,
 մատամբ հոգւոյն՝ անեղծական բան Թյ
 գործնական :
 Դու Թր ետուր՝ ինձ նո՛ւագել՝ զայս հա-
 մառօտ ազգարան,
 դու կատարեա՛, գլխաւորեա՛, զոր ազ-
 դեցեր՝ ՚ի ծառայն •
 ՚ի քեզ յուսամ, ՚ի քէն յուսամ, յամբօկ
 հանե՛լ՝ յանվախձան,
 Ղի և միակ՝ ոգւոյս բերման՝ դու մի մի-
 այն՝ ես վախձան :

Վ Ա Խ Ճ Ա Ն :

